

המכתה

לספר הקדוש

לקוטי מוהר"ן

על התורה ומועדי השנה

עם לקוטי התפלות

גליון 133

פרשת בראשית

שנת תשפ"ב לפ"ק

**לזכרון
עולם**

לעילוי נשמת

הרה"ג איש צדיק תמים

מזהר"ר

אהרן גרשון מנחם

ב"ר אפרים שמואל זצ"ל

גלב"ע

ח' אלול תשע"ח לפ"ק

תנצב"ה

**האזרה
האודות**

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

לחיות

באור הפרשה

עם תורה
דעתיקא סתימאה

דערתיךא

לאתנגליא

לערתיךא

יו"ל בעו"ה ע"י

מכון אור האודות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א

052.763.1800

B48148@gmail.com

פְּרַשְׁת בְּרֵאשִׁית

"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ"

(בְּרֵאשִׁית א. א.)

"בַּעֲשֵׂרָה מְאֻמְרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם" (אָבוֹת פ"ה מ"א)

א.

(ח"א יג, ד)

עַל-יְדֵי הַמְשַׁכַּת הַתּוֹרָה, נִמְשָׁךְ הַשְּׁגָחָה. כִּי הַתּוֹרָה הִיא טַנְתָּ"א [טַעֲמִים, נְקוּדוֹת, תְּגִינָה, אוֹתִיּוֹת], שֶׁהֵם: "תֵּלֶת גְּוִנִין דְּעֵינָא וּבַת-עֵינָן" (תַּקּוּנֵי-זֵהָר יח:).

וְזֶה שְׁמַתְחֵלַת הַתּוֹרָה בְּ"בְרֵאשִׁית" (בְּרֵאשִׁית א. א - תַּקּוּנֵי-זֵהָר שָׁם): "תַּמָּן רֵאשִׁי, תַּמָּן בַּת. רֵאשִׁי - אֵלֶּה רֵאשִׁי בֵּית אֲבֹתָם" (שְׁמוֹת ו, יד), שֶׁהָאָבוֹת הֵם: "תֵּלֶת גְּוִנִין דְּעֵינָא. 'תַּמָּן בַּת' - דָּא 'בַּת-עֵינָן'".

ב.

(ח"א יז, ג)

אִי-אֶפְשָׁר לְקַרֵּב אֶת הַגְּרִים עִם בְּעַלְי- הַתְּשׁוּבָה, אֶלָּא עַל-יְדֵי תּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (מִשְׁלֵי ה, טז): "יִפּוּצוּ מַעֲיֵנְתֶיךָ חוּצָה" - שְׁצַרְיָךְ לְהַשְׁקוֹת אוֹתָם שֶׁהֵם מִבְּחוּץ, "לְהוֹדִיעַ לָהֶם הַדֶּרֶךְ יִלְכוּ בָּהּ" (עַל-פִּי שְׁמוֹת יח, כ).

וְאִי-אֶפְשָׁר לְבּוֹא לְהַתְּעוֹרְרוֹת-הַתְּשׁוּבָה, הֵן לְרֵשַׁעֵי-יִשְׂרָאֵל, הֵן לְגֵרִים - אֶלָּא עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שְׁמַאֲרִין לָהֶם אֵל מְקוֹם שֶׁהֵם שָׁם, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "יִפּוּצוּ וְכוּ' חוּצָה" - "חוּצָה" דִּיקָא.

כִּי "הַתּוֹרָה, הֵם שְׁשִׁים רַבּוּא אוֹתִיּוֹת, כְּנֻגַד שְׁשִׁים רַבּוּא נְשֻׁמוֹת" (זֵהָר-חֻדָּשׁ

שִׁירֵי-הַשִּׁירִים; זֵהָר-חֻדָּשׁ רוּחַ; מְגַלְהַ-עֲמֻקּוֹת וְאַתְחַנֵּן אוּפָן קַפּוּ; שְׁלֵ"ה-הַקְּדוּשָׁה בְּרֵאשִׁית ב' בְּשֵׁם הָאָרִיז"ל; וְעוֹד), וַיֵּשׁ לְכָל הַנְּשֻׁמוֹת שְׁרֵשׁ לְמַעְלָה בְּמַחְשָׁבָה דְּקַדְשָׁא-בְּרִיךְ-הוּא, כִּי "יִשְׂרָאֵל עָלוּ בְּמַחְשָׁבָה תְּחֵלָה" (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה א, ד).

וּכְשֶׁנִּתְעוֹרְרִים הַנְּשֻׁמוֹת עַל-יְדֵי אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהוֹצִיא מִפִּי וּמִתְנוּצְצִים זֶה לְזֶה, זֶה בְּחִינַת 'זוּג' שֶׁזֶה מְקַבֵּל הָאָרָה מִזֶּה.

וְעַל-יְדֵי הַזּוּג שֶׁל הַתְּנוּצְצוֹת הַנְּשֻׁמוֹת שֶׁבְּמַחְשָׁבָה, נִבְרָאִים נְשֻׁמוֹת גְּרִים.

גַּם הַפּוֹשְׁעֵי-יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ אַחִיזָה וְשֵׁרֵשׁ בְּמַחְשָׁבָה עַל-יִזְנָה. וְעַל-יְדֵי הַהַתְּנוּצְצוֹת, הַתְּנוּצְצֵי גַם שְׁרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ בֵּין שְׂאֵר הַשְּׁרֵשִׁים, וּמִגִּיעַ הָאָרָה לְזֶה הַפּוֹשְׁעֵי-יִשְׂרָאֵל מִשְׁרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְעַל-יְדֵי הָאָרָה הַזֹּאת חוֹזֵר בְּתְשׁוּבָה.

ג.

(ח"א טו, ו)

'שְׁמַיִם', זֶה בְּחִינַת 'דַּעַת', כִּי 'דַּעַת' הוּא 'חֲבוּר', כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית ד, א): 'וְהָאָדָם יָדַע'. וְזֶה בְּחִינַת (תְּגִינָה יב. בְּרֵאשִׁית-רַבָּה ד, ז - עַל בְּרֵאשִׁית א, א-ח): "שְׁמַיִם" - "אִשׁ וּמִים מְחַבְּרִין יַחַד".

ד.

(ח"א יז, א-ו)

כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ לֹא נִבְרָא אֶלָּא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁאֻמְרוֹ (וַיִּקְרָא-רַבָּה לו, ד - עַל

בראשית א, א: "בראשית, בשביל ישראל שנקרא ראשית".

כי "ישראל עלה במחשבה תחלה" (בראשית רבה א, ד). דהינו: שהשם יתברך צפה להתפארות והשעשועים שיקבל מישראל, כמו שכתוב (ישעיה מט, ג): "ישראל אשר בק אתפאר" - ובשביל זה ברא את כל העולם.

שכל העולמות נבראו בשבילם, ו"המה היוצרים ישבי נטעים עם המלך במלאכתו" (דברי הימים א ד, כג), "כי הקדוש ברוך הוא נמלך עם נשמות ישראל לברא את העולם" (בראשית רבה ח, ז; רות רבה ב, ג).

דהינו: שכלל הבריאה היה - בשביל 'כלל ההתפארות' שיקבל מישראל. וכן 'פרטי הבריאה' - הוא בשביל 'פרטי ההתפארות' של ישראל, שהשם יתברך מתפאר בפרטיות עם כל אחד ואחד מישראל, ואפלו בפחות שבִישראל וכו'.

וזה ה'התפארות' - הוא השרש והחיות של כל הבריאה - בכלליות, ובפרטיות, ובפרטי־פרטיות. כי כל הרצונות של השם יתברך בבריאת עולמו, בכלל, ובפרט, ובפרטי־פרטיות - היה כפי ה'התפארות' שמקבל מישראל, בכלל, ובפרט, ובפרטי־פרטיות. וכל דבר ודבר נברא ברצונו, בזה הכח ובה הטבע והנהגה, כפי ה'התפארות' שיש בכל אחד מישראל.

ה.

(ח"א יז, ח)

"אנא בריה קלה שבנים, והוינא שין פרסה" (בבא בתרא עד:): דהינו: שהנשמה נזפרת שהיתה בבחינת: "ישראל

עלה במחשבה תחלה" (בראשית רבה א, ד), והקדוש־ברוך־הוא נמלך בה בבריאת העולם, בבחינת: "המה היוצרים ישבי נטעים עם המלך במלאכתו" (דברי הימים א ד, כג) - "שנמלך בנשמותיהן של ישראל בשעת בריאת העולם" (בראשית רבה ח, ז; רות רבה ב, ג).

דהינו: שהיא נזפרת שהיתה במעלה גדולה כזו כפ"ל, ועתה היא הולכת לכליון והפסד חס־ושלום. ועל־ידי־זה מרחמת על־עצמה, ונתעוררת לשוב לשרשה.

ו.

(ח"א יט, ט)

הצדיקים הם "גברי כח עשי דברו" (תהלים קג, כ), שהם עושים ובונים הדבור של הקדוש־ברוך־הוא, הינו: הלשון־הקדש "שבו נברא העולם" (בראשית רבה יח, ד), בבחינת: "נמלך בנשמותיהם של צדיקים וברא את העולם" (בראשית רבה ח, ז; רות רבה ב, ג).

כי על־ידי השעשועים שראה הקדוש־ברוך־הוא שיקבל מנשמותיהם של צדיקים - על־ידי־זה: "בדבר ה' שמים נעשו, וברוח פיו כל צבאם" (תהלים לג, ו). הינו: שנעשה הדבור של לשון הקדש, "שבו נברא העולם".

כי ה'צדיקים', הם בבחינת: "עשי דברו" - שהם עושים הדבור של הקדוש־ברוך־הוא, שידבר ויברא את העולם.

ובל־זה היתה קדם הבריאה. גם עכשו בשרוצים הצדיקים לשמע איזה דבור מהקדוש־ברוך־הוא - הם עושים

תחלה את הדבור ובונים אותו, הינו: על-ידי מעשיהם הטובים, זוכים לשמע דבורים מהקדוש-ברוך-הוא.

ז.

(ח"א יט, ד"ט)

מי שיכול להתעורר 'התנוצצות האותיות' שבכל 'מעשה-בראשית' שיש בכל דבר - אזי אכילתו ושתיתו וכל תענוגיו, אינו אלא מ'התנוצצות האותיות' שבאכילה ושתיה, בבחינת (רות ג, ז): "ויאכל וישת וייתב לבו".

'וייתב לב'ו' - הינו בחינת 'התנוצצות האותיות' של "לב אלקים שבמעשה-בראשית" (זהר נשא קכב, פנחס רטו - ב'תקוני-זהר-חדש', כמה פעמים) שיש בכל דבר.

ומי שאוחז במדרגה זו - מזה מאיר לבו. פי שם הלב, הוא על-ידי שמקבל ונזון מ"שופרא דשופרא" (זהר פנחס רכא:), מ"לב אלקים של מעשה-בראשית", בחינת האותיות שיש בכל דבר, שכלם נמשכין מבחינת "לב אלקים של מעשה-בראשית". ועל-ידיה מתנוצץ פניו באור הזה וכו'.

ח.

(ח"א נב, ט"י)

שני העדיים שהכתירו בהורב מ"נעשה ונשמע" (שמות כד, ז), הם בחינת "בראשית ברא" (בראשית א, א), כמובא ב'ספרא-דצניעותא' (פ"ה - זהר תרומה קעח:): "בראשית" - דא מאמר. 'ברא' - חצי מאמר" וכו'. כי "נעשה ונשמע" - הוא בחינת נסתרות ונגלות. דא "עדן עלאה, עדן תתאה. חכמה עלאה, חכמה תתאה. אב, ויבן" (שם).

וצריך כל אדם, שילך מדרגא לדרגא ומעולם לעולם, עד שיזכה בכל פעם לבחינת "נעשה ונשמע" גבוה יותר וכו', עד שיבוא בראשית נקדת הבריאה, שהוא תחלת האצילות וכו'. ושם יש גם-כן בחינת "נעשה ונשמע" וכו'.

וזה בחינת: "אב ויבן, מאמר וחצי מאמר". כי ה"נעשה" - הוא בחינת 'נגלה', בחינת 'תורה', בחינות "ברא", בחינות 'בן', בחינות 'עדן תתאה', בחינות 'חכמה תתאה', בחינות 'חצי מאמר'.

כנגד ה"נשמע" - שהוא בחינות "בראשית", 'מאמר השלם', 'חכמה עלאה', 'עדן עלאה', בחינות 'אב', בחינת 'תפלה', בחינות 'נסתר'.

כי כל דרגא נגד דרגא שלמעלה ממנה - הוא בחינות "חצי מאמר". כמו ה'אב' בשמדבר, מדבר 'מאמר השלם', וכש'בנו הקטן' מדבר אחריו, הוא מדבר רק 'חצי מאמר'. כן כל דרגא נגד דרגא שלמעלה ממנה, היא בחינות 'חצי מאמר'. והדרגא שלמעלה ממנה, היא בחינות 'מאמר השלם' נגדה. וכן מדרגא לדרגא.

כי כל בני-אדם וחיות ועופות וצמחים, וכל הדברים שבזה העולם - הם רק בחינות 'חצי מאמר', נגד העולם שלמעלה מזה העולם, כי הם רק רמזים לדברים הגבוהים מהם, וכן מעולם לעולם.

וכן 'פלליות הבריאה' נגד 'קדם הבריאה', היא בחינות 'חצי מאמר'. כי עקר שלמות ב'אין-סוף', ושם הוא בחינת 'מאמר השלם'.

וזה: "ברא", שהוא 'פלליות הבריאה' - הוא 'חצי מאמר'. נגד "בראשית",

שהוא בחינות 'קדם הבריאה', בחינת 'תפלה'.

כמו: "בראשית, יר"א בש"ת" (זהר פנחס רנז. תקונייזהר כד. עב: צב: קב. קמה:)

שהיא ה'תפלה', בחינות (משלי לא, ל): "יראת ה' היא תהלה", שהוא "מאמר השלם".

ועל-כן 'אמונה' נקרא 'ירושלים' - על-שם: שעקר בנינה מ"בראשית",

שהוא בחינת "יראה שלם", כי "תמן יראה, תמן שלם" (בראשית רבה נו, י). "בראשית, יר"א בש"ת". "מאמר השלם" וכו'.

ט.

(ח"א לא, בסוף)

'אותיות התורה, הם החיות של כל דבר, כמו שפיתוב (תפלת

שחרית): "ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית" - "ואין טוב אלא תורה" (ברכות ה. מח: עבודה זרה יט: אבות פ"ו מ"ג ועוד), כי הם מנהיגין את כל העולם.

י.

(ח"א לה, ב)

צריך לחדש השכל בכל-עת. וזה בחינת (תפלת שחרית): "ובטובו מחדש בכל

יום תמיד מעשה בראשית" - כי 'חדוש בראשית' הוא 'חדוש החכמה', כמו שפיתוב (תהלים קד, כד): "כלם בחכמה עשית". כי 'חדוש השכל' היא 'חדוש הנשמה', כי ה'שכל' הוא ה'נשמה' וכו'.

יא.

(ח"א לח, ז)

בשעושה 'תשובה', ומסיר מפניו הטפשות, ונתוסף בו שכלו -

אזי הוא מתביש ביותר, ונתגלה ה'בושה' על פניו.

וה'בושה' הזאת, הוא בחינת 'אור התפליל'.

וזה פרוש: "בראשית, יר"א בש"ת" (זהר פנחס רנז. תקונייזהר כד. עב: צב: קב. קמה: - על

בראשית א, א) - כי ה'יראה' הוא ה'בושה'. "תמן ראשי תמן בת, אלה ראשי בית אבותם" (תקונייזהר יח: - שמות ו, יד), הינו: "תלת גונין דעינא בת עין" (תקונייזהר שם), רמז: 'מקום התפליל', ו'לטוטפת בין עיניך' (שם יג, טז), ו'תלת גונין דעינא ובת עין', הם 'ארבע פרשיות'.

יב.

(ח"א מד)

מה שמפין כף אל כף בשעת התפלה - כי אמרו חז"ל (בראשית רבה א, ב): "למה התחילה התורה מ'בראשית' (בראשית א, א), כי העפוש יאמרו לנו: 'צולנים אתם, שפבשתם ארץ שבעה עממין'. בשביל זה: 'כח מעשיו הגיד לעמו' (תהלים קיא, ז) שהגיד: 'שכל העולמות, הכל מעשיידין, ולמי שהקדוש-ברוך-הוא רוצה, הוא נותן'. וזה (שם): 'ליתת להם נחלת גוים' - כי בידו הכל".

וכל הדברים נקראים "כח מעשיו", כנגד "כ"ח אתון דעבדא דבראשית" (תקונייזהר יג), כנגד 'כ"ח פרקין דידיים' (תקונייזהר לט:).

וזה ידוע: כי "אורא דארץ-עממין היא טמאה" (שבת טו: גטין ח: נזיר כ: נד: נה:), ו"אורא דארץ-ישראל הוא קדוש וטהור" (זהר ויקרא כה: תקונייזהר סד:). וכשאנו מחאן כף

י.ד.

(ח"א מט, ו)

וְזֶה בְּחִינַת "בְּרֵאשִׁית" (בְּרֵאשִׁית א, א) - "ב' ראשית" (זהר בְּרֵאשִׁית כט:), הֵינּוּ: 'שְׁנֵי ראשית'. וְהֵם 'ראשֵׁה־שָׁנָה' וְנִסְכֵּן, שְׁגֵם 'נִסְכֵּן הוּא ראשֵׁה־שָׁנָה' (ראשֵׁה־שָׁנָה פ"א מ"א). וְהֵם 'יְמֵי תְּשׁוּבָה' וְכוּ'.

טו.

(ח"א מט, בסוף)

הַצְּדִיק שְׁלָבוּ פְתוּחַ בְּחֻמָּה, יוֹכֵל לְחַדֵּשׁ מַעֲשֵׂה־בְּרֵאשִׁית, וְלַעֲשׂוֹת נְסִים וְנִפְלְאוֹת בְּעוֹלָם. כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (תְּפִלַּת שְׁחֵרִית): "וּבְטוֹבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית".

"וּבְטוֹבוֹ" - זֶה "הַצְּדִיק" שֶׁנִּקְרָא 'טוֹב', כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (ישעיה ג, י): 'אָמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב' (יוֹמָא לז:). - כִּי לֵב הַצְּדִיק, הוּא בְּחִינַת 'בְּרִיאַת הָעוֹלָם'.

טז.

(ח"א סג)

וְזֶה בְּחִינַת (תְּקוּנֵי־זֶהר לא: ועוד - על בְּרֵאשִׁית א, א): "בְּרֵאשִׁית, בְּרֵאשִׁית שִׁי"ת". בְּחִינַת 'שִׁשֶּׁת יָמִים', 'שִׁשָּׁה טְפָחִים' הַנִּלְכָּל, שְׁכָלֵם מְנַחִים וְכֻלּוֹלִים בְּבְרִית'.

וְזֶה (שם יח:): "בְּרֵאשִׁית, בְּרִי"ת א"ש" - הֵינּוּ 'בְּרִית' שֶׁהוּא כְּלוּל מ'שִׁשָּׁה יָמִים', 'שִׁשָּׁה טְפָחִים' וְכוּ'. (עֵינֵינוּ לְהַלָּךְ בְּפָסוּק בְּרֵאשִׁית ב, ב: "וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלָאכְתּוֹ").

יז.

(ח"א פא)

ה'דְּבוּרִים' שֶׁל צְדִיק שֶׁמְדַבֵּר בַּתּוֹרָה אוּ בַתְּפִלָּה, נִקְרָא 'אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל' וְכוּ'. וְה'דְּבוּרִים' שֶׁמְדַבֵּר עִם הַמּוֹרְעִים

אֶל כַּף - נִתְעוֹרַר "כ"ח אֶתְּוֹן דְּבְרֵאשִׁית", "כַּח מַעֲשִׂיו". וּבְזֶה יֵשׁ כַּח בְּיַדְנוּ לְטַהַר 'אֹוִיר אֶרֶץ־הָעַמִּים' - כִּי נִחְזַר תַּחַת מְמִשְׁלַת הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וּבְיָדוֹ לָתֵת לְכָל מִי שִׁירְצָה, "לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם".

וְאִז נִטְהַר 'אֹוִיר הַמְּקוֹם' שֶׁאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי מִתְּפַלֵּל, וְשׂוֹאֵב 'אֹוִיר הַקְּדוֹשׁ' כְּמוֹ ב'אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל'.

גַּם עַל־יְדֵי 'מַחְאֵת כַּף' - נִתְגַּרֵּשׁ 'אֹוִיר הַטָּמֵא'. כִּי עַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁמַע 'קוֹל', שֶׁהוּא 'אֹוִיר קְדוֹשׁ' מ"כ"ח אֶתְּוֹן דְּעַבְדָּא דְּבְרֵאשִׁית, "כ"ח פְּרָקִין דִּידִים".

יג.

(ח"א מח)

ה'כַּח' שֶׁאָדָם מְכַנֵּס בְּתַבוֹת הַתְּפִלָּה, הֵם "כ"ח אֶתְּוֹן דְּעַבְדָּא דְּבְרֵאשִׁית שְׁבָהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם" (תְּקוּנֵי־זֶהר יג.). - וְ"עֲשֵׂרָה מְאֻמְרוֹת שְׁבָהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם" (אָבוֹת פ"ה מ"א), מְקַבְּלִין כַּח מ"כ"ח אֶתְּוֹן אֵלוֹ. וְהַדְּבוּרִים שֶׁאָדָם מְדַבֵּר ב'כַּח', הֵם עֲצָמֵן הַדְּבוּרִים שֶׁל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא.

וְזֶה בְּחִינַת (ישעיה נא, טז): "וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיד" - כִּי הֵם עֲצָמֵם "דְּבַר ה'" (תְּהִלִּים לג, ו), וְהֵם "כַּח מַעֲשִׂיו" (תְּהִלִּים קיא, ו).

וְה'מְאֻמְרוֹת שְׁבָהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם', הֵם בְּחִינַת 'חֶסֶד', כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (שם פט, ג): "כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה". וְה'חֶסֶד' הוּא בְּחִינַת 'סֶפֶה' וְכוּ'.

וְעַקֵּר 'אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל', עַל־יְדֵי "כַּח מַעֲשִׂיו", כְּמוֹ שְׁכַתוֹב: "כַּח מַעֲשִׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם". אָבֵל כְּש'כַּח' הַזֶּה, בְּחִינַת 'סֶפֶה', נִפְגָּם, אִזִּי גוֹבְרִים 'אֲמוֹת־הָעוֹלָם' וְכוּ'.

בְּשִׁיחַת חֲלִין, נִקְרָא 'פְּסֻלַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל'.
וּמַדְבַּר עִמָּהֶם 'שִׁיחַת-חֲלִין', כְּדִי לְקַשְׂרֵם אֶל
הַדְּעוּת, כִּי עַל-יְדֵי תוֹרָה וּתְפִלָּה אֵי-אֶפְשָׁר
לְקַשְׂרֵם אֶל שְׂרָשָׁם, מִחֲמַת שֶׁהֵם רְחוּקִים מִן
הָאֲמֵת.

כְּדֹאֵיתָא בְּתַלְמֵי-הַמִּלְכָּד (מגלה ט):
"כְּשֶׁהוֹשִׁיב ע"ב זְקָנִים לְכַתֵּב לוֹ
סֵפֶר תּוֹרָה, וְכָתְבוּ בָלֶם 'אַלְקִים בְּרָא
בְּרֵאשִׁית' וְכוּ". כִּי הוּא רְחוּק מִן הָאֲמֵת,
וְהֶצְרָכּוֹ לְהַפְדֹּת הַצְּרוּפִים.

יח.

(ח"א צד)

קָדָם בְּרִיאַת-הָעוֹלָם, עֵדֶן וְקִשְׁט הַשָּׁמַיִם-
יִתְבָּרַךְ עֲצָמוֹ בַתְּפִלָּתוֹ וּבְמַעֲשֵׂי-
טוֹבִים שֶׁל צְדִיקִים, שֶׁצָּפָה שְׂיִהְיוּ צְדִיקִים,
שֶׁעַל-יְדֵי מַעֲשֵׂים-טוֹבִים שֶׁלָּהֶם יִמְשְׁלוּ
בַתְּפִלָּתָם, וַיִּפְעְלוּ כָּל מַה שִּׁירְצוּ. וְזֶה תַעֲנוּג
שֶׁל הַשָּׁמַיִם-יִתְבָּרַךְ, וְנִתְמַלֵּא רְצוֹן הַבוֹרָא.

וּמַה מִתְחַלֵּה שְׁלֵא הָיָה הַתַּעֲנוּג הַזֶּה, רַק
שֶׁצָּפָה לְמִרְחוּק שְׂיִהְיוּ צְדִיקִים
שִׁיחַתְפִּלְלוּ בְּאִפְן זֶה, וּמִזֶּה הַתַּעֲנוּג "נִבְרָא
הָעוֹלָם בַּעֲשֶׂרֶה מְאֻמְרוֹת" (אבות פ"ה מ"א),
כִּלְשֵׁכֶן עֲכָשׁוּ שָׁבָא הַתַּעֲנוּג הַזֶּה, שֶׁהַשָּׁמַיִם-
יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ אֶת עוֹלָמוֹ בַּעֲשֶׂרֶה מְאֻמְרוֹת,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּפִלַּת שְׁחֵרִית): "וּבִטְוֹבוֹ מְחַדֵּשׁ
בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית".

וְעֲשֶׂרֶה מְאֻמְרוֹת' הַנ"ל - הֵם יו"ד; יו"ד
וְד' נַעֲשֶׂה ה'.
וְעֲשֶׂרֶה מְאֻמְרוֹת' נִמְשָׁךְ מ'חֶסֶד', שֶׁנֶּאֱמַר
(תְּהִלִּים פט, ג): "אִמְרָתִי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה".

"אִמְרָתִי" - הֵינּוּ הַמְאֻמְרוֹת, "עוֹלָם
חֶסֶד יִבְנֶה". וְ'חֶסֶד' נִקְרָא 'אֵל',
שֶׁנֶּאֱמַר (שם נב, ג): "חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם".

וְזֶהוּ פְּרוּשׁ (שם פג, ב): "אַלְקִים אֵל דְּמִי לָךְ,
אֵל תְּחַרְשׁ וְאֵל תִּשְׁקֹט אֵל" - הֵינּוּ:
כְּשֶׁאֲתָה רוֹאֶה שְׂמִשָּׁם "אֵל-הִים" נַעֲשֶׂה
אוֹתִיּוֹת 'אֵל דְּמִי', שֶׁנַּעֲשֶׂה מִן הַה' ד'. אִמֵּר
לָךְ: "אֵל תְּחַרְשׁ וְאֵל תִּשְׁקֹט אֵל" - שֶׁתִּרְאֶה
שֶׁתַּעֲזוֹר בְּחִינּוֹת 'אֵל' עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה וְכוּ,
וְתַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי-זֶה מִן הַד' ה' (עֵינִי בְּפָנָיִם).

יט.

(ח"א קא)

"כִּי בְיָהּ ה' צוֹר עוֹלָמִים" (ישעיה כו, ד) -
הֵינּוּ: "בְּרֵאשִׁית בְּרָא" (בְּרֵאשִׁית א, א), כִּי
"ב'תּוֹרָה' שֶׁנִּקְרָאת 'רֵאשִׁית'" (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה א,
א), 'בְּרָא עוֹלָמִים'.

כִּי יו"ד הוּא ה'שִׁכְל' שֶׁל הַתּוֹרָה, וְה"א
הוּא 'אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה', שֶׁהוּא 'חֲמִשָּׁה
חֲמִשֵׁי תּוֹרָה', בְּחִינַת 'חֲמִשָּׁת מוֹצְאוֹת הַפֶּה'.

וְהֵינּוּ: "בְיָהּ ה' צוֹר עוֹלָמִים" - הֵינּוּ:
בְּה'תּוֹרָה' שֶׁהִיא בְּחִינַת י"ה, בְּרָא
כָּל הָעוֹלָמִים.

כ.

(ח"א רסו)

עַל-יְדֵי ה'סְפָה', שֶׁהִיא בְּחִינַת 'שִׁכְל',
בְּחִינּוֹת: "אִם לְבִינָה" (משלי ב, ג) -
יְכוּל לְבַנּוֹת 'בֵּית', בְּבְחִינַת (שם כד, ג):
"בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בֵּית, וּבְתַבּוּנָה יִתְבוֹנֵן".

עַל-כֵּן תִּכְף אַחַר 'סְפוֹת' - הוּא 'שְׂמֻחַת-
תּוֹרָה'. כִּי מִבְּחִינַת 'סְפָה' יוֹצֵאת
ה'תּוֹרָה', וְאֵז מִתְחַלֵּת ה'תּוֹרָה', שֶׁהוּא
"בְּרֵאשִׁית" (בְּרֵאשִׁית א, א), בְּחִינַת 'בֵּית', הֵינּוּ
'בֵּית דְּבְרֵאשִׁית', בְּחִינּוֹת (שם לג, יז): "וַיַּעֲקֹב
נָסַע סַפְתָּה וַיִּבֶן לוֹ בֵּית".

נא.

(ח"ב ד, ג)

עַל-יְדֵי עֶסְקִים וּמְלָאכֹת שְׁעוֹשֵׁין פְּרָאוֹי כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת - נִתְעוֹרֵר אוֹתוֹ הַצִּיּוֹר שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּלָאכָה, לְמַעַלְה בְּמַעֲשֵׂה-בְרֵאשִׁית, וּמְבִיא חֵיוֹת וְהָאָרֶז לְאוֹתוֹ הַצִּיּוֹר שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּלָאכָה שֶׁל מַעֲשֵׂה-בְרֵאשִׁית שְׁלֹמְעֵלָה, שֶׁהוּא מְכוּן כְּנֶגֶד אוֹתוֹ הָעֶסֶק וְהַמְּלָאכָה שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה לְמַטָּה בְּעוֹלָם-הַזֶּה, וְהוּא קִיּוֹם הָעוֹלָם.

וְגַם זֶה הוּא 'עֲבוֹדַת-הַבּוֹרָא' - כִּי עַל-יְדֵי הָעֶסְקִים וְהַמְּלָאכֹת שְׁעוֹשִׁים, נַעֲשֶׂה בְּחִינַת מִשְׁכָּן.

כִּי כָּל הַמְּלָאכֹת כְּלוּלִים בְּ"ט מְלָאכֹת וְכוּ', "שֶׁהֵם כְּנֶגֶד מְלָאכֶת הַמִּשְׁכָּן" (שַׁבַּת מ"ט), וְ"צִיּוֹרָא דְּמִשְׁכְּנָא כְּצִיּוֹרָא דְּעֵבְדָא דְּבְרֵאשִׁית" (תְּקוּנַיִיזָהר י"ב), וְהָאָדָם עוֹשֶׂה הַמְּלָאכָה, וְ"צִיּוֹרָא דְּגוֹפָא כְּצִיּוֹרָא דְּמִשְׁכְּנָא" (ש"ס).

נִמְצָא: שֶׁעַל-יְדֵי הָאָדָם שְׁעוֹשֶׂה הַמְּלָאכָה וְהָעֶסֶק, נַעֲשֶׂה בְּחִינַת מִשְׁכָּן.

נב.

(ח"ב ד, יב)

מְלָאכֶת מַעֲשֵׂה-בְרֵאשִׁית הוּא רְפוּאָה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (דְּבָרֵי-הַיָּמִים ב כד, יג): "וְתַעַל אֲרוּכָה לְמְלָאכָה בְּיָדָם" (עֵינן בְּפָנִים).

נג.

(ח"ב ח, ז)

עֲשֵׂרֶת הַדְּבָרוֹת, הֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מַדְרָגוֹת שֶׁל נְבוּאָה. וְעַל-יְדֵי נְבוּאָה, בְּחִינַת עֲשֵׂרֶת הַדְּבָרוֹת - זִכִּיּוֹן לְאֱמוּנָה, לְהֶאֱמִין שֶׁהַכֹּל בְּרָא בְּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת" (אֲבוֹת פ"ה מ"א).

נד.

(ח"ב ח, י)

כְּשִׂיְהִיָּה הַדּוֹשֵׁה-הָעוֹלָם לְעֵתִיד, אִז יִתְנַהֵג הָעוֹלָם עַל-יְדֵי נְפִלְאוֹת שְׁלֹא כְּדָרְדֵי-הַטְּבַע, עַל-יְדֵי הַשְּׁגָחָה לְבַד.

כִּי הַדּוֹשֵׁה-הָעוֹלָם לְעֵתִיד, הוּא בְּבַחֲינַת 'אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל' - כִּי עֵקֶר 'אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל', הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת (תְּהִלִּים קיא, ו): "כַּח מַעֲשֵׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ" וְכוּ'. כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י עַל פְּסוּק (בְּרֵאשִׁית א, א): "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ": "שֶׁבְשִׁבִיל זֶה פָּתַח בְּרֵאשִׁית, מִשּׁוֹם 'כַּח מַעֲשֵׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נִחְלַת גּוֹיִם, כִּדֵּי שְׁלֹא יֵאמְרוּ הָאֲמוֹת הָעוֹלָם: 'לִסְטִים-אַתֶּם' וְכוּ', עַל-כֵּן פָּתַח בְּרֵאשִׁית, כִּי הוּא יִתְפָּרֵךְ בְּרֵאשִׁית וְכוּ'" (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה א, ב).

נִמְצָא: שֶׁעֵקֶר 'אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל', הוּא עַל-יְדֵי 'כַּח מַעֲשֵׂיו, עַל-יְדֵי שִׁידוּעִין: שֶׁהֵשֵׁם-יִתְפָּרֵךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם.

וְלְעֵתִיד יִחַדֵּשׁ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, בְּבַחֲינָה זוֹ שֶׁל 'אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל' - כִּי אִז יִתְגַּלֶּה שֶׁהֵשֵׁם-יִתְפָּרֵךְ בְּרָא הַכֹּל. וְעֵקֶר קִדְשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הוּא: שֶׁשֵׁם הוּא הַשְּׁגָחָתוֹ יִתְפָּרֵךְ תָּמִיד וְכוּ'.

וְאִז יִתְנַהֵג כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, עַל-יְדֵי הַשְּׁגָחָה לְבַד, כְּמוֹ 'אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל', בְּחִינַת נְפִלְאוֹת שְׁלֹא כְּדָרְדֵי-הַטְּבַע, וְיִתְבַטֵּל ה'טְבַע' לְגַמְרֵי.

נה.

(ח"ב ח, בְּסוּף)

ה'עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שֶׁבָּהֶם נְבָרָא הָעוֹלָם" (אֲבוֹת פ"ה מ"א), הֵם בְּחִינַת 'כְּלֵי-מְלָאכָה שֶׁל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית'.

כי על-ידי 'נבואה' זוכין ל'אמונה', שהיא בחינת 'עשרה מאמרות' - כי על-ידי 'אמונה', מאמינים ב'חדושי-העולם' שהשם-יתברך ברא הכל ב'עשרה מאמרות' - ועל-ידי 'אמונה', זוכין ל'חדושי-העולם' של'עתידי' - ואז יתער "שיר חדש" (תהלים צח, א), ה'שיר של'עתידי', שהוא 'שיר פשוט' וכו', שהוא י' אותיות.

נו.

(ח"ב יב)

שרש כל הבריאה הוא ה'כבוד', פי (יזמא לח. אבות פ"ו מ"ב): "כל מה שברא הקדוש-ברוך-הוא, לא בראו אלא לכבודו, כמו שכתוב (ישעיה מג, ז): "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וכו'".

וזוה בחינת (אבות פ"ה מ"א): "בעשרה מאמרות נברא העולם, והלא במאמר אחד יכול להבראות, אלא בשביל שבר וענש נברא בעשרה מאמרות".

ובכל חלק וחלק מהבריאה, ובכל מאמר ומאמר - יש בו בחינת 'כבוד מיוחד' שהוא שרשו.

וזוה בחינת (תהלים כט, ט): "ובהיכלו כלו אמר כבוד" - שבכל מאמר מלבש בו כבודו יתברך, שעל-ידי-זוה נברא העולם.

ויש גבול לכל כבוד וכבוד שמלבש בכל מאמר ומאמר, שלא יתפשט ל'מקומות-החיצונים'.

אבל הם מקבלים חיות מבחינת "בראשית מאמר סתום" (שפת קד. ובמהרש"א) שכולל כל ה'מאמרות', והוא סתום ונעלם בתכלית ההסתרה.

כי מהכבוד והמאמרות המתגלים, אי-אפשר להם לקבל חיות. ודבר זה אי-אפשר להבין, ואסור להרהר בזה כלל.

ועל-כן כשאדם נופל חסוֹשֶׁלֹום לבחינת 'מקומות המטנפים', ומתחיל להסתכל על עצמו ורואה שרחוק מאד מכבודו יתברך, ושואל ומבקש "איה מקום כבודו" (זהר בהרבה מקומות; קדשת פתח), זה עקר תקונו ועליתו, בבחינת ירידה תכלית העליה.

כי "איה מקום כבודו" - זה בחינת ה'כבוד עליון' של ה'מאמר העליון', ה'מאמר סתום בראשית". וכשמבקש ומחפש "איה מקום כבודו" - בזה בעצמו חוזר ועולה אל ה'כבוד העליון', לתכלית העליה.

וזוה סוד בחינת 'הלל-הפנוי' - שהוא בביכול 'פנוי' מאלקותו יתברך. ובאמת בודאי אי אפשר שלא יהיה שם גם-כן השם-יתברך, כי אם-כן מהיכן יקבל חיות. אך זהו בחינה הנ"ל, שמקבל חיות מבחינת "בראשית מאמר סתום".

נז.

(ח"ב סז)

נאמר ב'שפת-בראשית' שנת תק"ע (שיחות-הר"ן קצו; חיי-מוהר"ן מה; נט; גמי-מוהר"ן ח"א לט). והוא הספד על הרב הקדוש מבארדיטשוב זצ"ל שנסתלק אז (שם).

בשה'צדיק-האמתי' שהוא היפי של כל העולם, נתפרסם ונתגדל בעולם, אזי נפתחין העינים של העולם, שכל מי שנכלל בו, נפתחין עיניו ויכול לראות, ורואה ומסתכל על-עצמו איך הוא אוהז בכל המדות שנמשכין מארבעה יסודות שנמשכין מ'מנו וכו'.

וְאָזִי יֵשׁ לְהֵעוֹלָם בְּעַלְהֵבֵית, שֶׁהוּא מְשַׁנֵּיחַ עַל הָעוֹלָם.

וְזֶה בְּחֵינַת (תְּקוּנַיִזְהַר יח: כד. - עַל בְּרֵאשִׁית א, א):
"בְּרֵאשִׁית - רֵא"שִׁבִי"ת".

רֵא"ש' - זֶה בְּחֵינַת 'מַחִינ'.

"בִּי"ת" - זֶה בְּחֵינַת 'בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ' - שֶׁעֵקֶר קִיּוּמוֹ עַל־יְדֵי בְּחֵינַת ה'מַחִינ', בְּחֵינַת (תְּקוּנַיִזְהַר קכו:): "תִּלְתַּת גְּוִנִין דְּעֵינָא וּבֵת־עֵינ'".

וְהוּא מַחֲזֵק 'בְּדָקֵי הַבַּיִת' - כִּי תַקּוּן ה'בַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ' הוּא עַל־יְדֵי־זֶה. וְעַל־יְדֵי - קִיּוּם ה'בַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ', וְקִיּוּם הַבָּתִּים וְהַדִּירוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּצְוּלִין מִשְׁרַפַּת אֵשׁ.

וְזֶהוּ (סְמִיכוֹת סוּיִם הַתּוֹרָה בַּתְּחִלָּתָהּ): "בְּרֵאשִׁית" (בְּרֵאשִׁית א, א), "לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל" (דְּבָרִים לד, יב). "בְּרֵאשִׁית" - הֵינּוּ: רֵא"שִׁבִי בִּי"ת' - בְּחֵינַת ה'צַדִּיק' שֶׁהוּא ה'פֶּאֶר שֶׁל הָעוֹלָם' - עַל־יְדֵי נִפְתָּחִין "עֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל".

וְזֶה בְּחֵינַת 'הַסֵּפֶד עַל סְלוּק הַצַּדִּיק' - כִּי "בְּרֵאשִׁית" הוּא 'הַסֵּפֶד' עַל 'נַח', הֵינּוּ מֵאֲמָר הַנִּלְעַל עַל 'בְּרֵאשִׁית', הוּא הַסֵּפֶד עַל 'סְלוּק הַצַּדִּיק' שֶׁהוּא בְּחֵינַת 'נַח'. כִּי שֵׁם נֵאֱמָר מִבְּחֵינַת ה'הַעֲלָמָה' שֶׁנִּסְתַּלַּק וְנִתְעַלַּם הַצַּדִּיק שֶׁהוּא ה'פֶּאֶר שֶׁל יִשְׂרָאֵל' וְכו'.

וְאָזִי כְּשִׁישׁ זֶה הַצַּדִּיק שֶׁהוּא ה'רֵאשִׁיבִי'ת' - אָזִי יֵשׁ בְּחֵינַת 'רֵאשִׁיבִי'ת', וְיֵשׁ בְּחֵינַת 'בֵּית' - וְאָזִי כְּלָנוּ בְּחֵינַת 'בְּנֵי־בֵי'ת'.

אָבֵל כְּשֶׁנִּסְתַּלַּק וְנִתְעַלַּם זֶה ה'רֵאשִׁיבִי'ת' שֶׁהוּא ה'פֶּאֶר', בְּחֵינַת: "שֵׁם ה'" - אָזִי מִתְגַּבְּרִין חֶסֶד־וְשָׁלוֹם 'שְׁמוֹת הַטְּמֵאָה שֶׁל הַחַיּוֹנוֹת', בְּחֵינַת ה'מְפָרְסָמִים שֶׁל שְׁקָר'.

וְהֵם בְּחֵינַת 'רֵאשִׁיבִי'ת' שֶׁל הַפֶּטְרָא־אֲחָרָא, שֶׁהוּא כְּנֶגֶד 'רֵאשִׁיבִי'ת' לְדַקְדָּשָׁה, בְּחֵינַת (אִיכָּה ד, א): "רֵאשִׁיבִי'ת' כָּל חוּצוֹת". וְאָזִי אֵינן 'בֵּית', וּמִתְגַּבְּרִים ב'חוּצוֹת' חֶסֶד־וְשָׁלוֹם.

[וְשִׁיחוֹת־הַר"ן קצו: חֵי־מוֹהַר"ן מַה (הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת אֲמִירַת הַתּוֹרָה ח"ב סז הַנִּלְעַל בְּשַׁבַּת בְּרֵאשִׁית): שִׁיחוֹתוֹ הַקְדוּשָׁה שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, אֲזִי לִיּוֹם שְׁנֵי פְרָשַׁת נַח תַּק"ע: הַתּוֹרָה שְׁלִי גְדוּלָּה מְאֹד, וְהִיא כְּלָה רִוַח־הַקְדָּשׁ, וְיִכּוּלִין לִידַע מִמֶּנָּה עֲתִידוֹת, שְׁמֵי שֵׁיטָה עֲצֻמוֹ וְיֵאָזִין וְיִקְשִׁיב הַתּוֹרָה שְׁלִי, יְכוּל לִידַע עֲתִידוֹת שִׁיחָהּ. וְאֵינן צְרִיךְ לֹאמַר אַחֲרֵיכֶם כְּשֶׁנִּעְשִׂין הַדְּבָרִים בְּעוֹלָם - שְׁאֵז יְכוּלִין בְּנֹדָאֵי לְמִצָּא הַכֹּל בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה שְׁלִי, וְלִרְאוֹת וְלִהְבִּין שֶׁהַכֹּל מְבֹאֵר בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה שֶׁנֵּאֱמָרָה כָּבָר.

כִּי הַתּוֹרָה הַזֹּאת (ח"ב סז הַנִּלְעַל) אֲמָרָה בְּלִיל שַׁבַּת קֹדֶשׁ בְּרֵאשִׁית, וְאֵז לֹא נֹדַע עַדִּין שׁוּם דְּבָר מִפְּטִירַת הָרֶב מִבְּאֲרֵיטְשׁוּב, עַד אֵיזָה יָמִים אַחַר שַׁבַּת בָּאָה הַיְדִיעָה לְכָאן. וְאֵז רָאוּ וְהִבִּינוּ לְמַפְרַע: אֵיךְ שֶׁכָּל עַגּוּן זֶה הוּא מְרַמָּז בְּבִאוֹר הַיֵּטֵב בְּתוֹךְ דְּבָרֵי הַמֵּאֲמָר הַנִּלְעַל.

כְּלָזֶה שֶׁמֵּעֵתִי אַחַר 'שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית' שְׁנַת תַּק"ע, בַּעַת שֶׁהִרְאִיתִי לֹא הַתּוֹרָה "בְּרֵאשִׁית לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל" בְּכַתָּב, הַנִּדְפָּסֶת ב'לְקוּטֵי־תַנְיָנָא' סִימָן ס"ז. וּבְאוֹתוֹ הַשְּׁבוּעַ רָאִינוּ בְּחוּשׁ כָּל הַנִּלְעַל: אֵיךְ בְּהַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה שֶׁלֹּא הוּא מְגַלָּה נִעְלָמוֹת וְעֲתִידוֹת.

כִּי מֵעֵשָׂה שֶׁהָיָה כֶּף הָיָה: כִּי בְּשַׁבּוּעַ הַקּוּדָם בְּיוֹם חֲמִישִׁי שֶׁהוּא כ"ה תְּשֵׁרֵי שְׁנָה הַנִּלְעַל, נִסְתַּלַּק כְּבוֹד הָרֶב הַגָּאוֹן בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, הַחֲסִיד הַמְפָּרְסָם מוֹרְנוּ הָרֶב רַבִּי לִוִי יִצְחָק זצ"ל, אַב־בֵּית־דִּין דְּקַהֲלַת קֹדֶשׁ בְּרֵדִיטְשׁוּב. וּבְשַׁבַּת שְׂאֲחַר יוֹם חֲמִישִׁי הַנִּלְעַל שֶׁהוּא שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית, אֵז נֵאֱמָרָה הַתּוֹרָה הַנִּלְעַל מִפִּי רַבֵּנוּ ז"ל, הַמִּתְחַלֵּת "בְּרֵאשִׁית, לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל", הַמְדַבֵּרַת מֵהַעֲלָמַת ה'פֶּאֶר שֶׁל יִשְׂרָאֵל', דְּהֵינּוּ: הַעֲלָמַת וְהַסְתַּלְקוּת הַצַּדִּיק שֶׁהוּא ה'פֶּאֶר שֶׁל יִשְׂרָאֵל'.

וּבַעַת שֶׁשְׁמַעְנוּ זֹאת הַתּוֹרָה מִפִּי הַקְדוּשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, לֹא הֵינּוּ מְבִינִים כְּלָל לְהִיכֵן מְגִיעַ כְּוָנָתוֹ, כִּי אֵז בְּאוֹתוֹ הַשַּׁבַּת עַדִּין לֹא נֹדַע כְּלָל מִפְּטִירַת הַצַּדִּיק הַנִּלְעַל, עַד יוֹם שְׁנֵי אַחַר שַׁבַּת.

וְאַחֲרֵיכֶם בְּשַׁבּוּעַ שְׂאֲחַר שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית, נֹדַע לָנוּ מִצְרָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּסְתַּלַּק הַצַּדִּיק הַגְּדוֹל הַנִּלְעַל. אֵז הֵינּוּ מְבִינִים לְמַפְרַע: שֶׁרַבֵּנוּ ז"ל גָּלָה בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְעַל, כִּי זֹאת הַתּוֹרָה מְדַבֵּרַת מֵהַעֲלָמַת הַפֶּאֶר וְכו', וְהַצַּדִּיק הַנִּלְעַל הָיָה

נקרא בפי רבנו ז"ל: "פאר של ישראל", בחינת 'תפלין' (חימוהר"ן עה; ומימוהר"ת ח"א לט).

וכן באותה השנה לא היו אתרוגים מצויים, ואחר-כך באו אתרוגים על פי נס. ואמר רבנו ז"ל: "שהיה בטוח על צדיקיהדור, ובפרט על הצדיק הנ"ל שהוא פאר הקהלה שלנו - שיהיו אתרוגים וכו'!" - על-כן ראינו בברור: שרבנו גלה ברוח-קדשו בהתורה הנ"ל, הסתלקות הצדיק הנ"ל.

והנה במאמר זה מבאר: שכשנסתלק הצדיק הראש-בית, על-ידי-זה נתגדליו ונתפרסמו בעלי שמות הטמאה וקדריים" וכו', וכן "על-ידי-זה באים שרפות רחמנא-לצלן". וכל-זה ראינו בעינינו: שבסמוך אחר פטירת הרב הקדוש הנ"ל, נתפרסם סמוך למקומותינו, קדרי אחד בכפר חנואסטיוועץ בפרסום גדול, והיו נוסעים אליו מכל הסביבות, ועשה פעלות רבות בשמות הטמאה. וכן נתפרסמו כמה וכמה קדריים במקומות אחרים.

גם באותה השנה היו שרפות גדולות בעולם, עד שכמעט שלא היתה עיר אחת שלא נשרפה כמה פעמים. וגם בברסלב היו שרפות גדולות כמה פעמים בשנה זו, וכן בעירות הסמוכות והרחוקות. ובזה ראינו בעינינו: איד שכל תורתו, היא בלה רוח-הקדש, ויכולין לידע ממנה עתידות, כאשר אמר הוא ז"ל בעצמו על מאמר הנ"ל.

גם מה שאמר קדם סכות: "שהוא בטוח בכחו של הרב הקדוש הזה שיהיו אתרוגים במדינתנו" וכו' - מבאר גם-כן בזה המאמר בסופו, מענין הדור האתרוגים, שנמשך גם-כן מה"ראש-בית", בבחינת (ישעיהו מא, ד): "קרא הדרות מראש" וכו', עין שם].

ימי-מוהר"ת לט (השתלשלות אמירת התורה ח"ב סז הנ"ל בשפת בראשית): ותכף אחר סכות, נסתלק הרב-הקדוש מורנו הרב לוי יצחק זצ"ל, אב-בית-דין דקהלת-קדש בארדיטשוב. ומעשה שהיה כן היה, בקיץ תקס"ט נסע הרב הצדיק הנ"ל מברדיטשוב על המדינה, והרחיק נדד למדינת וליחאי' שקורין 'מאלדאביע', מה שלא היה דרכו לנסע לשם. וספרו זאת לפני רבנו בקיץ הנ"ל, והיה קצת לפלא נסיעתו זאת.

ביום שלאחריו שאל רבנו ז"ל על הבעל מגיה רבי יעקב: "היכן הוא!" - ואמר: "שרוצה לבדק תפלין!" - והבינו: "שיש לו פונה בזה!" - ואחר-כך בא רבי יעקב בעל המגיה הנ"ל, ובדק תפלין, והיו פשרים ויפים מאד מאד - כי היו מכתבת-יד הסופר הצדיק המפרסם, מורנו אפרים ז"ל,

אשר כתב שלו מתקים ביותר, ונראה כחדש ממש במפרסם.

אחר-כך ענה ואמר רבנו ז"ל: "זה הענין שספרו אתמול ש'הרב מברדיטשוב נסע למאלדאביע', עבר עלי בדעתי בכל הלילה הזאת, ומחמת זה בדקתי התפלין שלי!" - ואמר על-זה, ענין נפלא ונורא מאד כדרכו. ומתוך כלל דבריו האלו, נשמע: שקורא להרב הנ"ל "פאר ישראל".

אחר-כך כשלא היו האתרוגים, וכבר היה הרב הנ"ל בביתו. ואחר-כך כשבאו אתרוגים, אמר: שהיה בטוח על הרב הנ"ל שהוא "פאר הקהלה" שלנו וכו' כנ"ל.

ובין יום-הכפורים לסכות, דבר רבנו ז"ל הרבה מאתרוגים והיה מצפה ומחכה מאד להשם-יתברך: "שיעשה נסים שיביאו אתרוגים!" - ועשה בזה מה שעשה.

ואמר אז התורה (שיחות-הר"ן פז) מענין אתרוג: שכפי הימים-הנוראים שלנו, ראוי שיהיה לנו אתרוג יפה" וכו'. גם אמר אז בין יום-הכפורים לסכות, התורה המתחלת: "הצדיק מכרח לעשות תשובה בעד ישראל" (ח"ב סו), ומבאר שם הענין מה שקורין "מחרת יום הכפורים", "שם ה'", "עין-שם".

ואני לא הייתי אז אצלו בין יום-כפור לסכות כשגלה ענינים אלו, ותכף אחר שמחת-תורה שהיה ביום שלישי, באתי אליו, ביום אסרו-חג, דהינו: ביום רביעי פרשת בראשית. ותכף שמעתי מחברי ענינים הנ"ל, וכתבתי על הספר.

ובלילה שלאחריו, דהינו בלילה השיף ליום חמישי, הבאתי לפניו כתיבת התורה הנ"ל, כדרכי תמיד להראות לו כל מה שאני כותב מתורתו. ולקח הכתב, ועין בו, וישב עליו, והביט בו היטב, והכרתי בו איזה שנוי, כי ישב כמו טרוד בצער גדול, ועיניו היו מלאים דמעות קדושים, ולא גלה כלל דבר מצער, גם לא דבר עמי, רק ישב בשתיקה כנ"ל.

אחר-כך בליל שבת קדש שהוא פרשת בראשית, נכנס הרב דפה (תלמידו רבי אהרן ז"ל) אצלו, בשעת הסעודה, כדרכו תמיד, ענה ואמר לו רבנו ז"ל דברי צחות: "שביתו כמו סכה וכו'!" - כי אז ירדו גשמים ובית הרב לא היה מקרה היטב, ומן-הסתם ירדו הגשמים לביתו כמו לתוך הסכה. (ואז על-ידי השיחה הזאת, נשתלשלה תורה רס"ו. שית-שרפי-קדש ח"ב רעה).

ואחר-כך ענה ואמר: "בשביל שאין בעל-הבית!" - דהינו: "שאין הרב משגיח היטב כמו בעל-הבית" וכו'! - אחר-כך דבר עם העולם על השלחן שיחות אחרים.

קדש, כי הזכיר שם מענין הסתלקות והעלמת הפאר וכו', וכבר ידענו אצלו: שהצדיק הנ"ל נקרא אצלו "פאר". וגם דיקא בלילה הזאת שמעתי מפיו הקדוש, שמהתורה שלו יכולין לידע עתידות, מכל-שכן שיכולין למצא בה מה שכבר נעשה בעולם הנ"ל.

ותכף נתחזק בדעתי: "שהדבר אמת!" - והלכתי ודברתי עם חברי רבי נפתלי. ותכף הקדים עצמו ואמר: בודאי מבאר הסתלקותו, בתורתו של רבנו, בליל שבת זה.

ואז ראינו נפלאות-השם: איך תורתו-הקדושה כלולה, מכל מה שנעשה בעולם. וכן ראינו כמה פעמים. אבל אף-על-פי-כן נזהרנו כלנו: שלא לגלות לרבנו ז"ל בפה בפרוש. אף-על-פי שידענו שיודע על-פי רוח-קדשו, אף-על-פי-כן הדבור עושה רשם.

אחר-כך בליל שבת קדש בפרשת נח, ועדין לא הודיעו לו הסתלקותו של הצדיק הנ"ל. ואז בליל שבת קדש השני הנ"ל, ענה ואמר: "איזה סדרא קורין בשבת זה?"! - והשבנו: "פרשת נח!" - ענה ואמר: "אתחיל לומר תורה בכל שבת". והתחיל ואמר: "בראשית", הוא הספד על 'נח' שהוא הצדיק וכו', כמו שנדפס בסימן הנ"ל.

ואז זלגו עיניו דמעות, וכל העומדים עליו הורידו דמעות, מחמת שכבר ידעו כלם מהסתלקות הצדיק הנ"ל. ואחר-כך נמשך עוד איזה זמן, ולא הודיעו לו בפרוש, עד שקרא לאיש אחד, וצוה עליו: "שיספר לו מהסתלקות הצדיק הנ"ל!" - והשיב לו: "הלא אמרו, שעדין אינכם יודעים בזה, וכל בני-הבית הזהירו אותי הרבה, שלא לגלות לכם!" - ענה ואמר: "וכי לא אדע? הלא כבר יודעין מזה בארץ-ישראל!"

והאריך אז בשיחה, מגדל השבר המר של העולם, שנסתלק מהם 'פאר-הדור', צדיק קדוש ונורא כזה, זכותו-יגדע-לינו.

ואחר-כך נודע לי: שבאותו הלילה שהבאתי לפני התורה (ח"ב סו): "מענין מחרת יום-הכפורים" שנקרא 'שם השם' - אז נסתלק הצדיק הנ"ל. כי התורה היא, היא מקשרת ומחברת עם התורה "בראשית" הסמוכה אחריו, כמבאר למעין שם.

ואז ראיתי והבנתי נפלאות-השם, איך הכל גלוי לפניו, והכל מבאר בתורתו. ואי-אפשר לבאר בכתב, כל מה שעבר בזה.

ויש בזה עוד דברים בגו - כי באמת: עקר ההספד הנ"ל הנאמר בהתורה בראשית הנ"ל, נאמר על-עצמו וכו' - אך

אחר-כך ענה ואמר: "אצלי אין לכם כלום, כי אצל צדיקים אחרים מרגישין עתה שהוא שבת בראשית, ואצלי אין רואים כלום!"

עניתי אני ואמרתי לפניו: עתה הוא דרך הצדיקים לומר על 'חבור התחלת התורה בסופה', דהינו: לחבר "בראשית" עם "לעיני כל ישראל!"

ענה ואמר בדרך צחוק: "קצת גם אני אמר על זה!" - ותכף חזר לאחוריו ואמר: "לא אוכל!" - וחזר ואמר: "אף על פי כן אמר!" - וחזר שוב לאחוריו ואמר: "אבל לא אוכל!" - וכן חזר כך כמה פעמים שאמר: "אף על פי כן אמר!" - ושוב חזר לאחוריו.

אחר כך אמר: "יהי מה, אני אמר!" - ותכף שאל: "במה דברנו עתה?"! - עניתי אני ואמרתי לו איזה מהשיחות שספרנו עמו אז. ענה ואמר: "לא לזה הדבור כוננתי!" - ואמר בעצמו: "הלא דברנו מקדם מענין שאינו נמצא בעל-הבית", וכו' כנ"ל!

ותכף ישב בשתיקה, ונתלהב מאד, והתחיל להוציא מפיו גחלי אש, כי כל דבריו היו כגחלי אש, וענה ואמר כל התורה על "בראשית, לעיני כל ישראל", הנדפסת בלקוטי-תנינא בסימן ס"ז, עיר-שם. ושם דבר מענין העלמת הפאר, מה שנתעלם הצדיק שהוא הפאר והחן שהוא הבעל-הבית של העולם.

ואמר התורה ביראה גדולה כדרכו, ועיניו היו מלאים דמעות, ושום אדם לא ידע מה שמרמז בתורתו מענין 'הסתלקות הצדיק הנ"ל'.

ביום ראשון אחר שבת, שמענו השמועה: "שנסתלק הרב הצדיק מברדיטשוב!" - ולא רצינו להאמין.

אחר-כך בליל השיף ליום שני, הבאתי לפניו ז"ל, התורה בראשית הנ"ל, שכבר כתבתיה ביום ראשון. ועין והביט בה היטב, וגם אז ישב משתומם בצער, והבנתי: "כי דבר הוא!" - ואחר כך ענה ואמר: "התורה שלי גבוה מאד, והיא כלה רוח-הקדש, ויכולין לידע ממנה עתידות, מכל-שכן כשפבר הדבר נעשה, בודאי יכולין למצא הכל בתוך תורתו וכו'!"

אחר כך ביום שני, נשמע עוד הפעם: "שהצדיק הנ"ל נסתלק!" - והתחלתי להיות נבון בדעתי: "אולי הוא אמת?"! - והיה לי צער גדול, כי ידעתי שרבנו ז"ל יצטער מאד מאד על זה בלי שעור.

בתוך כך הלכתי אנה ואנה, ונזכרתי: הלא הסתלקות הצדיק הנ"ל מרמז בתורתו הקדושה שגלה בליל שבת

נסמך על הסתלקות הצדיק הנ"ל, כְּדַרְכוֹ הַנִּפְלֵא בְּכָל הַתּוֹרוֹת, שְׁפוּלָל דְּבָרִים הַרְבֵּה בְּלִי שְׁעוֹר בְּתוֹרָה אַחַת וְכוּ'. אַךְ כִּלְזֶה אִי־אֶפְשֶׁר לְבָאֵר בְּכֶתֶב.

לָהֶם, הוּא כְּלוֹ רַק בְּשִׁבִיל ה'מֵאֲמֹר' שְׁנַתְּהוּהָ בְּשִׁבִיל זֶה ה'כְּבוֹד'.

וְזֶה בְּחִינַת (דְּנִיאל א. ד): "וְאֲשֶׁר 'פַּח' בָּהֶם לְעַמֵּד בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ". "פַּח" - זֶה בְּחִינַת "כ"ח אֲתוֹן דְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית" (תְּקוּנֵי־זֹהַר יג.), בְּחִינַת "עֲשָׂרָה מֵאֲמֹרוֹת שְׁבָהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם". שְׁאֵלוֹ שְׁהֶם "בְּהִיכָלָא דְּמֶלְכָא" - מְגַלֵּין וּמְאִירִין ה'כ"ח אֲתוֹן' עַל־יַדֵי ה'כְּבוֹד'.

נט.

(ח"ב עב)

עַל־יַדֵי ה'בוֹשָׁה' שְׂרוּאָה כָּל־אֶחָד רַחוּקוֹ מֵהַשָּׁם־יִתְבָּרַךְ, עוֹשִׂין 'תְּשׁוּבָה'. כִּי עִקַּר ה'תְּשׁוּבָה' עַל־יַדֵי ה'בוֹשָׁה, ו'תְּשׁוּבָה' הוּא בְּחִינַת 'חַיִּים', בְּחִינַת (יִחְזַקְאֵל יח, לב): "וְהָשִׁיבוּ וְחַיּוּ", בְּחִינַת 'חַיִּים־נִצְחָיִים' שֶׁל עוֹלָם־הַבָּא, בְּחִינַת 'שְׁבַת', בְּחִינַת (תְּפִלַּת מוֹסֵף־שְׁבַת): "טוֹעֲמִיהָ חַיִּים זָכוּ".

וְזֶה: "בְּרֵאשִׁית" (בְּרֵאשִׁית א. א), "יֵרֵא בְּשִׁ"ת" (זֹהַר פְּנִיחָס רֵנוּ. תְּקוּנֵי־זֹהַר כד. עב: צב: קב. קמח:), "יֵרֵא שְׁבַ"ת" (תְּקוּנֵי־זֹהַר ה. יב. כד: סט. עח.) - כִּי ה'יֵרֵאָה' וְה'בוֹשָׁה', דְּהֵינּוּ בְּחִינַת 'תְּשׁוּבָה' - הוּא בְּחִינַת 'שְׁבַת', בְּחִינַת 'חַיִּים נִצְחָיִים' שֶׁל עוֹלָם־הַבָּא.

ל.

(ח"ב עח; טיחות־הֵר"ן קנג)

גַּם קִדְּם 'קִבְּלַת־הַתּוֹרָה' הֵיטָה הַתּוֹרָה בְּמִצִּיאוֹת, אָמְנָם אַז הֵיטָה בְּהַעֲלֵם וּבְהַסְתֵּר, שְׁהָיוּ ה'עֲשָׂרַת־הַדְּבָרוֹת' נֶעְלָמִין "בְּעֲשָׂרָה מֵאֲמֹרוֹת שְׁבָהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם" (אָבוֹת פ"ה מ"א), שְׁהֵיטָה כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה נֶעְלָמַת וְנִסְתָּרַת בְּתוֹךְ 'יְשׁוּב הָעוֹלָם' שֶׁנִּבְרָא ב'עֲשָׂרָה מֵאֲמֹרוֹת' וְכוּ'.

וְהַצַּדִּיק בַּעַת פְּשִׁיטוֹתוֹ, בְּשַׁעָה שְׁפוּרֶשׁ מִן הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא אַז בְּחִינַת 'אִישׁ

כת.

(ח"ב עא)

"כָּל הָעוֹלָם נִבְרָא בְּשִׁבִיל כְּבוֹד הַשָּׁם־יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (ישעיה מג, ז): 'לְכַבֹּדֵי בְּרֵאשִׁיתוֹ וְכוּ'" (יֻמָּא לַח. אָבוֹת פ"ו מ"ב).

כִּי יֵשׁ 'כְּבוֹד פְּרִטִי' לְכָל מֵאֲמֹר וּמֵאֲמֹר שֶׁל ה'עֲשָׂרָה מֵאֲמֹרוֹת שְׁבָהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם" (אָבוֹת פ"ה מ"ב) - אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל 'אוֹתוֹ הַכְּבוֹד' הָיָה זֶה הַמֵּאֲמֹר, שְׁעַל־יְדוֹ נִבְרָא 'חֶלֶק פְּלוֹנִי' מֵהַבְּרִיאָה - כְּדִי שְׁיִגִיעַ 'כְּבוֹד זֶה' לְהַשָּׁם־יִתְבָּרַךְ. וְכֵן 'מֵאֲמֹר אַחֵר', שֶׁבוֹ נִבְרָא 'חֶלֶק אַחֵר' מֵהַבְּרִיאָה - הָיָה בְּשִׁבִיל 'כְּבוֹד אַחֵר' שְׁיִגִיעַ לְהַשָּׁם־יִתְבָּרַךְ.

וְעַל־כֵּן בְּשֵׁאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל זוֹכֵה לְרֹאוֹת בְּעַצְמוֹ אֵיזָה 'הַתְּגַלּוֹת הַכְּבוֹד', הֵינּוּ כְּשֵׁיטֵשׁ לוֹ 'אֵיזָה כְּבוֹד' - הוּא צָרִיךְ לִידַע מ'אֵיזָה מֵאֲמֹר' נִתְּהוּהָ זֶה הַכְּבוֹד'.

וּבְיִבּוּדָאֵי לֹא כָּל אָדָם זוֹכֵה לָזֶה, לְהַרְגִישׁ בְּעַצְמוֹ 'הַתְּגַלּוֹת כְּבוֹד הַשָּׁם־יִתְבָּרַךְ'.

אָבֵל אֵלוֹ שְׁהֶם "בְּהִיכָלָא דְּמֶלְכָא" (זֹהַר בְּשַׁלַּח נז. יִתְרוֹ פַח: תְּרוּמָה קכח. וְעוֹד) - כְּשֵׁיטֵשׁ לָהֶם 'אֵיזָה כְּבוֹד' - אָזִי אֵינִן לוֹקְחִין לְעַצְמוֹן כָּלֵל מִן ה'כְּבוֹד', רַק מַעֲלִין הַכָּל לְהַשָּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְהֵם מְבִינִים בְּה'כְּבוֹד' מ'אֵיזָה מֵאֲמֹר' נִתְּהוּהָ זֶה הַכְּבוֹד'.

וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים כט, ט): "וּבְהִיכָלוֹ כְּלוֹ אֹמֵר כְּבוֹד" - שְׁאֶצֶל אֵלוֹ שְׁהֶם "בְּהִיכָלָא דְּמֶלְכָא", ה'כְּבוֹד' הוּא 'כְּלוֹ אֹמֵר', הֵינּוּ 'כְּלוֹ מֵאֲמֹר'. כִּי ה'כְּבוֹד' שֵׁיטֵשׁ

פשוט' - הוא מקבל היות מבחינת קיום העולם קדם קבלת התורה, שהיה העולם מתקיים אז רק בחסדו, בחינת "אוצר מתנת חנם" (שמות רבה מה, ו).

וזהו בחינת ה'דרך לארץ ישראל' שהצדיק מחיה עצמו בעת פשיטותו משם.

כי עקר 'בח קדשת ארץ ישראל, הוא על-ידי בחינת (תהלים קיא, ו): "בח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים", כמו שפרש רש"י בפסוק "בראשית" (בראשית א, א): "שבשביל זה פתח ב'בראשית', שלא יאמרו גזלנים אתם וכו', כי הוא יתברך ברא הכל, וברצונו נתנה להם וברצונו וכו'" (בראשית רבה א, ב).

נמצא: שעקר בח ארץ ישראל, הוא מבחינת "עשרה מאמרות שבהם נברא העולם" (אבות פ"ה מ"א), שהם בחינת "בח מעשיו", שעל-ידיה היו ישראל יכולים לילך ולכבש ארץ ישראל.

וגם ב'חוי' לארץ' נמצא בחינה זו - כי ישראל עם קדוש באים לפעמים במקומות שהיו רחוקים מאד מאד מקדשת ישראל, וכובשים המקום ומקדשין אותו, שזהו גם-כן בחינת 'ארץ ישראל'. והיו יכולים לומר: 'גזלנים אתם, שכבשתם זה המקום שאינו שלכם'.

אך על-ידי "בח מעשיו", בחינת "עשרה מאמרות" - יש לנו רשות לכבש כל העולם ולקדשו בקדשת ישראל, כי הוא יתברך בראה, וברצונו נתנה לנו.

נמצא: ש"עשרה מאמרות" שמלכשין ב'דרך-ארץ', ב'שוב העולם' - הם

'דרך לארץ ישראל' - כי על-ידיה יכולין לכבש ארץ ישראל.

וזהו בחינת 'דרך-ארץ', שהוא 'דרך ונתיב' ל'ארץ', הינו: ל'ארץ ישראל'.

ובזה ה'דרך-ארץ', ה'דרך לארץ ישראל', בחינת "עשרה מאמרות שבהם נברא העולם", ששם נעלמת התורה - בזה בעצמו הצדיק מחיה עצמו בעת פשיטותו שאינו עוסק בתורה - כי אז מחיה עצמו בבחינת התורה שנעלמת בתוך העולם, בכל הדבורים ובכל העבודות שנבראו ב'עשרה מאמרות' ששם נעלמת התורה.

לא.

(ח"ב צא)

הצדיקים האמתיים, מדברים לפעמים עם רשעים, ומספרים עמהם מעסקי מלחמות וכיוצא בזה. אך הוא מלביש בזה האור הגדול של התורה וכו'.

כי אם היה הצדיק מדבר תכף תורה בפרוש עם הרשע - היה יכול להתפקר יותר, כי היה "נעשה אצלו סם מות" (יומא עב), ועל-כן צריכין להלביש לו התורה בצרופים אחרים.

וכמו שמצינו (מגלה ט): "בתלמי המלך, כשהושיב שבעים-ושנים זקנים, ונתן השם-יתברך בלב כל אחד ואחד, להלביש התורה בצרופים אחרים, וכתבו: 'אלקים ברא בראשית' וכו'". וכמו שפרש רש"י שם: "כי אם היו פותבין התורה פמות שהיא, היה מתפקר יותר" וכו'.

לב.

(שיחות-ה'ר"ן ה; ריט)

וְהָיָה רָגִיל לְהַזְכִּיר בְּמָה פְּעָמִים: גְּדֹל עֵצָם
נִפְלְאוֹת הַטּוֹבָה שְׁעָשָׂה לָנוּ 'מִשָּׁה
רַבְּנוּ' עַל־יַד־הַשְּׁלוֹם, שֶׁבָּחַר לָנוּ חֵלֶק טוֹב
מְאֹד, וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וּפְתַח בָּהּ (בְּרֵאשִׁית
א, א): "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם
וְכוּ", וְגָלָה לָנוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּלִי שׁוּם
הַכְּמוֹת וְחֻקֵּירוֹת, רַק צִוָּה עֲלֵינוּ לְהֵאֱמִין
בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ בְּאֱמוּנָה לְבָד. וְעַל־כֵּן אָסוּר
לָנוּ לְכַנֵּס בַּחֲקִירוֹת כָּל־חֲסוּשׁ־שְׁלוֹם.

לג.

(שיחות-ה'ר"ן רכב)

רַבְּנוּ ז"ל דִּבֶּר עִם אֶחָד שֶׁהָיָה לוֹ 'בְּלִבּוֹלֵי
אֱמוּנָה', וְחִזַּק אוֹתוֹ וְאָמַר לוֹ,
שְׂאִיתָא: שֶׁכָּל הַתְּהוּוֹת 'מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית'
הָיָה, רַק בְּשִׁבִיל מַה שְּׁצָפָה הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ,
שֶׁיְהִיוּ אֲנָשִׁים שֶׁיְהִיָּה לָהֶם יְסוּדִים בְּעֵינֵי
הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, מִחֻמַּת הַבְּלִבּוֹלִים
וְהַכְּפִירוֹת הָעוֹלִים עַל מַחֲשַׁבְתָּם רַחֲמָנָא-
לְצַלְחָן - וְהֵם יִתְגַּבְּרוּ כִּנְגַד אֱלֹהֵי הַמַּחֲשָׁבוֹת,
וְיִתְחַזְּקוּ בְּאֱמוּנָה. וְרַק בְּשִׁבִיל זֶה בְּרָא הַשֵּׁם־
יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל 'מַעֲשֵׂה־בְּרֵאשִׁית'.

וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְחַזַּק זֶה הָאִישׁ מְאֹד תָּמִיד
בְּכֻלְעֵת שֶׁבָּאוּ עָלָיו
בְּלִבּוֹלִים הַנִּ"ל.

וְכֵן מְבָאָר בְּדִבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּמָה פְּעָמִים:
"שְׁעַקֵּר הַבְּרִיאָה הָיָה בְּזִכּוֹת
הָאֱמוּנָה", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לג, ד): "וְכָל
מַעֲשָׂהוּ בְּאֱמוּנָה".

לד.

(שיחות-ה'ר"ן רפה)

דִּבֶּר פְּעַם־אֶחָד בְּהַפְּלָגַת גְּדֻלוֹת סוּדוֹת
נוֹרְאוֹת תּוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה: "הֲלֹא כָּל

'סֵפֶר תְּקוּנִים', הוּא עַל תַּבַּת "בְּרֵאשִׁית"
לְבָד. וְעַל 'סֵפֶר הַתְּקוּנִים' לְבָד לֹא יִסְפִּיקוּ
אֲלֵפִים סְפָרִים לְבָאָר עֵצָם רַבּוּי הַסּוּדוֹת
שֶׁיֵּשׁ שָׁם וְכוּ'. וְכָל 'סֵפֶר הַתְּקוּנִים' עִם כָּל
מַה שֶׁנִּכְלָל בּוֹ, הוּא רַק פְּרוּשׁ עַל תַּבַּת
"בְּרֵאשִׁית" לְבָד. וְכֵן עַל תַּבַּת "בְּרָא", יְכוּלִין
גַּם־כֵּן לַעֲשׂוֹת 'סֵפֶר תְּקוּנִים' עִם רַבּוּי סוּדוֹת
וְכוּ'.

וּמִזֶּה יְכוּלִין לְהַבִּין וּלְשַׁעַר קֶצֶת, גְּבַהּוֹת
עִמְקוֹת תּוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה - כִּי כֵן עַל
כָּל תַּבָּה וְתַבָּה שֶׁל הַתּוֹרָה יֵשׁ סוּדוֹת רַבּוֹת,
כְּמוֹ אֲלוֹ הַסּוּדוֹת הַכְּלוּלִים בְּ'סֵפֶר הַתְּקוּנִים'
שֶׁהוּא עַל תַּבַּת "בְּרֵאשִׁית" לְבָד וְכוּ'.

לה.

(חיי-מוהר"ן תטז)

בְּאַמַּת אֵין אָנוּ צְרִיכִין לְכַנֵּס כָּל־בַּחֲקִירוֹת
וּמוֹפְתִים, רַק אָנוּ מְאֱמִינִים
בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ שֶׁבְּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּשִׁשַּׁת יָמֵי
בְּרֵאשִׁית, בְּ'אֱמוּנָה־שְׁלֵמָה', בְּלִי שׁוּם
'חֻקֵּירוֹת' כָּל־כָּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, א):
"בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
הָאָרֶץ".

כִּי אֲנַחְנוּ מְאֱמִינִים בְּנֵי מְאֱמִינִים זָרַע
אֲבָרָהֶם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, וְאָנוּ מְאֱמִינִים
בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ וּבַתּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּלִי שׁוּם
'חֻקֵּירוֹת', רַק בְּ'אֱמוּנָה־שְׁלֵמָה' לְבָד, וְזֶה
יְסוּד כָּל הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (מִפּוֹת כֹּד):
"בָּא חֲבִקוּק וְהַעֲמִידוּן עַל אַחַת, וְצַדִּיק
בְּאֱמוּנָתוֹ יַחֲיֶה" (חֲבִקוּק ב, ד).

לו.

(ימי-מוהרנ"ת ח"ב מ)

וְהֵנָּה הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ מְסַבֵּב סְבוֹת לְטוֹבָה
בְּרַחֲמָיו, וְ"חַיֵּב כָּל אָדָם לֹאמֹר:

בְּשִׁבְלֵי נִבְרָא הָעוֹלָם" (סנהדרין לז), וְכָל מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּעוֹלָם הַכֹּל נַעֲשֶׂה בְּשִׁבְלוֹ.

וּבַפָּרֶט אֲנֹכִי שָׁאֵמַר לִי רַבֵּנוּ ז"ל בְּפִרוּשׁ בַּעֲת הַנְּסִיעָה לְאוּמָאן: "שֶׁהַכֹּל שֶׁלָּנוּ, כִּי חָיֵב אָדָם לֹאמַר: בְּשִׁבְלֵי נִבְרָא הָעוֹלָם, כִּי הֲלֹא נוֹסְעִים כָּאֵן" וְכוּ, וְאִם-כֵּן שִׁתַּף אוֹתִי עִמּוֹ לְעֵנִין בְּרִיאַת-הָעוֹלָם בְּשִׁשֶּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית'.

[חיי-מוהר"ן רטו; ימי-מוהרנ"ת ח"א נא: והיה אז בשמחה גדולה (בליל שבת נחמו תק"ע אחר שגלה התורה הנוראה של "פראסקיק" ח"ב עה), וגער ברבי נפתלי, על שהיה בוש קצת לנגן אז. ואמר: "מה יש לנו להתבייש, כל העולם לא נברא אלא בשבילנו!" (נפתלי וואס האבן מיר זיך צו שעמו, בשבילנו נברא העולם)].

לז.

(ספר-המדות, עניני 'מעשה-בראשית')

[א] מִי שֵׁישׁ לוֹ 'צַעַר גְּדוֹל בָּנִים', יִקְרָא בְּכָל יוֹם "מַעֲשֵׂה-בְּרֵאשִׁית". גַּם עַל-יְדֵי הַקְּרִיאָה, נִצּוֹל מֵעַלְלֵי לֹת שֶׁל גְּזֵלָה (בָּנִים ח"ב א; גנבה וגזלה ח"ב ו).

[ב] לְפִי ה' חֲדוּשֵׁי-דְאוּרֵי תֵא, בֵּן נִתְחַדַּשׁ חֲדוּשֵׁין בְּ'מַעֲשֵׂה-בְּרֵאשִׁית' (חֲדוּשֵׁי-דְאוּרֵי תֵא ח"ב ט).

[ג] בְּזֶה שִׁיּוּצֵאִין לְקִרְאָת אָדָם חָשׁוּב, נִתְעוֹרְרִין "עֲשֶׂרָה מְאֻמְרוֹת שְׁבָהֵם נִבְרָא הָעוֹלָם" (אבות פ"ה מ"א). גַּם עַל-יְדֵי 'קִרְבַּת הַרְחוּקִים' גַּם-כֵּן (כבוד ח"ב ג; תוכחה ח"ב ה).

[ד] מִי שֶׁמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים, נַעֲשֶׂה שְׁתַּף לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּ'מַעֲשֵׂה-בְּרֵאשִׁית' (תשובה נד).

לח.

(עלים-לתרופה, א' לך-לך תקצ"ג)

וְתִדַּע נְאֻמָּנָה: שֶׁבְּכָל רִגַע נִתְחַדַּשִׁין חֲדוּשִׁים הַרְבֵּה בְּעוֹלָם, כִּי "הַשֵּׁם-

יִתְבַּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית" (תפלת שחרית), הֵינּוּ: בְּכָל הַיּוֹם כְּלוֹ, כִּי אֵין שָׁעָה דוֹמָה לַחֲבֵרְתָּהּ, וְאֵין רִגַע דוֹמָה לַחֲבֵרְתָּהּ, כַּאֲשֶׁר מַעֲתֵק אֶצְלֵי מִ'פְּתַבִּי-הָאָרִיז"ל.

לט.

(עלים-לתרופה - לא רשום תאריך, והוא המכתב שאחרי המכתב של ד' וירא תקצ"ג)

בְּכָל יוֹם וַיּוֹם נַעֲשֶׂה חֲדָשׁוֹת לְגַמְרִי. וְקִצַּת רוֹאִין בַּחוּשׁ, וּבְכָל יוֹם נַעֲשֶׂה מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה, חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים וְנוֹרְאִים - הַכֹּל בְּעֵנִין ה' "רֵאשׁ בֵּית", אֵיךְ לְהַכְנִים אוֹר קִדְשָׁתוֹ וְאַמְתָּתוֹ בְּעוֹלָם.

כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תפלת שחרית): "וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית". "בְּרֵאשִׁית" (בראשית א, א), הוּא "רֵאשׁ בֵּית", כִּידוּעַ (תקוני-זהר יח: כד. - לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז).

הֵינּוּ: בְּכָל יוֹם הַשֵּׁם-יִתְבַּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ מַעֲשֵׂה ה' "נִהַר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן" (שם ב, י). "שֶׁהוּא יְסוּד הַפְּשׁוּט שֶׁנִּמְשָׁךְ מִהָרֵאשׁ בֵּית" (לקוטי-מוהר"ן שם). וְהֵבֵן דְּבָרִים אֱלוֹ הַיִּטֵּב, כִּי אֵי-אֶפְשָׁר לְבַאֵרֵם עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה.

"וְחִשְׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם" (בראשית א, ב)

מ.

(ח"ב פג)

עַל-יְדֵי 'תְּקוּן-הַבְּרִית', מְקִים הַנוֹפְלִים בְּאֶהְבוֹת וַיְרֵאוֹת רָעוֹת, לְאֶהְבוֹת וַיְרֵאוֹת קְדוּשׁוֹת, וּמַעֲבִיר הַחֲשֶׁךְ מֵעֵינֵיהֶם. וְאִז עֵינֵיהֶם רוֹאוֹת נִפְלְאוֹת. וְנִחְשָׁב כְּאִלוֹ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם, כִּי שָׁם כְּתִיב (בראשית א, יד): "יְהִי מְאוֹרֹת", וְעַבְר חֲשֶׁךְ שֶׁכֶּסֶה "פְּנֵי תְהוֹם" (שם א, ב).

"ורוח אלקים מרחפת על פני המים"

(בראשית א, ב)

מא.

(ח"א ח, ב)

עקר ה'רוח-חיים', מקבלין מהצדיק והרב שבדור. כי עקר 'רוח-חיים' הוא בה'תורה', כמו שכתוב (בראשית א, ב): "ורוח אלקים מרחפת על פני המים", "הוא התורה" (זהר בראשית לא: תקוני-זהר עז: קכ:), והצדיקים דבקים בתורה, ועל-כן עקר ה'רוח-חיים' הוא אצלם.

וה"רוח צפון שהיתה מנשבת בפנור של דוד" (ברכות ג:), הוא בחינת: "ורוח אלקים מרחפת על פני המים" הנ"ל וכו'. ועל-כן ישראל שהם מקבלין ה'רוח-חיים' מהתורה, נקראים על שם 'צפון' וכו'.

מב.

(ח"א ח, ח)

"ורוח אלקים מרחפת על פני המים" (בראשית א, ב). הינו התורה שנתנה לארבעים יום, ששם ה'רוח-חיים', בחינת 'רוח מ"ם' וכו'.

מג.

(ח"א עח)

"ורוח אלקים מרחפת על פני המים" (בראשית א, ב). הינו: כשלו"מד תורה - כי "מים זו תורה" (בבא-קמא יז. עבודה-זרה ה: ועוד בזהר ומדרש), אזי: "ורוח אלקים" - שהוא 'רוח-הקדש'. "מרחפת" וחופף עליו, ושואב 'רוח-חיים'. כי בלא 'תורה' אי אפשר לחיות וכו'.

מד.

(ח"א קיח)

כשמוח־דש דבר בתורה, אלו החדושים הם בעצמם בבחינת 'משה משיח', כי שם רוחו מרחפת, כמו שכתוב בזהר (בראשית לא: וישב קצב: - על בראשית א, ב): "ורוח אלקים" - דא רוחא דמשיח. 'מרחפת על פני המים' - הינו התורה".

מה.

(ח"ב לב)

"בחינת משיח', שורה על אנפי אוריתא" (זהר בראשית לא: וישב קצב:). - דהינו: ה'ספרים-הקדושים' שמגלין ה'פנים של תורה', ושם מרחף רוחו של משיח', בבחינת (בראשית א, ב): "ורוח אלקים מרחפת על פני המים". "רוח אלקים - דא רוחו של משיח' שמרחף על פני המים" (זהר שם), ו"מים הוא התורה" (בבא-קמא יז. עבודה-זרה ה: ועוד בזהר ומדרש).

מו.

(ח"ב עב)

כל-אחד לפי בחינת ה'רוח אלקים' שיש בו, שהוא בחינת 'רוח-הקדש', 'רוח נבואה' - כמו-כן הוא זוכה לחדש בתורה.

כי "זה ה'רוח אלקים', שורה על פני התורה" (זהר בראשית לא: וישב קצב:), בבחינת (בראשית א, ב): "ורוח אלקים מרחפת על פני המים" - הינו: על-פני ה'תורה' שנקראת 'מים' (בבא-קמא יז. עבודה-זרה ה: ועוד בזהר ומדרש).

על-כן על-ידי ה'מנהיג-האמתי' שהוא בחינת 'משה', 'דעת-הכולל', 'רוח-הכולל', שעל-ידו מתנוצץ מחו של כל

אָחד, שְׁזָהוּ בְּעֲצָמוֹ בְּחִינַת "רוּחַ אֱלֹקִים" שֶׁמְּשִׁיךְ לְכָל-אֶחָד - נִמְשָׁךְ עַל-יָדוֹ לְכָל-אֶחָד ה'חַדוּשֵׁי-דְאוּרֵיתָא'.

כִּי ה'חַדוּשֵׁי-דְאוּרֵיתָא' - הֵם עַל-יְדֵי בְּחִינַת ה'רוּחַ אֱלֹקִים' שֶׁשׁוֹרָה עַל פְּנֵי הַתּוֹרָה בְּנִלְ"ל.

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר. וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב, וַיַּבְדֵּל אֱלֹקִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ" (בראשית א. ג-ד)

מז.

(ח"א יט, ד-ט)

מִי שְׂיִכּוֹל לְהַתְּעוֹרֵר ה'הַתְּנוּצָצוֹת הָאוֹתִיּוֹת' שֶׁבְּכָל מַעֲשֵׂה-בְּרֵאשִׁית' שֵׁישׁ בְּכָל דָּבָר - אֲזִי אֶכִּילְתּוֹ וְשִׁתִּיתוֹ וְכָל תַּעֲנוּגָיו, אֵינּוּ אֶלָּא מ'הַתְּנוּצָצוֹת הָאוֹתִיּוֹת' שֶׁבְּאֶכִּילָהּ וְשִׁתִּיהָ, בְּבְחִינַת (רוח ג, ז): "וַיֵּאכַל וַיִּשְׁתֶּה וַיֵּיטֵב לָבוֹ".

"וַיֵּיטֵב לָבוֹ" - הֵינּוּ בְּחִינַת ה'הַתְּנוּצָצוֹת הָאוֹתִיּוֹת' שֶׁל "ל"ב אֱלֹקִים שֶׁבְּמַעֲשֵׂה-בְּרֵאשִׁית" (זוהר נשא קכב. פנחס רטו. - ב'תְּקוּנֵי-זוהר-חֲדָשׁ, כְּמָה פְּעָמִים) שֵׁישׁ בְּכָל דָּבָר.

וְזָהוּ: "וַיֵּיטֵב לָבוֹ" - "אֵין טוֹב אֶלָּא אֹר" (עין חגיגה יב. - שְׁמוֹת-רַבָּה א, כ), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בראשית א, ד): "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב".

וְזָהוּ: "וַיֵּאכַל וַיִּשְׁתֶּה וַיֵּיטֵב לָבוֹ" - שֶׁהִיתָה אֶכִּילְתּוֹ וְשִׁתִּיתוֹ מ'הָאָרֶת וְהַתְּנוּצָצוֹת הָאוֹתִיּוֹת' שֶׁל "ל"ב אֱלֹקִים" שֶׁבְּסֻעָדָתוֹ שְׂאוּכָל.

מח.

(ח"א כג, ג)

עַל-יְדֵי תִקּוּן בְּרִית-קֹדֶשׁ, נִתְתַּקֵּן תְּאוֹת-מְמוֹן'. וְעַל-כֵּן ב'פְּרִנְסָה דְקֹדֶשׁה' כְּתִיב: "מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב" (משלי יח, כב), כִּי ה'פְּרִנְסָה' הוּא בְּחִינַת 'אִשָּׁה' (עין בְּפָנִים). "טוֹב" - בְּחִינַת 'צַדִּיק', שֶׁמִּמֶּתִיק מ'רִירוֹתָא', תְּאוֹת וְעֲצוֹן הַפְּרִנְסָה'. וְ"אֵין טוֹב אֶלָּא צַדִּיק" (יומא לח: חגיגה יב. בְּרֵאשִׁית-רַבָּה יב, ד), הֵינּוּ: 'בְּרִית' וְכוּ', "וַאֲיֵן טוֹב אֶלָּא אֹר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בראשית א, ד): "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב" (עין חגיגה יב. - שְׁמוֹת-רַבָּה א, כ).

מט.

(ח"א לג, ה)

לְעֵתִיד-לָבוֹא יִתְגַּלֶּה אֹרֵיתָא דְעֵתִיקָא סְתִימָאָה, וַיִּתְגַּלֶּה ה'אֶהְבָּה שֶׁבְּדַעַת', פְּנִימִיּוֹת-הַתּוֹרָה'. וְזָהוּ (זכריה יד, ז): "וְהָיָה יוֹם אֶחָד יוֹדַע לָהּ" - שֶׁיִּתְגַּלֶּה ה'אֶהְבָּה' הַנִּקְרָא 'יוֹם', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים מב, ט): "יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֲסִדוֹ" - הֵינּוּ: ה'תּוֹרָה-הַפְּנִימִיּוֹת' שֶׁהִיתָה צְפוּנָה.

כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בראשית א, ד): "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב", וְאָמְרוּ רַז"ל (חגיגה יב.): "כִּי טוֹב לִגְנוֹ" - כִּי אֹר הַתּוֹרָה' הַזֹּאת, אֵין הָעוֹלָם כְּדָאֵי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ. "וְהַתּוֹרָה' נִקְרָא 'טוֹב', שֶׁנֶּאֱמָר (משלי ד, ב): 'כִּי לָקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם'" (בְּרִכוֹת ה. מח: עֲבוּדָה-זָרָה יט: וְעוֹד). "וְנִקְרָא 'אֹר', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (משלי ג, כג): 'וְתוֹרָה אֹר'" (תענית ז: מְגַלָּה טז: וְעוֹד) וְכוּ'.

נ.

(ח"א מד)

עַל-יְדֵי מ'חֶאֱת-כַּף' בְּתַפְלָה, נִתְבַטַּל ה'רַג וְאֶבְדוֹן' מֵעוֹלָם. כִּי ה'יָדִים' הֵם בְּחִינּוֹת (בראשית א, ג): "יְהִי אֹר, וַיְהִי אֹר",

ימינא ושמאלא. וכתיב (שם שם, ד): "וירא
אלקים את האור וכו', ויבדל בין האור, דא
אהרן. 'ובין החשך, דא קרה" (תקוני-זהר עא:).
וזה בחינות (ויקרא כו, ו): "ונתתי שלום בארץ,
וחרב לא תעבר בארצכם".

נא.

(ח"א נד, ב)

ה'הסתפקות' הוא בחינת 'אור מלא' וכו'.
פי ה'צדיקים' שיש להם
ה'הסתפקות', אצלם הוא 'אור מלא',
בבחינת (בראשית א, ד): "וירא אלקים את האור
פי טוב", "אין טוב אלא צדיק, שנאמר
(ישעיה ג, י): 'אמרו צדיק פי טוב'" (יומא לח:).
(עין להלן על הפסוק "יהי מארת").

נב.

(ח"א עד)

צריך כל אדם לילך מ'קטנות' ל'גדלות',
ולחמתיק הדין שבא מבחינת 'מחין'
דקטנות'. וכשבא ל'גדלות', הוא בחינת
(בראשית ג, ז): "ותפקחנה עיני שניהם", ופרש
רש"י: "על שם החכמה נאמר".

פי עקר ה'המתקה' הוא על-ידי 'חכמה',
בחינת 'מחין-דגדלות', דהינו: על-ידי
'דיעת-התורה'.

פי "ה'תורה' נקראת 'אור', בחינת (משלי ו,
כג): "ותורה אור" (תענית ז: מגלה טז: ועוד),
וכמו שכתוב (שם א, ד): "וירא אלקים את
האור פי טוב", "ואין טוב אלא תורה" (ברכות
ה. מח: עבודה-זרה יט: אבות פ"ו מ"ג; ועוד).

הינו: פי ה'תורה' היא בחינת 'אור', הפך
ה'חשך' שהוא בחינת 'דין' - פי על-
ידי 'דיעת-התורה' נמתק הדין.

נג.

(ח"א רלד)

דע: ש'ספורי-מעשיות' מצדיקים, ממה
שארע להם, הוא דבר גדול מאד,
ועל-ידי-זה נטהר מחשבתו. גם נצול
מצרות.

אבל אי-אפשר לספר מעשיות של
צדיקים - כ"אם מי שיכול להדמות
עצמו להשם-יתברך, דהינו: שיכול להבדיל
בין אור וחשך כמו השם-יתברך כביכול.

פי כנגד כל מעשה של צדיק - יש כנגדו
רע, 'מעשיות של רשעים' - שגם להם
ארע כיוצא בזה וכו' - פי הרע לעמת הטוב.

ורק מי שיכול להבדיל בין אור וחשך -
יודע גדל ההבדל וההפרש שבין
'מעשיות של צדיקים' ל'מעשיות של
רשעים' וכו'.

וגם מי שאין לו זה הדעת להבדיל וכו',
אבל יש לו 'אמונה שלמה', שמאמין
ההבדל שיש ביניהם - גם זה יכול לספר
'מעשיות של צדיקים' וכו'.

וזה שמובא במדרש (בראשית-רבה ב, ה - על
בראשית א, ד): "להבדיל בין האור ובין
החשך" - "אור, אלו מעשיהם של צדיקים.
חשך, אלו מעשיהם של רשעים".

הינו: ש'מעשיות של צדיקים' - הם
בחינת 'אור', ולהפך 'מעשיות של
רשעים' - הם בחינת 'חשך'.

נד.

(ספר-המדות, צדיק ח"ב ג)

ב'שבעת ימי אכלות' של הצדיק,
הקדוש-ברוך-הוא משפיע על
המתאבלים עליו, מאור-הגנוז מששת ימי
בראשית.

נה.

(שיחות שאחר ספורי מעשיות)

"גדולים מעשי ה'" (תהלים קיא, ב). "אין אדם דומה לחברו, וכל הצורות היו באדם-הראשון" (סנהדרין פ"ד מ"ה). הינו: בתבת "אדם" (בראשית א, כו) לבד - היו נכלליו כל הצורות הללו.

וכן בשאר דברים: כל המאורות היו נכלליו בתבת "אור" (שם שם, ג) לבד. וכן כלם. הינו: כל מעשה-בראשית, ואפלו העליון של האילן - אין אחד דומה לחברו וכו'.

"ויקרא אלקים לאור יום" (בראשית א, ה)

נו.

(ח"א יד, י)

"ליום חגנו" (תהלים פא, ד), זה בחינת 'שלוס-בית' - כי 'יום' הוא בחינת 'אור', כמו שכתוב (בראשית א, ה): "ויקרא אלקים לאור יום", ו'אור' הוא 'שלוס-בית', כמו שאמרו חז"ל (שבת כג): "גרישבת קדם לקדושי-היום, כי שלוס-בית קדם".

נז.

(ח"ב ד, ח)

צריך האדם כל מה שמזקין, כל מה שנתוסף ובא לו יום מימי חייו, להוסיף בכל יום, תוספות אור קדשה ודעת, כמו שכתוב (בראשית א, ה): "ויקרא אלקים לאור יום" - שכל יום צריך שיאיר ביותר.

נח.

(ח"ב פג)

'אור העינים' מעליון כל הבקשות ותחנונות אשר יתפללו אל ה' בית-המקדש, בבחינת (מלכים א ט, ג): "וזה עיני ולבי שם". ו'אור העינין' מעוררין הנאלה התלויה בלב, בבחינת (ישעיה סג, ד): "כי יום נקם בלבי" - כי עיניו ולבו שם. - וזה בחינת (בראשית א, ה): "ויקרא לאור יום".

"ולחשך קרא לילה" (בראשית א, ה)

נט.

(ח"א ג)

התקון שיוכל לשמע נגינה מכל אדם - על-ידי שילמד בלילה תורה שבעל-פה - הינו: 'אמרא' שהיא בחינת 'לילה' וכו'. ש'תורה שבעל-פה' היא בחינת 'לילה', וכמו שאמרו רז"ל (סנהדרין כד, על איכה ג, ו): "במחשבים הושיבני, זה תלמוד-בבלי", וכתוב (בראשית א, ה): "ולחשך קרא לילה".

ס.

(ח"א לה, ד-הז)

'חדוש השכל', 'חדוש הנשמה', הוא על-ידי 'שנה'. - גם 'למוד פשטא אורייתא', נקרא 'שנה' לגבי 'דבקות הבורא' (זהר פנחס רמד). כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין כד, על איכה ג, ו): "במחשבים הושיבני, זה תלמוד-בבלי".

וזה בחינת 'אמונה', כמו שכתוב (תהלים צב, ג): "ואמונתך בלילות", וכתוב: "ולחשך קרא לילה" (בראשית א, ה). ואדם הדבוק תמיד בעבודת-הבורא, ונתניגעים

"יהי רקיע בתוך המים, ויהי מבדיל בין מים למים. ויקרא אלקים לרקיע שמים" (בראשית א, ו-ח)

המחין שלו מחמת גדל הדבקות - אזי ילמד 'פשטא אוריתא'.

סג.

(ח"א ו,ה)

ה'א"ו שבתוך האל"ף, הוא "רקיע" (בראשית א, ו), "שמים" - "אש ומים" (תגינה יב.), בחינת ה'בושה', "שנשתנה פניו לכמה גונין" (ברכות ו:).

ואזי ה'מחין' שלו, הינו 'נשמתו' - באה בתוך 'אמונה', ומתחדשים ומתחזקים מעיפותם. - ועקר המחין שמקבלין על-ידי האמונה, אין מקבלין אלא מ'אור-הפנים', דרך ה'אמונה' וכו'.

סא.

(ח"א לח,ד)

בלילה, אז שלטנותא ד"קץ כל בשר" (בראשית ו, יג - זחר נח סב:). כמו שכתוב: "קץ שם לחשך" (איוב כח, ג), וכתוב (בראשית א, ה): "ולחשך קרא לילה".

סד.

(ח"א לא, בסוף)

כל צדיק, צריך שיהיה 'למדן בתורה', וחסיד במעשים טובים. כי אם אינו 'למדן', אמרו רז"ל (אבות פ"ב מ"ה): "ולא עם הארץ חסיד".

סב.

(ח"א עד)

צריך כל אחד לראות להמתיק ה'דינים' שהם מבחינת 'דינא קדישא' - כי הם מבחינת 'מחין-דקטנות', שמשם עקר אחיזת הדין. וצריך כל אדם לילה מ'קטנות' ל'גדלות' - ועל-ידי-זה ימתיק ה'דין', בחינת 'יצחק', בחינת 'אלקים'.

ו'למדן' בלבד, בודאי אינו פלוס - כי אפשר להיות 'למדן' ו'רשע' גמור' וכו'. על-כן צריך שיהיה 'למדן' וחסיד'.

כי עקר ה'דין' הוא: כשהוא בבחינת 'מחין-דקטנות', שמשם נמשך ה'דין' של 'יצחק'. שהוא בחינת 'חשך', בחינת (בראשית כז, א): "ותכהין עיניו מראת", שהוא בחינת 'לילה', בחינת (שם א, ה): "ולחשך קרא לילה".

ושתי בחינות אלו - הם בחינות (מלאכי ב, ז): "מלאך ה' צבאות". כי מה שהוא 'למדן בתורה', הוא בחינת 'מלאך' שהוא 'מט"ט', כמו שכתוב (תקוני-זחר עה. על בראשית א, ו): "ויאמר אלקים יהי רקיע, ויהי מבדיל בין מים למים" - "דא מט"ט, שהוא בחינות 'משנה', המבדיל ומפריש בין מיין דבין ובין מיין מסאבין, בין טמא לטהור, אסור ומתור' וכו'.

ועקר ה'המתקה' הוא: על-ידי 'חכמה', בחינת 'מחין-דגדלות' - דהינו: על-ידי 'ידיעה' התורה' - כי "התורה נקראת אור" (תענית ז: מגלה טז: ועוד) וכו'.

וצריך להדמות לקונו, להיות חסיד במעשים טובים. וזה בחינות "ה' צבאות".

סה.

(ח"א סו, ג"ד)

כְּשֶׁמוֹצִיאִין מִבַּח אֶל הַפֶּעַל - אִז הוּא
גָּמַר הַבְּרִיאָה. וְלִהְיוֹת מִבַּח
אֶל הַפֶּעַל, הוּא עַל־יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַדְּבֹר.
וְצָרִיךְ שִׁיְהִי אֹתוֹת הַדְּבֹר בְּשֵׁלֵמוֹת, דְּהֵינּוּ:
לְהַמְשִׁיךְ 'נִקְדוֹת' אֶל ה'אֹתוֹת', כִּי בְּלֹא
'נִקְדוֹת' אֵי־אֶפְשֶׁר לְדַבֵּר שׁוּם אֹת.

וְלְהַמְשִׁיךְ 'נִקְדוֹת' אֶל ה'אֹתוֹת' - הוּא
עַל־יְדֵי ה'חֶשֶׁק וְהַכְּסוּפִין'
שְׁחוֹשְׁקִין לַעֲשׂוֹת הַמְצוּה אוֹ הַדְּבַר
שֶׁבְקִדְשָׁה, בְּבַחֲנֹת (שִׁיר־הַשִּׁירִים א, יא):
'נִקְדוֹת הַכֶּסֶף' - שְׁעַל־יְדֵי ה'כְּסוּפִין
וְהַחֶשֶׁק נֶעֱשִׂין 'נִקְדוֹת'.

וְעַקֵּר גְּדֹל הַחֶשֶׁק - נֶעֱשֶׂה עַל־יְדֵי
ה'מְנִיעָה' שֶׁמְזַמֵּינִין לוֹ. כִּי בְּשֶׁצָּרִיךְ
לַעֲשׂוֹת דְּבַר הַצָּרִיךְ לוֹ לִיהְדוֹתוֹ, בְּפֶרֶט דְּבַר
גְּדוֹל שֶׁכָּל יְהוֹדוֹתוֹ תְּלוּי בָּזָה, פְּגוֹן לְנִסְע
לְצַדִּיק אֲמַתִּי - אִזִּי מְזַמֵּינִין לוֹ 'מְנִיעָה'.

וְזֹאת ה'מְנִיעָה', הִיא בְּשִׁבִיל ה'חֶשֶׁק' - כִּי
עַל־יְדֵי ה'מְנִיעָה', נֶעֱשֶׂה ה'תְּגַבְרוֹת
הַחֶשֶׁק' מְאֹד. וְכָל מֵה שֶׁהַדְּבַר הַנְּחַשֵּׁק גְּדוֹל
בְּיוֹתֵר, הַמְנִיעָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאֲדָם
חוֹשֵׁק בְּיוֹתֵר - בּוֹדְאֵי יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת הַדְּבַר,
וְיִוָּכַל לְהוֹצִיאֹ מִבַּח אֶל הַפֶּעַל.

וְזֹה בַּחֲנִינֵת: "ט' נִקְדִּין" (תְּקוּנַיִי־זֶהֱר קכט:), "ט'
רְקִיעִין" (זֶהֱר תְּרוּמָה קסה:). כִּי ה'נִקְדוֹת'
הֵם בַּחֲנִינֹת רְקִיעִין, שֶׁהֵם בַּחֲנִינֹת 'מְנִיעוֹת',
כִּי ה'מְנִיעָה' הִיא בַּחֲנִינֵת רְקִיע', שֶׁהִיא
בַּחֲנִינֵת 'מְסֻד' - שֶׁמְפָרִישׁ וּמְסֻד לְפָנֵי הָאָדָם
וּמוֹנְעוֹ מִן הַדְּבַר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, ו):
'יְהִי רְקִיעַ, וְיִהִי מַבְדִּיל' - שֶׁה'רְקִיעַ' הוּא
בַּחֲנִינֵת 'מְנִיעָה', שֶׁמְפָרִישׁ וּמַבְדִּיל בֵּין
הַחוֹשֵׁק וְהַנְּחַשֵּׁק.

וְעַל־כֵּן גַּם ה'אֶרֶץ' נִקְרְאת 'רְקִיעַ', כְּמֵה
שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קלו, ו): "לְרַקַּע
הָאֶרֶץ עַל הַמַּיִם" - כִּי גַם ה'אֶרֶץ' הִיא שֹׁטַח
הַמַּבְדִּיל וּמְפָרִישׁ.

וְעַל־כֵּן ה"ט' נִקְדִּין", הֵם בַּחֲנִינֵת "ט'
רְקִיעִין" - כִּי ה'נִקְדוֹת' נֶעֱשִׂין
עַל־יְדֵי ה'חֶשֶׁק, וְעַקֵּר ה'חֶשֶׁק, עַל־יְדֵי
ה'מְנִיעָה' שֶׁהִיא בַּחֲנִינֵת רְקִיע'.

וְיֵשׁ "ט' נִקְדִּין, ט' רְקִיעִין" - כִּי יֵשׁ כְּמֵה
בַּחֲנִינֹת בְּהַנְּחַשֵּׁק, נְחַשֵּׁק לְמַעְלָה
מִנְחַשֵּׁק, וּלְפִי גְּדֹל מַעְלֹת הַנְּחַשֵּׁק, כֵּן צָרִיךְ
לְהִיֹּת גְּדֹל הַחֶשֶׁק. וְעַל־כֵּן יֵשׁ לוֹ מְנִיעָה
גְּדוֹלָה כַּנֶּ"ל.

וְזֹה בַּחֲנִינֵת: "תִּשְׁעֵ נִקְדִּין, תִּשְׁעָה רְקִיעִין"
- שֶׁהֵם מ'קמ"ץ' עַד 'שור"ק', שֶׁהֵם
'נִקְדָּה לְמַעְלָה מִנְקָדָה', רְקִיעַ לְמַעְלָה
מִרְקִיעַ, דְּהֵינּוּ: 'נְחַשֵּׁק לְמַעְלָה מִנְחַשֵּׁק' -
שֶׁלְּפִי גְּדֹל ה'נְחַשֵּׁק, צָרִיךְ שִׁיְהִי גְּדֹל
ה'חֶשֶׁק, שֶׁהִיא בַּחֲנִינֵת ה'נִקְדָּה', בַּחֲנִינֵת
רְקִיע' וְכו'.

סו.

(ח"ב א, ט)

כְּשֶׁזּוֹכִין ל'תְּפִלָּה', אִין צְרִיכִין ל'רְפוּאָה'
הַעֲשָׂבִים. כִּי ה'תְּפִלָּה' הִיא
בַּחֲנִינֵת "דְּבַר ה'" (תְּהִלִּים לג, ו), שֶׁהוּא שֶׁרֵשׁ
הַכֹּל.

וְזֹה בַּחֲנִינֵת 'נְבִיא', רֵאשִׁי־תְּבוֹת (תְּהִלִּים לג,
ו): "בְּדַבַּר יְיָ שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ". וְעַל־כֵּן
תְּבוֹת 'שָׁמַיִם' הִיא בְּמִקּוֹם הָא' שֶׁבְּתַבַּת
'נְבִיא' - כִּי "ה'אֶל"ף, הוּא רְקִיעַ הַמַּבְדִּיל
בֵּין מַיִם לְמַיִם" (בְּרֵאשִׁית א, ו - תְּקוּנַיִי־זֶהֱר יט:). כִּי
עַל־יְדֵי 'נְבוּאָה' זּוֹכִין ל'תְּפִלָּה', בַּחֲנִינֵת "דְּבַר
ה'".

"יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד"

(בראשית א, ט)

סז.

(ח"ב טו)

'יחוד' הוא בחינת 'מים', כמו שכתוב (בראשית א, ט): "יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד".

"ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו,

ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו"

(בראשית א, יב)

סח.

(ח"א יא, ב-ג-ה-ו-ז)

כבוד השם-יתברך בשלמות, שיהיה כבודו לאין נגד כבוד השם-יתברך - אינו כפי-אם על-ידי 'שמירת-הברית' וכו'.

ו'שמירת-הברית', יש בו שני בחינות: (א) יש מי שזווגו ב'ששת ימי החל', ואף-על-פי-כן הוא שומר את בריתו על-פי התורה, שאינו יוצא מדיני התורה. (ב) ויש מי שהוא שומר הברית, שזווגו משבת לשבת.

והוא בחינת 'יחודא-עלאה', ו'יחודא-תתאה'. בחינת 'הלכה' ו'קבלה' וכו'. בחינת רזין, ו'רזין-דרזין' וכו'.

וזה שאמרו חז"ל (חלין ס. על תהלים קד, לא): "יהי כבוד ה' לעולם, שר העולם אמרו. בשעה שאמר הקדוש-ברוך-הוא לאילנות: 'למינהו' (בראשית א, יב) - נשאו דשאים קל-וחמר בעצמן: מה 'אילנות' שהם גבוהים ואינם תכופים, אמר הקדוש-ברוך-הוא 'למינהו', כל-שכן אנו, שאנו

קטנים ותכופים, שצריכים לצאת 'למינהו'. פתח שר העולם ואמר: 'יהי כבוד ה' לעולם'.

כי באמת, גם הגדולים שזווגו אינם תכופים רק משבת לשבת, גם להם הזהירה התורה על 'שמירת-הברית', שישמרו עצמן וכו'. כל-שכן הקטנים, שהם בחינת 'דשאין', שזווגו תכופים גם בששת ימי החל, מכל-שכן שצריכים שמירה גדולה לשמר בריתם, שישמרו עצמם על-פי התורה, בבחינת: "למיניהם".

מיד כששמע שר העולם, שהוא מט"ט, "ששלטנותה ששת ימי החל" (תקוני-זהר ב: לד), בחינת 'דשאים', בחינת 'יחודא-תתאה' - פתח ואמר: "יהי כבוד ה'" - 'כבוד' דיקא. כי על-ידי 'שמירת-הברית' בשני הבחינות הנ"ל, הכבוד בשלמות פנ"ל.

נמצא: שעל-ידי 'שמירת-הברית' בשני הבחינות הנ"ל, 'יחודא-עלאה' ו'יחודא-תתאה' - הינו מ'אילנות' ו'דשאים', גדולים וקטנים, זווג של שבת' ו'זווג של חל', בחינת 'הלכה' ו'קבלה', רזין' ו'רזין-דרזין' - אזי ה'כבוד' בשלמות.

"יהי מארת" (בראשית א, יד)

סט.

(ח"א לו, ו)

"מפי עליון לא תצא" (איכה ג, לח) כפי-אם 'אור פשוט', אך לפי בחינת פלי המקבל את האור, כך נצטיר האור בתוכו. אם הפלי הוא בשלמות - אזי הוא מקבל בבחינת "מאורות מלא". ואם חסו-שלום

הַכְּלִי אֵינּוּ בְשִׁלְמוֹת - אָזִי הוּא מְקַבֵּל בְּבַחֲנֵינָת
 "מְאֹרֶת, חֶסֶד וְאֱוֹ" (בְּרֵאשִׁית א, יד - הַקְּדָמַת הַזֶּהָר
 א: יא. יב: זֶהָר בְּרֵאשִׁית יט: לֵג: וְעוֹד), כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב
 (מְשַׁלֵּי ג, לֵג): "מְאֹרֶת ה' בְּבֵית רְשָׁע".

ע.

(ח"א נד, ב)

ה' הַסְתַּפְּקוֹת' הוּא בַּחֲנֵינָת 'אֹר מְלֵא'. כִּי
 ה'רְשָׁעִים' שְׁאִין לָהֶם
 'הַסְתַּפְּקוֹת', בְּבַחֲנֵינָת (מְשַׁלֵּי יג, כה): "וּבִטָּן
 רְשָׁעִים תִּחְסַר" - אֶצְלָם "מְאֹרֶת חֶסֶד"
 (בְּרֵאשִׁית א, יד - הַקְּדָמַת הַזֶּהָר א: יא. יב: זֶהָר בְּרֵאשִׁית
 יט: לֵג: וְעוֹד), בְּבַחֲנֵינָת (שָׁם ג, לֵג): "מְאֹרֶת ה'
 בְּבֵית רְשָׁע".

אָבֵל ב'צְדִיקִים' שֵׁישׁ לָהֶם ה' הַסְתַּפְּקוֹת,
 בְּבַחֲנֵינָת (מְשַׁלֵּי יג, שָׁם): "צְדִיק אֵכֵל
 לְשִׁבְעַת נֶפֶשׁוֹ" - אֶצְלָם הוּא 'אֹר מְלֵא'.

עא.

(ח"א קנא)

סִגְלָה לְזֶרַע שֶׁל קַיְמָא: שֵׁיאֲמְרוּ הָאִישׁ
 וְאִשְׁתּוֹ קָדָם הַזֵּוּג, פְּרִשְׁת "וּבְרֵאשִׁי
 חֲדָשִׁיכֶם" (בַּמִּדְבָּר כח, יא-טו). וְכֵן כְּשֶׁהִתִּינוּק
 חוֹלָה חֲסוֹשׁ לָלוֹם: יֵאֲמְרוּ אֵז גַּם-כֵּן הָאִישׁ
 וְהָאִשָּׁה, פְּרִשְׁת "וּבְרֵאשִׁי חֲדָשִׁיכֶם".

כִּי "מְאֹרֶת חֶסֶד וְאֱוֹ" (בְּרֵאשִׁית א, יד - הַקְּדָמַת
 הַזֶּהָר א: יא. יב: זֶהָר בְּרֵאשִׁית יט: לֵג: וְעוֹד),
 שֶׁהוּא הַחֲיוֹת שֶׁל כָּל דְּבַר, וְכֵן "כְּלוֹת מֹשֶׁה
 (בַּמִּדְבָּר ז, א), חֶסֶד וְאֱוֹ" (זֶהָר וַיִּקְרָא ד: פִּנְחָס רנד:
 וְעוֹד).

וְכִלְיָהּ הוּא 'סוֹד פְּגִימַת הַלְּבָנָה' -
 שֶׁמֶשֶׁם נִמְשָׁךְ בַּחֲנֵינָת "מְאֹרֶת
 חֶסֶד וְאֱוֹ", שֶׁהוּא "אֶסְפְּרָה לְרַבֵּי חֶסֶד-
 וְשָׁלוֹם" (זֶהָר בְּרֵאשִׁית יט: לֵג: וְעוֹד).

כִּי ה'וֹא"ו' הוּא ה'חֲיוֹת' שֶׁל כָּל דְּבַר,
 וְהַסְרוֹן הוֹא"ו' מְרִמֵּז עַל 'הַסְרוֹן
 הַחֲיוֹת'. וּבְרֵאשִׁי-חֲדָשׁ מִתְחַלֵּת הַלְּבָנָה
 לְהַתְמַלְאוֹת וּלְהַתְתַּקֵּן, כִּי אֵז הַגִּיעָה לְתַכְלִית
 הַפְּגָם וְהַחְסָרוֹן, וְאֵז תִּכְפֹּף מִתְחִיל הַתְּקוּן
 וְהַמְלוֹי.

עב.

(ח"א רה)

יש כַּח בְּכָל לְשׁוֹן וְלְשׁוֹן שֶׁל "הַעֲשָׂרָה
 לְשׁוֹנוֹת שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם סֵפֶר תְּהִלִּים"
 (פְּסָחִים קיז. זֶהָר אָמֹר קא. תְּקוּנֵי-זֶהָר כז), לְבִטֵּל כַּח
 הַקְּלָפָה. 'אֲשֵׁרִי' הוּא לְשׁוֹן דְּרֵאִיָּה
 וְהַסְתַּפְּלוֹת' - הַפֶּךָ הַקְּלָפָה שֶׁעָקַר כַּחַה
 מ'קְלָקוּל הַרְאוֹת', מְבַחֲנֵינָת (בְּרֵאשִׁית כז, א):
 "וּתְכַהֵין עֵינָיו מְרֵאוֹת", בְּבַחֲנֵינָת: "יְהִי
 מְאֹרֶת, חֶסֶד" (בְּרֵאשִׁית א, יד - הַקְּדָמַת הַזֶּהָר א: יא.
 יב: זֶהָר בְּרֵאשִׁית יט: לֵג: וְעוֹד), וְדָרְשׁוּ רַז"ל (תְּקוּנֵי-
 זֶהָר פב): "דָּא לִילִית". נִמְצָא: שֶׁעָקַר כַּחַה
 מְקַלְקוּל הַרְאוֹת, וְאֲשֵׁרִי שֶׁהוּא לְשׁוֹן
 דְּרֵאִיָּה, הִיא הַפֶּךָ מְמַנָּה.

עג.

(ח"א רכו)

כִּי שֶׁהַרְשָׁעִים מְזַמְרִים נְגוּנִים שֶׁל יִלְלָה
 וְעַצְבוֹת, כִּי הֵם בַּחֲנֵינָת נִשְׁמַת עֶרֶב
 רַב, וְ"אָמַר דְּעֶרֶב רַב הִיא לִילִית" (זֶהָר
 בְּרֵאשִׁית כז): שֶׁהִיא 'מִיִּלְלָת' תְּמִיד, וְעַל-כֵּן הֵם
 עוֹשִׂים נְגוּנִים שֶׁל יִלְלָה'.

וּמָה שֶׁדָּרַךְ בְּנֵי-אָדָם לְמִשְׁךָ אֵל נְגוּנִים
 הַלְלוֹ - כִּי יִנְקָתָם מְבַחֲנֵינָת 'קְלָקוּל
 הַרְאוֹת', בְּבַחֲנֵינָת "יְהִי מְאֹרֶת, חֶסֶד" (בְּרֵאשִׁית
 א, יד - הַקְּדָמַת הַזֶּהָר א: יא. יב: זֶהָר בְּרֵאשִׁית יט: לֵג:
 וְעוֹד), "דָּא לִילִית" (תְּקוּנֵי-זֶהָר פב).

וּכְשֶׁמְזַמְרִים אֵלוֹ הַנְּגוּנִים בְּשַׁבָּת, מְעַלִּין
 אוֹתָם - כִּי בְּשַׁבָּת נִשְׁלָם

הָאֹר, בְּבַחֲיִנַת (בְּרֻכּוֹת מַג): "פְּסִיעָה גְּסָה נוֹטְלַת מְאוֹר עֵינָיו וְכוּ' וּמַהֲדָרָא לָהּ בְּקִדּוּשָׁא דְּבֵי שְׁמֵשָׁא" - כִּי בַשַּׁבָּת הוּא בְּחִינַת 'תְּקוּן הָרְאוֹת' בַּשְּׁלֵמוֹת.

בְּתָרָא עַה. - בְּרֵאשִׁית א, טז), יִזְהִיר וַיֵּאִיר אֶת ה'תְּפִלָּה', שֶׁהִיא בְּחִינַת "מְאוֹר הַקָּטָן" (בְּרֵאשִׁית שָׁם).

עַד.

(ח"ב פג)

עַל-יְדֵי 'תְּקוּן הַבְּרִית', יְכוּל לְהוֹצִיא דְּבוּרֵי הַתְּפִלָּה כְּחֻצִים מִן הַקִּשְׁת. וְאִז הַתְּחִלַת צְמִיחַת קֶרֶן מְשִׁית. וְאִז בָּא לְקַדְּשֵׁת שַׁבָּת, וְנַעֲשֶׂה 'בְּיַחְזוּרֵי'. וְזוֹכָה לְתַכְלִית הַיְדִיעָה.

וְאִז פּוֹשֵׁט גּוֹפוֹ הַמְצַרֵּעַ מִמְשַׁכָּא דְּחוּיָא, וְלוֹבֵשׁ 'בְּגַדֵי-שַׁבָּת', הֵינּוּ גּוֹף קְדוֹשׁ מִגְּנֵי-עֶדֶן. וְאִז נִתְרוֹמַם מְזֻלוֹ, וְזוֹכָה לְעֵשֶׂר, וְנִתְחַזַּק יְצֻרוֹ הַטּוֹב, וְנִתְבַּטַּל הָעֲצָבוֹת וְהַלִּיצָנוֹת.

וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְקִים אֶת הַנוֹפְלִים בְּאַהֲבוֹת וַיְרֵאוֹת רְעוֹת' - לְאַהֲבוֹת וַיְרֵאוֹת קְדוּשׁוֹת, וּמַעֲבִיר הַחֹשֶׁךְ מֵעֵינֵיהֶם. וְאִז עֵינֵיהֶם רוֹאוֹת נִפְלְאוֹת, וְנִחְשָׁב כְּאִלוֹ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם - כִּי שָׁם כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית א, יד): "יְהִי מְאוֹרָת", וְעַבְרַת הַשֶּׁךְ שְׁכֶפְסָה "פְּנֵי תְהוֹם" (בְּרֵאשִׁית א, ב).

"וַיַּעַשׂ אֱלֹקִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדֹלִים, אֶת הַמְּאוֹר הַגְּדֹל לְמַמְשַׁלַת הַיּוֹם, וְאֶת הַמְּאוֹר הַקָּטָן לְמַמְשַׁלַת הַלַּיְלָה" (בְּרֵאשִׁית א, טז)

עַה.

(ח"א ב, בַּסּוּף)

"לְהַזְהִיר הַגְּדוֹלִים עַל הַקְּטָנִים" (רש"י וַיִּקְרָא כֹא, א). הֵינּוּ: 'צִדִּיק-הַדּוֹר', שֶׁהוּא בְּחִינַת "מֹשֶׁה" - 'מְאוֹר הַגְּדוֹל' (בְּבֵא-

עו.

(ח"א לה, ה-ז-ט)

עֶקֶר הַמַּחֲוִן שֶׁמְקַבְּלִין עַל-יְדֵי הָאֱמוּנָה, אִין מְקַבְּלִין אֶלָּא מְאוֹרֵי-הַפְּנִים, דְּרֶךְ הָאֱמוּנָה וְכוּ'. וְהִיא בְּחִינַת 'לֵילָה', בְּחִינַת 'פְּשֻׁטָא אֲוֵרִיתָא', "בְּמַהֲשָׁפִים הוֹשִׁיבֵנִי" (אֵיכָה ג, ו; סְנֵהֲדִין כד-), "וְלַחֲשֹׁךְ קָרָא לֵילָה" (בְּרֵאשִׁית א, ה).

וְהוּא בְּחִינַת "מְאוֹר הַקָּטָן" (שָׁם שָׁם, טז), כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (קַהֲלַת ט, יד): "עִיר קִטְנָה". וְכְמוֹ שְׁכָתוֹב (בְּרֵאשִׁית שָׁם): "אֶת הַמְּאוֹר הַקָּטָן לְמַמְשַׁלַת הַלַּיְלָה".

וְכַשְׁמֻכְנִים שֶׁכְּלוּ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה, הֵינּוּ 'פְּשֻׁטָא אֲוֵרִיתָא', הֵינּוּ 'מְשֻׁא-וּמְתָן' - אִזִּי צְרִיךְ לְשַׁמֵּר הָאֱמוּנָה שְׁלֵא יִינָקוּ מִמֶּנָּה הַחִיצוֹנִים.

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (בְּבֵא-בְּתָרָא קַעח): "הַרוֹצֵה שְׂיַעֲסֵק בְּדֵינֵי מְמוֹנוֹת, יִשְׁמַשׁ אֶת שְׁמֵעוֹן בֶּן נָנָס".

הֵינּוּ: הַרוֹצֵה לְעַסֵּק בְּמְשֻׁא-וּמְתָן בְּאֱמוּנָה, הֵינּוּ: 'פְּשֻׁטָא אֲוֵרִיתָא' הַנִּקְרָא 'חֹשֶׁךְ' - אִזִּי צְרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ 'חֹשֶׁם' ל' מַה לֵּב' - הֵינּוּ: שְׂיַקִּים (תְּהִלִּים טו, ב): "וְדַבֵּר אֶמֶת בְּלִבְבוֹ".

וְה'חֹשֶׁם' ל' הַזֶּה - מְלַבֵּשׁ אֶת ה'מְאוֹר הַקָּטָן', הֵינּוּ הָאֱמוּנָה, בְּבַחֲיִנַת: "אִמָּא מְסַכְּכַת עַל בְּנֵהָא" (תְּקוּנֵי-זֶהַר ב:).

וְזֶהוּ: יִשְׁמַשׁ אֶת שְׁמֵעוֹן בֶּן נָנָס" - כִּי "שְׂמִיעָה תִּלְיָא בְּלָבָא" (תְּקוּנֵי-זֶהַר צב).

כִּי ה'חֲשַׁמְ"ל ל"ב' גַּמְטְרִיא שְׁמ"ע, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (מְלָכִים-א ג, ט): "וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שׁוֹמֵעַ". וְכֵן נִנְס', הוּא בְּחִינַת אֲמוּנָה, הִינּוּ: ה"מאור הקטן".

וְזֶה ה'חֲשַׁמְ"ל הַנֶּעֱשֶׂה מִבְּחִינַת: "וְדוּבַר אָמֶת בְּלִבָּבוֹ", וּמִלְבִּישׁ לְהָאֲמוּנָה - הוּא בְּחִינַת רְצוּעוֹת שֶׁל תְּפִלִּין - כִּי רְצוּעוֹת, הֵם מְקִיפֵי מַלְכוּת, הִינּוּ אֲמוּנָה. וְזֶה שְׁאֵמֵר רַב לְרַב שְׁמוּאֵל בַּר שִׁילַת (בְּבֵא-בְתָרָא כ"א): "כִּד תְּמַחִי לִינוּקָא, לֹא תְמַחִי אֲלָא בְּעַרְקָתָא דְמִסְאֲנִי".

"תְּמַחִי" - לְשׁוֹן טְהָרָה וְכוּ'.

"יְנוּקָא" - הִיא בְּחִינַת "מְאֹר הַקָּטָן", בְּחִינַת שְׁנָה.

"לֹא תְמַחִי אֲלָא בְּעַרְקָתָא דְמִסְאֲנִי" - הִינּוּ: רְצוּעוֹת שֶׁל תְּפִלִּין וְכוּ'.

הִינּוּ: כְּשֵׁאתָה רוּצָה לְשִׁמּוֹר ה"מאור הקטן", הִינּוּ מְשִׁא-וּמְתָן בְּאֲמוּנָה, שְׁלֹא יִינָקוּ מִמֶּנָּה הַחִיצוֹנִים - לֹא תוּכַל אֲלָא בְּרְצוּעוֹת שֶׁל תְּפִלִּין.

הִינּוּ: שְׁתַּמְשִׁיךְ ה'חֲשַׁמְ"ל מ"בִּינָה לְבָא" (תְּקוּנֵי-זֶהר י"ז. פֶּתַח אֱלִיָּהוּ) לְהַלְבִּישׁ אֶת הָאֲמוּנָה, הִינּוּ: שִׁיקִים "וְדוּבַר אָמֶת בְּלִבָּבוֹ" וְכוּ'. וְרְצוּעַ"ה גַּמְטְרִיא ש"ע, לְרִמּוֹ: שְׁעַל-יְדֵי ה'חֲשַׁמְ"ל הַזֶּה, וְהַנְּשִׁמָּה הִינּוּ: הַמַּחִין שְׁבַתּוּכָה, מְקַבֵּל מְאֹרֵי-הַפָּנִים, שֶׁהוּא ש"ע נְהוּרִין שֶׁל פָּנִים עֲלִיוֹנִים.

עז.

(ח"א מט, ה)

"אֶתְתָּךְ גּוֹצָא, גָּחַן וְלַחִישׁ" (בְּבֵא-מְצִיעָא נט.), פֶּרֶשׁ רַש"י: "שָׁמַע עֲצָתָה". כִּי בְּאֵמֶת "אִשָּׁה יֵרָאֵת הַשֵּׁם" (מְשָׁלֵי לֹא, ל) הִיא בְּחִינַת עֲצָה'.

הִינּוּ: כְּשֵׁה'תְּפִלָּה בְּחִינַת מַלְכוּת, הִיא בְּשִׁפְלוּת וּבְקִטְנוּת, בְּבְחִינַת: "אֶתְתָּךְ גּוֹצָא", בְּבְחִינַת: "אֲחוֹת לָנוּ קִטְנָה" (שִׁיר-הַשִּׁירִים ח, ח), בְּבְחִינַת: "אֵת הַמְּאֹר הַקָּטָן" (בְּרֵאשִׁית א, טז), בְּבְחִינַת: "עֲצָתוֹ נוֹפְלֹת" (סְנֵהֲדִין כב).

צָרִיךְ לְהַקִּים אוֹתָהּ, בְּבְחִינַת: "אֲקִים אֶת סֶפֶת דָּוִד הַנּוֹפְלֹת" (עֲמוֹס ט, יא). בְּבְחִינַת: "עֲצַת ה' הִיא תְּקוּם" (מְשָׁלֵי יט, כא), בְּבְחִינַת: "שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים" (בְּרֵאשִׁית שָׁם, שָׁם).

וְזֶה: "וְלַחִישׁ לָהּ" - תְּקַבֵּל עֲצָתָה. וְזֶה עֲלִיּוֹת הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּלַחֲשׁ, שֶׁהִיא "עֲבוּדָה-שְׁבִלֵב" (תְּעִנִּית ב).

וְזֶה בְּחִינַת (יוֹמָא פו): "גְּדוּלָה תְּשׁוּבָה שְׁמַנְעַת עַד כְּפַסַּא הַכְּבוֹד" - כְּשִׁמְעָה תְּשׁוּבָה' מִבְּחִינַת: "אֵת הַמְּאֹר הַקָּטָן", מִבְּחִינַת: "אֲחוֹת לָנוּ קִטְנָה" - לְבְחִינַת גְּדוּלָה, לְבְחִינַת (יִשְׁעִיָּה ל, כו): "וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה".

"מַנְעַת עַד כְּפַסַּא הַכְּבוֹד" - הִינּוּ: שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִגִּיעַ וְיִשְׁיֵג אוֹרֵיתָא דְעֵתִיקָא סְתִימָאָה. וְזֶה: "כְּפַסַּא הַכְּבוֹד" - שְׁמִכְסִין אוֹתָהּ מִפְּנֵי כְּבוֹד אֱלֹקִים, בְּבְחִינַת (מְשָׁלֵי כה, ב): "כְּבֹד אֱלֹקִים הַסֵּתֵר דְּבַר" - וְאֵתָה תִּגִּיעַ וְתִשְׁיֵג אוֹתָהּ.

עח.

(ח"א רלד)

מְחִין-דְּקִטְנוּת, הֵם בְּחִינַת דִּינִין. וְסְפּוּרֵי-מַעֲשֵׂיּוֹת שֶׁל צְדִיקִים, הֵם בְּחִינַת מְחִין-דְּגְדֻלוֹת, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (מְלָכִים-ב ח, ד): "סִפְרָה נָא לִי אֵת הַגְּדֻלוֹת", בְּחִינַת "הַמְּאֹר הַגְּדֹל" (בְּרֵאשִׁית א, טז).

וְעַל-יְדֵי-זֶה מָטְהַר מַחְשְׁבֹתוֹ
 מ'מַחְשְׁבוֹת דְרָעוֹת',
 שְׁנַמְשָׁכִין מ'מַחֲיֵן דְקַטְנוֹת'. וּמִמֵּתִיק
 הַצְרוֹת וְהַדִּינִים, שֶׁהֵם מִבְּחִינַת 'מַחֲיֵן'
 דְקַטְנוֹת'.

ע.ט.

(ח"ב צא)

כָּלֵל הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, הוּא בְּחִינַת
 'חֲכָמָה-עֲלֵאָה'. וְכָלֵל הַחֲכָמוֹת
 שֶׁבְּעוֹלָם, נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת 'חֲכָמָה-תַּתְּאָה'.

וּבִשְׁה'חֲכָמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם' הֵם נִפְרָדִים
 מִה'תּוֹרָה' וּמִה'שֵׁם'
 יִתְבָּרַךְ, זֶה בְּחִינַת 'מַעוֹט הַלְּבָנָה', בְּחִינַת
 'גְּלוּת הַשְּׂכִינָה'. כִּי כָּל אָדָם בְּאִשְׁרֵי הוּא שֵׁם,
 צָרִיךְ לְקַשֵּׁר שֶׁכָּלוּ מִמְּקוֹם שֶׁהוּא, לְהַתּוֹרָה
 וְלִהְיוֹת יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'חֲכָמָה'
 עֲלֵאָה'.

אָבֵל אִם מִפְּרִיד שֶׁכָּלוּ וְחֲכָמָתוֹ חָסִי
 וְשָׁלוֹם מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, זֶה בְּחִינַת
 (משלי טז, כח): "וְנִרְגַן מִפְּרִיד אֵלּוּף",
 "שֶׁמִּפְּרִיד אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם" (בראשית רבה כ,
 ב), וְגוֹרֵם חָסִי וְשָׁלוֹם 'פְּגִימַת הַלְּבָנָה'.

וְעַל-כֵּן הָעֶקֶר לְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ לְצַדִּיקִים-
 אֱמִתִּיִּים - כִּי הַצַּדִּיק מִגְּבִיחַ
 וּמִקְשָׁר 'חֲכָמָה-תַּתְּאָה' לְ'חֲכָמָה-עֲלֵאָה', וְאִזִּי
 מ'פְּגִימַת הַלְּבָנָה', נַעֲשֶׂה 'מְלוּי הַלְּבָנָה'. וְאִזִּי
 נִמְתָּקִין כָּל הַדִּינִים, וְנִתְכַפְּרִין כָּל הָעוֹנוֹת.

פ.

(שיחות הר"ן רסא)

עַל-יְדֵי פְּגָם אֲמוּנָה, דְּהֵינּוּ: 'כְּפִירוֹת
 וְעִבּוּדֵי-זָרָה' - דֵּינָא שְׂרִיא חָסִי

וְשָׁלוֹם. כִּי "כָּל זְמַן שֵׁשׁ עֲבוּדֵי-זָרָה בְּעוֹלָם,
 חָרוֹן-אַף בְּעוֹלָם" (ספרי ראה מד). וְזֶה בְּחִינַת
 'אֱלֹקִים', 'פְּגִימַת הַלְּבָנָה'. כִּי 'אֱלֹקִים' בְּחִינַת
 'לְבָנָה' וְכו'.

וְהִנֵּה אָמְרוּ רַז"ל (פסחים ג.): "בְּעוֹלָם-הַזֶּה
 נִכְתָּב בְּיַד ה"א וְנִקְרָא בְּאֵל"ף
 דְּל"ת, וְלְעוֹלָם-הַבָּא נִכְתָּב וְנִקְרָא בְּיַד
 ה"א".

כִּי הַקְרִיאָה וְהַפְּתִיבָה, הֵם בְּחִינַת 'תּוֹרָה-
 שֶׁבְּכָתָב' וְ'תּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פִּי' שֶׁהוּא
 בְּחִינַת 'ה' אֱלֹקִים', בְּחִינַת 'חֶמֶה וְלְבָנָה'.

וּמִחֲמַת 'פְּגִימַת הַלְּבָנָה' שְׁנַמְשָׁךְ עַל-יְדֵי
 'פְּגָם הָאֲמוּנָה', אִי-אֶפְשָׁר שִׁיחֶיהָ
 הַקְרִיאָה וְהַפְּתִיבָה כְּאֶחָד - כִּי "מַעוֹלָם לֹא
 רָאִתָּה חֶמֶה פְּגִימַתָּה שֶׁל לְבָנָה" (ראש השנה
 ג:).

אָבֵל לְעֵתִיד יִתְמַלֵּא 'פְּגִימַת הַלְּבָנָה', וְאִזִּי
 יִהְיֶה "ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד" (זכריה יד,
 ט).

נִמְצָא: שֶׁכָּל מִה שֶׁהָאָדָם זוֹכֵה לְ'אֲמוּנָה
 יִתְרָה' - נִתְקַרֵּב וְנִתְיַחַד יַחּוּד יוֹתֵר
 בְּחִינַת 'הו"ה', לְשֵׁם 'אֱלֹקִים', וְנִכְלָלִים יַחַד
 כְּמוֹ שִׁיחֶיהָ לְעֵתִיד.

וְעַל-יְדֵי 'שִׁבְת' - זוֹכִין לְ'שְׁפָלוּת', וְעַל-
 יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְ'אֲמוּנָה-שְׁלֵמָה',
 שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְמַלֵּא 'פְּגִימַת הַלְּבָנָה',
 וְנִתְיַחַד 'הו"ה' עִם 'אֱלֹקִים'. וְעַל-יְדֵי-זֶה
 נִמְשָׁךְ שֶׁפַע טוֹבָה וּבִרְכָה.

"יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שָׂרֵץ נֶפֶשׁ חַיָּה" (בראשית א, כ)

פא.

(ח"ב טו)

'בְּרָכָה', הוא בחינת 'מים', כמו שכתוב (בראשית א, כ): "יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שָׂרֵץ נֶפֶשׁ חַיָּה".

"תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה" (בראשית א, כד)

פב.

(ח"א יב, א)

כִּשְׁהָאָדָם לומד בקדשה ובטהרה, איזה דין ופסק שחדש איזה תנא או צדיק - נעשה בחינת 'נשיקין', בחינת 'התדבקות רוחא ברוחא'.

כי ה'פסק' הזה, הוא 'דבורו של התנא', ו'דבור' הוא ה'חיות', כמו שכתוב (בראשית ב, ז): "לִנְפֹשׁ חַיָּה", ותרומו: "לרוח ממללא". והנפש חיה באה מ'תורה שבעל-פה', כמו שכתוב (שם א, כד): "תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה".

נמצא: בשעה שמחדש התנא איזה חדוש, ומדבר זה החדוש - זה הדבור בעצמו היא בחינת ה'תורה שבעל-פה' שחדש, כי משם מוצאה, כמו שכתוב: "תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה".

נמצא: עכשו כש'לומדים את החדוש הזה ומכניסין אותו בתוך הפה, נמצא שמדבקין רוח הצדיק שחדש זה החדוש, עם 'רוח ממללא', הינו: עם הדבור הלומד זה החדוש עכשו.

פג.

(שיחות-הר"ן שו; תי-מוהר"ן עה)

בתבת "בהמה וחיה" הנאמר במעשה-בראשית (בראשית א, כד), נכלל כל התמונות של כל בהמה וחיה. וכן שאר הנבראים.

"נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ" (בראשית א, כו)

פד.

(ח"א יג, ה)

'אָדָם' שבנפש, זה בחינת (בראשית ב, ז): "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה".

כי ה'אדם', בחינות "מספני ועתירי", כמו שכתוב (הקדמת הזוהר יג: על בראשית א, כו): "נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ - עֵתִירִי. כְּדְמוּתֵנוּ - מִסְפְּנֵי".

וכשנתלקטו הנפשות, אזי הם בבחינת 'אדם'. נפשות גדולות וקטנות, בבחינת "מספני ועתירי".

פה.

(ח"א לז, ג; ח"א רכה)

על-ידי ה'תענית', נתהוה בחינת 'אדם'.

וזוה שכתוב בזוהר (הקדמת הזוהר יג:): "שעל-ידי 'צדקה', הוא בדיוקנא דאדם. כתיב הכא (בראשית א, כו): נַעֲשֶׂה אָדָם, וכתוב התם (רות ב, יט): וְשֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמּוֹ. מָה הָתָם 'צָדָקָה', אִף כָּאן 'צָדָקָה'".

כי 'צדקה' ו'תענית' הם בחינה אחת, כי "אגרא דתעניתא צדקתא" (ברכות ו:).

ומבאר מזה: שעל-ידי ה'תענית' שהוא בחינת 'צדקה', נעשין בגדר 'אדם', שהוא הדעת האמתי של התורה, בחינת 'אור' ו'נפש' וכו'.

כי הכנעת 'החמר' והגוף' בחינת 'בהמה' וכו', לגבי ה'נפש' שהוא בחינת 'אדם' - הוא על-ידי ה'תענית', שהוא בחינת 'צדקה'.

כי בשעת שנה - המוח מסתלק, ואין נשאר רק בחינת 'פח המדמה'.

וכשהמחין זכים - אזי גם ה'פח המדמה' שנשאר, הוא בבחינת 'מלאך', בחינת: "כדמותנו בצלמנו". וזה בחינת 'אדם', כמו שכתוב (שם): "נעשה אדם".

אבל "חלום על-ידי שד" (ברכות שם), זה בחינת 'בהמה' וכו'.

פת.

(ח"ב לז)

מה שאמרו רז"ל (ערובין יג:): "נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא" - הדבר תמוה: "ואם-כן על מה נברא"!

ובודאי אין הדברים נאמרים כפי-אם בעולם-הזה - שפני צרות עולם-הזה והיסורין שסובלין בגני-אדם בזה העולם כל אחד ואחד - בודאי היה טוב יותר אם לא היה נברא כלל.

אבל בעולם-הבא - בודאי טוב יותר מה שנברא - כי על-ידי-זה דיקא באין אל התכלית.

וגם אפלו בעולם-הזה - יפה שעה אחת בתשובה ומעשים-טובים בעולם-הזה, מכל חיי העולם-הבא" (אבות פ"ד מ"ז).

פט.

(שיחות שאחר ספורי-מעשיות)

"גדולים מעשי ה'" (תהלים קיא, ב). "אין אדם דומה לחברו, וכל הצורות היו באדם-הראשון" (תנא-דברי-אלהיהויה פ"ב). הינו: בתבת "אדם" (בראשית א, כו) לבד - היו נכללין כל ה'צורות' הללו. וכן בשאר דברים וכו'.

פו.

(ח"ב ב, ד)

יש 'דבור של צדקה', בבחינת (ישעיה סג, א): "מדבר בצדקה", שזהו בחינת היתרון שיש לאדם על החי, שהוא ה'דבור', שהוא 'גדר האדם', והוא בחינת 'צדקה', שהוא 'גומל חסד עם הבריות', שזה 'גדר האדם', שדרכו לגמל חסד, מה שאין פן ה'חי'.

וזה שנאמר (בראשית א, כו): "נעשה אדם", וכתוב (רות ב, יט): "וישם האיש אשר עשיתי עמו היום" וכו'. "מה התם צדקה, אף פאן צדקה" (הקדמת חזקוני יג), שעל-ידי 'צדקה' נקרא 'אדם', כי ה'צדקה' שמשם ה'דבור', הוא 'גדר האדם'.

פז.

(ח"ב ה, ט)

"חלום על-ידי מלאך" (ברכות נה:), זה בחינת 'אדם', בחינת (בראשית א, כו): "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו".

"כדמותנו" - זה 'פח המדמה', שהוא "בצלמנו", בבחינת 'מלאך', בחינת "חלום על-ידי מלאך".

צ.

(שיחות ה'ר"ן שו; חיי-מוהר"ן עה)

שִׁמְעֵתִי מִפִּי הַקְּדוֹשׁ קֹדֶם שַׁבַּת הַנֶּחֱפָה
תַּקֵּס"ה (מוֹבָא בְּשִׁיחוֹת שְׁאֵחַר סְפוּרֵי-
מַעֲשִׂיּוֹת): מַעֲנִין הַבְּרִיּוֹת שֶׁל הָעוֹלָם: שֶׁפֶל
הַתְּמוּנוֹת וְהַצּוּרוֹת שֶׁל כָּל בְּנֵי-אָדָם - כָּלֵם
נִכְלָלִים בְּתַבַּת 'אָדָם' הַנֶּאֱמָר בַּתּוֹרָה "נַעֲשֵׂה
אָדָם" (בְּרֵאשִׁית א, כו).

כִּי בָּזוּ הַתְּבָה 'אָדָם' שְׁאֵמַר הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ
"נַעֲשֵׂה אָדָם" - נִכְלָלִים כָּל מִינֵי
הַתְּמוּנוֹת שֶׁל כָּל בְּנֵי-אָדָם שְׁבָעוֹלָם.

וְכֵן תַּבַּת "בְּהֵמָה וְחַיָּה" הַנֶּאֱמָר בְּמַעֲשֵׂה-
בְּרֵאשִׁית (בְּרֵאשִׁית א, כד), נִכְלָל כָּל
הַתְּמוּנוֹת שֶׁל כָּל 'בְּהֵמָה וְחַיָּה', וְכֵן שְׁאֵר
הַנְּבִרָאִים.

"בְּצִלְמֵ אֱלֹקִים בְּרָא אֹתוֹ" (בְּרֵאשִׁית א, כז)

צא.

(ח"א נז, ו)

עַקֵּר הַמּוֹרָא שְׁמַתִּירָאִין מִן הָאָדָם,
בְּבַחֲיִנַת (בְּרֵאשִׁית ט, ב): "וּמּוֹרָאָכֶם
וְחַתְּכֶם" - אֵינּוּ אֶלָּא עַל-יְדֵי הַ"צִּלְמֵ
אֱלֹקִים" שֶׁבְּפָנֵי הָאָדָם (שָׁם א, כז). וְעַל-יְדֵי
הַ"צִּלְמֵ" - הָ'אָדָם' הוּא 'אָדָם'.

"וּכְשֶׁפָּר 'צִלְמֵ' [או: וּכְשֶׁפָּר 'צִלְמֵ' בַּמִּדְבָּר
יד, ט - עֵין גַּם לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן ח"א לא, ט]
- אֵזִי יוֹצֵא מ'גֵּדֵר אָדָם' ל'גֵּדֵר בְּהֵמָה, וְאֵז סֵר
מוֹרָאוֹ" (שַׁבַּת קנא: זֵהָר מְשַׁפְּטִים כַּכָּה: בְּרֵאשִׁית-רַבָּה
לד, יב).

וְעַקֵּר הַ"צִּלְמֵ" הַמְּאִיר בְּפָנֵי הָאָדָם - הִיא
הַחֲכָמוֹת הַבוֹרָא, שֶׁנֶּתַן לָאָדָם יִתְרוֹן
עַל הַבְּהֵמָה, הִיא הַמְּאִירָה בְּפָנֵי אָדָם, בְּבַחֲיִנַת
(קַהֲלַת ח, א): "חֲכָמַת אָדָם תְּאִיר פָּנָיו".

וְ"עַל-יְדֵי ה'פְּעֵס', אִם חָכֵם, הוּא חֲכָמְתוֹ
מִסַּתְּלָקֶת" (פְּסָחִים סו:), וְאֵז "צִלְוֹ
סֵר", וּפָנָיו נוֹפְלִים, בְּבַחֲיִנַת (בְּרֵאשִׁית ד, ו):
"לָמָּה חָרָה לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָּנֶיךָ". וּכְשֶׁאִין לוֹ
'פָּנֵי אָדָם' - אֵזִי "מוֹרָאוֹ סֵר", כִּי "נִמְשַׁל
בְּבַחֲמוֹת" (תְּהִלִּים מט, יג), וְצָרִיו מְצָרִים לוֹ.

וְעַל-יְדֵי ה'צוּם' וְה'תַּעֲנִית' - מִתְקַן 'פָּנָיו',
וּמְחַזֵּר לְעֲצוּמוֹ 'חֲכָמְתוֹ', שֶׁהִיא
'צִלְמוֹ' הַמְּאִיר בְּפָנָיו. וְאֵז הַכָּל יֵרָאִים מִמֶּנּוּ,
וְ"אוֹיְבָיו נוֹפְלִים לְפָנָיו". ל'פָּנָיו' דִּיקָא, כִּי
עַקֵּר 'נְפִילְתָם' - מִחֲמַת ה'פָּנִים'.

וְכַל-זֶה נַעֲשֵׂה עַל-יְדֵי ה'צוּם' - כִּי עַל-יְדֵי
ה'צוּם' נִכְנָע ה'כְּבֵד' לְפָנֵי ה'מֹח'.

כִּי "בְּיוֹם שְׂאָדָם אוֹכֵל - הַכְּבֵד נִזוֹן תְּחַלֶּה,
וְאַחֲרֵי-כֵן שׁוֹלַח לְהַמּוֹחַ" (זֵהָר תְּרוּמָה קנג:).
נִמְצָא: בְּיוֹם הָאֹכִילָה - הַגֵּדְלָה וְהַמְּשַׁלָּה
לְה'כְּבֵד'.

"וּכְשֶׁמִּתְעַנֶּה - אֵזִי נִזוֹן ה'מֹח' תְּחַלֶּה,
וְה'מֹח' שׁוֹלַח מִזוֹן אַחֲרֵי-
כֵן ל'הַכְּבֵד' - וְנִכְנָע ה'כְּבֵד' לְפָנֵי ה'מֹח'"
(זֵהָר שָׁם), וְהַגֵּדְלָה וְהַמְּשַׁלָּה לְהַמּוֹח'.

וְזֵהוּ תְּקוּן לְמָה שֶׁפָּגַם בַּתְּחִלָּה בְּה'חֲכָמָה',
שֶׁהִיא ה'מֹח', שֶׁהִיא ה'"צִלְמֵ" הַמְּאִיר
בְּפָנָיו. שְׁעַל-יְדֵי ה'צוּם' - נִכְנָע ה'כְּבֵד',
וְנִתְתַּקַּן 'מֹחַ הַחֲכָמָה', שֶׁהִיא ה'"צִלְמֵ",
וּמְאִיר בְּפָנֵי אָדָם.

צב.

(ח"ב לז)

ה'בְּנִים-דְּקִדְשָׁה' הֵם גְּבוּהִים מְאֹד, וְכִמוֹ
שְׁאֵמְרוּ חַז"ל (יְבָמוֹת
סג:): "כָּל מִי שֶׁאֵינּוּ עוֹסֵק בְּפִרְיָה-וּרְבִיָּה,
כָּאֵלּוּ מִמַּעַט אֵת הַדְּמוּת". כִּי כְּשֶׁבָא וְנוֹלָד
בֶּן בְּעוֹלָם - נוֹלָד וּבָא "צִלְמֵ אֱלֹקִים" (בְּרֵאשִׁית

"פרו ורבו ומלאו את הארץ" (בראשית א, כב-כח)
 - מצות 'פריה ורביה' -

א, כז) בביכול, ונשלים "צ'לם דמות תבניתו"
 (נסח ברכת שבע-ברכות).

צו.

(ח"א ז, ד)

"בן פרת עלי עין" (בראשית מט, כב). 'פרת'
 לשון 'זווג', לשון "פרו ורבו" (שם א,
 כב-כח).

צז.

(ח"ב ז, ד)

צריך כל אחד לעסוק ביישובו של עולם,
 שיהיה העולם ממלא מבני-אדם,
 כמו שכתוב (בראשית א, כח): "ומלאו את
 הארץ". כי זה עקר ישוב העולם -
 בשהעולם ממלא מבני אדם, הינו מ'בני-
 דעה'. כי מי שאין בו דעת, אינו אדם כלל.

הינו: כמו שהאדם מצוה להעמיד בנים
 בעולם בשביל קיום העולם, כן הוא
 מצוה להכניס דעת ויראת-שמים בבניו
 ובתלמידים.

כי זה עקר המצוה: שמצוה להעמיד
 תולדות לקים העולם. כי העקר
 להעמיד תולדות מ'מין בני-אדם' ו'קא, ולא
 מ'מין בהמות וחיות' בדמות אדם.

על-כן כל-זמן שאין מאיר הדעת בבני-
 אדם, ואינם יודעים ומרגישים
 אלקותו יתברך וממשלתו - אינם בכלל 'בני-
 אדם' - מאחר שאין בהם דעת "לדעת את
 ה'" (הושע ה, ג), שזה עקר 'גדר האדם'.

ועל-כן נחשב העולם פתוח ובהו, ועל-זה
 נאמר (ישעיה מה, יח): "לא תהו
 בראה לשבת יצרה". כי צריכין לישב את
 העולם, שיהיה מישב העולם מ'בני-אדם'
 דיקא, דהינו: מ'בני-דעה' שיודעין את
 השם-יתברך.

צג.

(חיי-מוהר"ן שי)

אמר רבנו ז"ל: פמה "צ'לם אלקים"
 (בראשית א, כז) היו מנחים ברפש, שאני
 הוצאתים מהרפש, כי נראה בחוש
 שהמתקרבים אלי נשתנה פניהם, ובא
 עליהם פנים של יהודי, בחינת "צ'לם
 אלקים".

צד.

(חיי-מוהר"ן תט)

אמר רבנו ז"ל: שיכולין להפיר בהפנים
 של האדם אם למד מורה נבוכים' -
 שהפנים שלו נשתנה להרע. כי בודאי הוא
 אויב "צ'לם אלקים" (בראשית א, כז) 'פנים
 דקדשה' על-ידי-זה וכו'.

צה.

(ספר-המדות, עניני 'צ'לם אלקים')

[א] מי שיש לו "צ'לם אלקים" (בראשית א, כז),
 על-ידי אכילתו דבר מן החי נתעלה. וכן
 להפוך (אכילה ח"ב א).

[ב] על-ידי רבוי השנה והתנומה, על-ידי-
 זה דוחפין אותו מ'מרכבה דקדשה',
 ונשתנה 'פניו', ונתקלקל "צ'לם אלקים"
 (שם). (שנה ח"ב ב).

[ג] ה'צדיק' הוא ה"צ'לם אלקים" (שם) של
 הדור (צדיק ח"א קא).

וְזֶהוּ גַם־בֶּן מִצּוֹת: "וּמְלָאוּ אֶת הָאָרֶץ" - שְׁצַרְיָכִין לְמַלְאוֹת אֶת הָאָרֶץ בְּבְנֵי־אָדָם. הֵינּוּ: שְׁכַל אָדָם מְצוּחַ: "שִׁידְבַר עִם חֲבֵרוֹ בְּיִרְאַת־שָׁמַיִם", בְּדֵי לְהַכְנִיִם דַּעַת בְּחֲבֵרוֹ, שְׁזָה עֵקֶר יִשׁוּב הָעוֹלָם.

על־בן צָרִיךְ כָּל־אֶחָד לְעֶסֶק בְּזָה, לְהַכְנִיִם דַּעַת וְיִרְאַת־שָׁמַיִם בְּחֲבֵרוֹ, שְׁעַל־יְדִי־זָה נַעֲשֶׂה חֲבֵרוֹ בְּחִינַת 'תְּלִמִיד' אֲצִלוֹ. וְאִזִּי כְּשִׁימְלָאוּ יָמָיו וַיִּגִּיעַ זְמַן הַסְתַּלְקוּתוֹ - אִזִּי יִתְלַבֵּשׁ בְּזָה הַדְּבֹר שֶׁהַכְנִיִם בְּחֲבֵרוֹ, וַיְהִיָּה נֶחֱשָׁב כְּאִלוֹ הוּא בְּעֶצְמוֹ מִמֶּשׁ קָיָם בְּזָה הָעוֹלָם.

צח.

(ח"ב ז, בסוף)

"וַיְהִי־שֶׁעַ בֶּן נוֹן מָלָא רוּחַ חֲכָמָה" (דְּבָרִים לד, ט). "מלא" זָה בְּחִינַת: "וּמְלָאוּ אֶת הָאָרֶץ" (בְּרֵאשִׁית א, כח).

צט.

(ח"ב לז)

הַבְּנִיִם שְׁאִינֵם נוֹלָדִים בְּקִדְשָׁה, הֵם 'מוֹתְרוֹת' מִמֶּשׁ, כִּי הֵם בָּאִים מִמוֹתְרוֹת וְסִרְחוֹן וְעֵכִירַת הַמֶּחֱ שִׁיּוּצָא לַחוּץ, וּמִזָּה נִתְהוּוּ הַבְּנִיִם, בְּחִינַת (אֲבוֹת פ"ג מ"א): "טָפָה סְרוּחָה", 'סִרְחוֹן' מִמֶּשׁ.

וְבְנֵי־דִקְדוּשָׁה, הֵם גְּבוּהִים מְאֹד - וּכְמוֹ שְׁאֲמָרוֹ חַז"ל (בְּמֹת סג): "כָּל מִי שְׁאִינוֹ עוֹסֵק בְּפִרְיָהּ וְרִבְיָהּ, כְּאִלוֹ מִמַּעַט אֶת הַדְּמוּת" - כִּי כְּשָׁבָא וְנוֹלָד בֶּן בְּעוֹלָם, נוֹלָד וּבָא "צֶלֶם אֱלֹקִים" (בְּרֵאשִׁית א, כז) כְּבִיכּוֹל, וְנִשְׁלָם "צֶלֶם דְּמוּת תְּבִנְתּוֹ" (נֶסֶח בְּרַכַּת שְׁבַע־בְּרִכוֹת).

ק.

(סְפָר־הַמִּדּוֹת, עֲנִינֵי 'פְּרִיָהּ־וְרִבְיָהּ')

[א] מִי שְׁמִבְטֵל אֶת חֲבֵרוֹ מִפְּרִיָהּ־וְרִבְיָהּ, הוֹלֵךְ לְשֹׂאֵל בְּלֹא וְלֹד (בְּנִיִם ד).

[ב] ה"א הַנַּעֲשֶׂה מ'כְּסָף, מְסַגֵּל לְפִרְיָהּ־וְרִבְיָהּ (בְּנִיִם ח"ב ח).

"וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד" (בְּרֵאשִׁית א, לא)

קא.

(ח"א יג)

"וַיַּעֲקֹב קָרָא בֵּית" (פְּסָחִים פח). הֵינּוּ: שְׁ"יַעֲקֹב' קָרָא אֶת מְקוֹם ה'בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, 'מְקוֹם הַתְּפִלָּה': 'בֵּית' - שֶׁהוּא מְקוֹם יִשׁוּב לְבְנֵי־אָדָם, שְׁיֵשׁ בּוֹ תְּפִיסָה לְבְנֵי־אָדָם יוֹתֵר מ'הַר' ו'שָׂדֵה', כִּי בְּבְחִינַת 'בֵּית' יֵשׁ גַּם לְעַפּוֹ"ם הַשָּׂגָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (יִשְׁעִיָּה נג, ז): "כִּי בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים".

וְזָה (תְּהִלִּים מח, ב): "גְּדוֹל ה' וּמְהַלָּל מְאֹד, בְּעִיר אֱלֹקֵינוּ הַר קִדְשׁוֹ". כְּלוֹמֵר: 'אֵימַתִּי גְדוֹל ה'?" - כְּשֶׁהוּא "מְהַלָּל מְאֹד" - 'מְסַטְרָא דְּמוֹתָא', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'עַפּוֹ"ם', כְּמוֹ שְׁאֲמָרוֹ רַז"ל (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה ט, י) עַל פְּסוּק (בְּרֵאשִׁית א, לא): "וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד". "מְאֹד, זָה מְלֹא־דֵּה־קִוּוֹת" - כְּשֶׁהוּא מְהַלָּל מֵהֵם, אִזִּי הוּא גְּדוֹל, כִּי הוּא עֵקֶר גְּדֻלָּתוֹ.

וְאֵימַתִּי הוּא מְהַלָּל מֵהֵם? - "בְּעִיר אֱלֹקֵינוּ הַר קִדְשׁוֹ"! - דֵּהֵינּוּ: כְּשֶׁבְּחִינַת 'הַר', נַעֲשֶׂה 'עִיר אֱלֹקֵינוּ', שֶׁהוּא 'יִשׁוּב בְּנֵי־אָדָם', בְּחִינַת 'בֵּית', שְׁאִזִּי יֵשׁ גַּם לְעַפּוֹ"ם הַשָּׂגָה - אִזִּי דִּיקָא "גְּדוֹל ה'" - כִּי זָה עֵקֶר גְּדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּשֶׁגַּם הִרְחוּקִים יוֹדְעִים

מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, "כִּדְיִן אֲתִיקֵר וְאֲתַעֲלֵא שְׁמָא עֲלָאָה" (זהר יתרו ט:).

אך מי שהוא צדיק, ואפלו גופו נקי וקדוש מאד - אזי יכול לשמח גם עם גופו, אפלו אם מסתכל על הסוף - מאחר שגם גופו טהור וקדוש וכו'.

"וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי" (בראשית א, לא)

קד.

(ח"ב ח, ח)

"יִשְׂרָאֵל שְׁעָמְדוּ עַל הַר־סִינַי, פְּסָקָה זְהֻמָּתָן" (שבת קמו). פי שם זכו בלם ל'נבואה', על-ידי משה רבנו, רבן של כל הנביאים, שהיה מנהיג האמתי שלהם. ועל-ידי-זה נתברר ונתתקן המדמה אצלם, וזכו לאמונה שלמה בהשם.

ועל-כך "פסקה זהמתן" - זהמת הנחש, שהוא 'אמונות פזביות' - פי זכו לשלמות אמונה הישרה דקדשה, על-ידי ברור המדמה, שזכו על-ידי רוח-נבואה'.

וזה בחינת ה' ד"הששי", הנאמר ב'מעשה-בראשית', כמו שפיתוב (בראשית א, לא): "וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי, וְדָרְשׁוּ רַז"ל (שבת פח): "שֶׁכֶּל הָעוֹלָם הָיָה תְלוּי עַד שֶׁשָּׂה בְּסִיּוֹן, שֶׁקָּבְלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה".

פי עקר ה'חדוש-העולם', לידע שהעולם מחדש והשם-יתברך ברא העולם ברצונו - תלוי ב'אמונה'. פי על-ידי 'שכל', אי-אפשר להבין 'חדוש-העולם' וכו'. פי אנו מאמינים בהשם שהוא ברא את העולם מחדש, פי באמת 'חדוש-העולם' היה על-ידי בחינת 'אמונה', כמו שפיתוב (תהלים לג, ד): "וְכָל מַעֲשָׂהוּ בְּאִמוּנָה".

קב.

(ח"א לח, ב-ז)

כָּל הַמַּלְשִׁינּוֹת וְהָרַעוֹת שְׂדוּבִים עַל אָדָם, בָּא מ"רוח סערה" (יחזקאל א, ד; תהלים קז, כה; קמח, ה), בְּחִינַת "קֶץ כָּל בֶּשֶׂר" (בראשית ו, יג) - שְׁעוֹשָׂה קֶץ וְסוּף לְכָל בֶּשֶׂר. וּבְנֵי-אָדָם שְׂדָנִים כָּל אָדָם לְכַף-חֻבָּה, וְחוֹקְרִים תְּמִיד עַל חוּבוֹת בְּנֵי אָדָם, הֵם מְבַחֲנִת "קֶץ כָּל בֶּשֶׂר" (זהר נח סב:).

וְזֶה (תגיגה יב): "וּסְעָרָה עַל זְרוּעוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא" - כִּי הַבְּרִיּוֹת צְרִיכִין ל"קֶץ כָּל בֶּשֶׂר", כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ: "וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, דָּא מְלֵאד־הַמּוֹת" (בראשית א, לא - בראשית-דבָּה ט, י). וְהַשְׁתַּלְשְׁלוּתָם מ'גְּבוּרוֹת עֲלָאִין, כִּי הוּא טוֹב מְאֹד'.

וְזֶהוּ: ש"סערה בזרוע". "זרוע" - אלו 'חמשה גבורות', שמשם חיותו עד זמן "בלע המות לנצח" (ישעיה כה, ח).

קג.

(ח"ב לג)

כָּל הַשְּׂמֻחוֹת, הֵם רַק בְּשַׁעְתָּן, בְּגוֹן לְמַשָּׁל: 'שְׂמֻחָה שֶׁל חֲתָנָה אוֹ בְרִית'. וְאִם יִסְתַּכֵּל עַל הַסּוּף, אֵין שׁוּם שְׂמֻחָה בְּעוֹלָם, כִּי "סוּף אָדָם לְמוֹת" (ברכות יז).

אָבֵל אִם יִסְתַּכֵּל עַל הַסּוּף שֶׁל הַסּוּף, אֵין יֵשׁ לוֹ לְשִׂמְחָה מְאֹד - כִּי סוּף כָּל סוּף, דְּהִינּוּ ה'תכלית', הוּא טוֹב מְאֹד'.

וְהִנֵּה זֶהוּ רַק מִצַּד הַנְּשֻׂמָה, שְׂמֻצָּדָה הַמּוֹת טוֹב מְאֹד, כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ רַז"ל: "וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, זֶה מְלֵאד־הַמּוֹת" (בראשית א, לא - בראשית-דבָּה ט, י) - כִּי הוּא טוֹב מְאֹד, שְׁעַל־יָדוֹ בְּאִין לְתַכְלִית הַטּוֹב.

וְעַל-כֵּן הָיָה הָעוֹלָם תְּלוּי עַד קַבְלַת-
הַתּוֹרָה - כִּי אִזּוֹ זָכוּ לְאַמוּנָה-
שְׁלֵמָה עַל-יְדֵי רוּח־נְבוּאָה בְּנִ"ל. וְעַל-כֵּן אִזּוֹ
דִּיקָא נִתְגַּלָּה 'חֲדוּש־הָעוֹלָם' - כִּי עָקֵר
'חֲדוּש־הָעוֹלָם' תְּלוּי בְּאַמוּנָה'.

"וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלָאכְתּוֹ"

(בראשית ב, ב)

קה.

(ח"א עט)

יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׁעוֹשִׁין מִשְׁאֵ-זוּמָתָן וְהוֹלְכִין
בְּהַבְלֵי עוֹלָם-הַזֶּה, וּבְאַמְצָעוֹת נוֹפֵל לֹא
'הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה', וְאַחֲר־כֵּן חוֹזֵר לְמִקְוָמוֹ
הָרִאשׁוֹן. שְׂאִין לֹא נִיחָא - "פַּעַם טָמֵא וּפַעַם
טָהוֹר, כְּשֶׁר וּפְסוּל, אָסוּר וּמִתֵּר" (תקוני-זהר
צח:). וְזֶהוּ בְּחִינַת 'שִׁשֶּׁת יָמֵי הוֹל'.

אָבֵל 'תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה' - הוּא בְּחִינַת
'שַׁבָּת', שֵׁישׁ לֹא נִיחָא - כִּי "בֵּא שַׁבָּת,
בֵּא מְנוּחָה" (רש"י בראשית ב, ב - על-פי בראשית-
רבה י, ט). שֵׁישׁ לֹא 'מְנוּחָה' מִכָּל וְכָל, וְנִדְחָה
הָרַע לְגַמְרֵי.

וְתִדַּע נְאֻמָּנָה: שִׁתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה הוּא
בְּחִינַת 'שַׁבָּת' - כִּי אֵיתָא בְּמִדְרָשׁ-
רַבָּה (בראשית-רבה כב, יג): "כְּשֶׁפָּגַע אָדָם
הָרִאשׁוֹן לְקִיּוֹן, וְשָׂאֵל לֹא: מָה נַעֲשֶׂה בְּדִינְךָ?
וְהַשִּׁיב לֹא: שְׁעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה. אָמַר: אִם כֵּן
תִּקְיָה חֵילָא דְתְּשׁוּבָה, פִּתַּח וְאָמַר: 'מִזְמוֹר
שִׁיר לַיּוֹם הַשַּׁבָּת'" (תהלים צב, א).

וְלִכְאוּרָה, מָה עֵינֵן 'שַׁבָּת' אֵצֶל
'תְּשׁוּבָה!?'

אָבֵל לְפִי דְבַרְיָנוּ מִכּוּן הַיֵּטֵב: כִּי בְּשְׁעוֹשָׁה
'תְּשׁוּבָה-שְׁלֵמָה', וְנִדְחָה הָרַע לְגַמְרֵי,

וַיֵּשׁ לֹא 'נִיחָא' - זֶהוּ בְּחִינַת 'שַׁבָּת', וּבְחִינַת
'שְׂדֵי', וּבְחִינַת 'מִט'ט'.

כִּי "מָה הוּא 'שְׂדֵי'? - "שְׂאֵמֵר לְעוֹלָמוֹ דִּי"
(תגינה יב). וּבְחִינַת 'שַׁבָּת' גַּם-כֵּן כָּף,
כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (בראשית ב, ב): "וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלָאכְתּוֹ", וְאָמַר 'דִּי'.
"וּבְחִינַת 'מִט'ט' הוּא גַם-כֵּן בְּחִינַת 'שְׂדֵי'"
(זהר פנחס רכו: תצא רעז).

קו.

(ח"א סג - ענין 'שִׁשֶּׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וְשַׁבָּת-קַדְשׁ')

'בְּרִית' נִקְרָא בְּלִשׁוֹן תַּרְגוּמוֹ: 'אָמָה', וּכְמוֹ
שְׂמִזְכֹּר בְּלִשׁוֹן זֶה בְּגַמְרָא (שַׁבָּת קח:):
"וְהוּא בְּחִינַת אָמָה בֵּת שְׁשָׁה טְפָחִים",
שֶׁה'בְּרִית' כְּלוּל מֵהֶם וְכוּ'.

וְכָל ה'שְׁשָׁה טְפָחִים', כֻּלָּם כְּלוּלִים וּמְנַחִים
ב'בְּרִית', כִּי ה'שְׁשָׁה טְפָחִים' הֵנ"ל, הֵם
בְּחִינַת: "שִׁשֶּׁת יָמִים שָׁבָהָם עָשָׂה ה' אֶת
הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" (שמות לא, יז), בְּבְחִינַת
(תהלים לט, ו): "הִנֵּה טְפָחוֹת נָתַת יָמִי"; כְּמוֹ
שְׁפָתוֹב (שמות כ, יא): "שִׁשֶּׁת יָמִים עָשָׂה ה'
זְכוּ' וַיִּנַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי" - הֵינּוּ: שְׁכָל
ה'שִׁשֶּׁת יָמִים', בְּחִינַת ה'שְׁשָׁה טְפָחִים', הֵנִיחַ
כֻּלָּם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, שֶׁהוּא 'שַׁבָּת', שֶׁהוּא
בְּחִינַת 'בְּרִית', כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שם שם, טז-יז):
"בְּרִית עוֹלָם, בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

וְזֶה בְּחִינַת (תקוני-זהר לא: ועוד - על בראשית א,
א): "בְּרִאשִׁית, בְּרִ"א שִׁי"ת". בְּחִינַת
'שִׁשֶּׁת יָמִים', 'שְׁשָׁה טְפָחִים' הֵנ"ל, שְׁכָלָם
מְנַחִים וּכְלוּלִים ב'בְּרִית'.

וְזֶה (שם יח:): "בְּרִאשִׁית, בְּרִי"ת אִ"ש" -
הֵינּוּ 'בְּרִית' שֶׁהוּא כְּלוּל מ'שְׁשָׁה יָמִים',
'שְׁשָׁה טְפָחִים' וְכוּ'.

שְׂמֵחָה, וְאִזִּי נִתְרוּמִין וְנִתְעַלֵּין כָּל הַמְצוּוֹת
שֶׁל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל מִן הָעֲצוּבוֹת, וְנִמְשָׁךְ
עֲלֵיהֶם "מְנוּחָה וְשִׂמְחָה" (זְמִירוֹת לְשַׁבָּת) וְכוּ'.

"כִּי בּוֹ שַׁבַּת מִפֶּל מִלְּאֲכֹתוֹ אֲשֶׁר
בָּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת" (בְּרֵאשִׁית ב, ג)

קט.

(ח"א מט, ז)

"תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" (תְּהִלִּים יט,
ח). "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה" - שֶׁהִיא
תּוֹרָה דְּעֵתִיקָא, שֶׁהִיא תְּמִימָה עֲדִין,
שֶׁעֲדִין לֹא הִשְׁיִגּוּ מִמֶּנָּה כְּלוּם. "מְשִׁיבַת
נֶפֶשׁ" - זֶה בְּחִינַת 'שַׁבַּת' - "כִּי בּוֹ שַׁבַּת
וַיִּנְפֹּשׁ" (בְּרֵאשִׁית ב, ג - שְׁמוֹת לֹא, יז).

קי.

(ח"א נח, ו)

זֶה שֶׁהַחֶכֶם מְשַׁפִּיעַ "לֶחֶם מִשְׁנֶה" (שְׁמוֹת
טז, כב), כִּי עַל־יְדֵי זְכוּתוֹ, זָכָה גַם־כֵּן
לְחַלֵּק חֲבֵרוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲז"ל (חֲגִיגָה טז):
"זָכָה - נוֹטֵל חֶלְקוֹ וְחֶלְקֵי חֲבֵרוֹ". וְכַשְּׁבָא יוֹם
הַשַּׁבָּת, וְנִפְשׁוּ נִכְלָלֵת בַּשַּׁבָּת, בְּבַחֲיִנַת: "כִּי
בּוֹ שַׁבַּת וַיִּנְפֹּשׁ" (בְּרֵאשִׁית ב, ג - שְׁמוֹת לֹא, יז) -
אִזִּי נוֹתֵן "לֶחֶם מִשְׁנֶה" לְיוֹם הַשַּׁבָּת. (עֵינֵךְ -
שֶׁם בְּאוֹת ה).

קיא.

(ח"א נד, ו)

מֵה שֶׁמְחַזֵּר ה'בַּחֲמִידָה' לְשֵׁרוֹת עַל
"כִּי שׁוֹנֶה הַלְכוֹת" (זֹהַר בְּרֵאשִׁית כו: תְּקוּנֵי
זֹהַר פח). - הוּא מִפְּנֵי: "שֶׁהוּא נִבְרָא בְּעֶרְבֵי
שַׁבַּת בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת, וְקֹדֶשׁ עָלָיו הַיּוֹם, וְלֹא
נִבְרָא לוֹ גּוֹף", כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּזֹהַר (בְּרֵאשִׁית מח.
תְּרוּמָה קנה: תְּקוּנֵי־זֹהַר צב:) עַל פְּסוּק (בְּרֵאשִׁית ב, ג):
"אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת".

"וַיְבָרֶךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ"
(בְּרֵאשִׁית ב, ג)

קז.

(ח"א לא, ב)

'שַׁבַּת' הִיא 'אֲמוּנָה', שֶׁמֵּאֲמִין בְּחַדוּשֵׁי
הָעוֹלָם וּבְיַחְדוֹ. וְ'אֲמוּנָה' הִיא
'מְקוֹר הַבְּרֻכוֹת', בְּבַחֲיִנּוֹת (מִשְׁלֵי כח, כ): "אִישׁ
אֲמוּנּוֹת, רַב בְּרֻכוֹת", בְּבַחֲיִנּוֹת (בְּרֵאשִׁית ב, ג):
"וַיְבָרֶךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי". וְאִין
שְׁלֵמוֹת לְהַבְּרֻכוֹת, אֲלֵא עַד שֶׁיִּקְבְּלוּ מִ'מְקוֹר
הַבְּרֻכוֹת'.

קח.

(ח"ב ב, ה)

'שְׁלֵמוֹת־הַדְּבוּר' הוּא בְּחִינַת 'לְשׁוֹן־
הַקֹּדֶשׁ' - וְ'לְשׁוֹן־
הַקֹּדֶשׁ' מְקֻשֵׁר לְשַׁבַּת, בְּבַחֲיִנַת (ישעיה נח, יג):
"וְדַבֵּר דְּבָר", "שֶׁלֹּא יְהִי דְבוּרָךְ שֶׁל שַׁבַּת
כְּדְבוּרָךְ שֶׁל חֹל" (שַׁבַּת קיג), בְּבַחֲיִנַת: "כֹּה
תְּבָרְכוּ, בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ" (בְּמִדְבָּר ו, כג; סוּטָה לח.),
שֶׁבְּ'לִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ' נִכְלָל 'בְּרֻכָה וְקֹדֶשׁ' - כִּי
הַלְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ מְקֻשֵׁר לְשַׁבַּת, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ
'בְּרֻכָה וְקֹדֶשׁ', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, ג):
"וַיְבָרֶךְ וַיְקַדְּשׁ".

וְכַשְׂזוֹכִין לְבַחֲיִנַת 'לְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ' שֶׁמְקֻשֵׁר
לְשַׁבַּת' - אִזִּי מִמְשִׁיכִין עַל־יְדֵי
הַקֹּדֶשׁ וְהַשְּׂמֵחָה שֶׁל שַׁבַּת, לְשֵׁשֶׁת יָמֵי
הַחֹל.

כִּי 'יָמֵי הַחֹל' - הֵם בְּחִינַת 'עֲצוּבוֹת'. וְאִפְלוּ
הַמְצוּוֹת שֶׁעוֹשִׂין בְּיָמֵי הַחֹל, הֵם בְּחִינַת
עֲצוּבוֹת, כִּי "מִט"ט שְׁלֹטְנוּתָה בְּיָמֵי הַחֹל"
(תְּקוּנֵי־זֹהַר לג), וְ'מִט"ט' הוּא בְּחִינַת 'עֶבֶד',
בְּחִינַת 'עֲצוּבוֹת'.

אָבֵל 'שַׁבַּת' - הוּא בְּחִינַת 'בֵּן', וְאִז "נִיחָא
לְעֵלְאִין וְתַתְּאִין" (זֹהַר נח נט:), וְנִתְעוֹרֵר

שְׁמֵבָר שָׁם: "שֶׁהַקְּלֹפֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הַפְּחֵה־הַמְדָּמָה, נִבְרָאוּ בְּעֶרְב־שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וּבַתּוֹךְ־כֶּף קֹדֶשׁ עָלָיו הַיּוֹם, וְנִשְׁאַרוּ רוּחַ בְּלֹא גּוֹף" וכו', עַיֵן־שָׁם (וּבָבוֹת פ"ה מ"ו).

וְעַל־כֵּן זֶה הַפְּחֵה־הַמְדָּמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקְּלֹפֹת, שֶׁהוּא 'רוּחַ' בְּלֹא 'גּוֹף' - מִבְּקֵשׁ לְעַצְמוֹ 'גּוֹף' לְשֵׁרוֹת בּוֹ, וְהוֹלֵךְ אֶצֶל הַשְּׁוֹנֵי הַלְכוֹת' - כִּי "הֵם בּוֹרְאִים הַכֹּל בְּדַבְרֵי תוֹרָתָם" (הַקִּדְמַת־הַזֶּהר ה.), עַל־כֵּן הוּא הוֹלֵךְ וְשׁוֹרָה אֶצְלָם, כִּדֵּי שִׁיְהִיָּה נִבְרָא לֹו 'גּוֹף' לְהַתְּלַבֵּשׁ בּוֹ עַל־יָדָם.

וְזֶה שְׁכָנוֹב (בְּרֵאשִׁית מֵא, לֵב): "וְעַל הַשָּׁנוֹת הַחֲלוּם" - הֵינּוּ מֵה שֶׁהַחֲלוּם שֶׁהוּא בְּחִינַת 'פְּחֵה־הַמְדָּמָה', הַשְּׁתַּדְּלוּתוֹ לְשֵׁרוֹת עַל הַשְּׁוֹנֵה הַלְכוֹת'.

"כִּי נִבּוֹן הַדָּבָר מֵעַם הָאֱלֹקִים, וּמִמֶּהֱרָ הָאֱלֹקִים לַעֲשׂוֹתוֹ" (שָׁם) - זֶה בְּחִינַת: "אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת" - שֶׁהִיָּה נִבּוֹן הַכֹּל עֶרְב־שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת - וְקֹדֶשׁ הַיּוֹם - וּמִהֶרָ אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹתוֹ בְּלֹא גּוֹף - וּמִחֲמַת זֶה הוּא מַחְזִיר תָּמִיד לְשֵׁרוֹת עַל הַשְּׁוֹנֵה הַלְכוֹת' כִּנ"ל.

"אלה תולדות השמים והארץ בהבראם"
(בְּרֵאשִׁית ב, ד)

קיב.

(ח"א סז, ז)

כְּשֶׁבֵא 'כְּבוֹד חֲדָשׁ' אֶל הָאָדָם וּמְלַבֵּשׁ בְּתוֹכוֹ נֶפֶשׁ דְּקֹדְשָׁהּ, צָרִיךְ לְרֹאוֹת לְהוֹלִיד הַנֶּפֶשׁ בְּנִקְלָה, בְּלִי 'קִשְׁוֵי הוֹלְדָה' וְכו'. וְאַחֲר־כֶּף כְּשֶׁנוֹלַד הַנֶּפֶשׁ, צָרִיךְ לְגַדֵּל

הַנֶּפֶשׁ. וְשִׁתִּי בְּחִינַת אֵלוֹ, הַהוֹלְדָה וְהַגְּדוּלָה. נַעֲשִׂין עַל־יַדִּי 'יְרָאָה' וְ'אַהֲבָה' וְכו'.
כִּי הַהוֹלְדָה, נַעֲשִׂית עַל־יַדִּי הַיְרָאָה - בְּבְחִינַת (תַּחֲלִים מֵח, ז): "רַעְדָה אַחְזָתֶם שָׁם חֵיל כִּיּוֹלְדָה".

וְאַחַר שְׁנוֹלַד, אָזִי מַגְדִּילִין אוֹתָהּ עַל־יַדִּי הַיְרָאָה - בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית ב, ד): "אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם" - הֵינּוּ: "בְּהִבְרָאָם", שֶׁהוּא לְאַחַר הַבְּרִיאָה וְהַהוֹלְדָה, אָזִי מַגְדִּילִין אוֹתָהּ עַל־יַדִּי בְּחִינַת 'אַבְרָהָם', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'אַהֲבָה', בְּחִינַת 'יָד יְמִין'. וְזֵהוּ (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה יב, ט): "בְּהִבְרָאָם, בְּאַבְרָהָם".

קיג.

(ח"ב ב, ב, ב'ג)

הַתּוֹדָה' שְׁבָאָה כְּשִׁיּוֹצְאִין מִהַצָּרָה, מְכַנְּנָה בְּשֵׁם 'הַלְכָה' - עַל־שֵׁם 'תַּהֲלוּכוֹת הַדָּמִים' שֶׁחֹזְרִין לִילְכָה' כַּפְסָדָר כְּשִׁיּוֹצְאִין מִהַצָּרָה.

וּמִזֶּה בָּאָה הַהוֹלְדָה בְּנִקְלָה - כִּי "בְּשַׁעָה שְׂאִשָּׁה כּוֹרַעַת לִילְכָה, יִרְכוּתֶיהָ מְצַטְנָנוֹת" (סוֹטָה יא:), וְעַל־יַדִּי־זֶה נַעֲשֶׂה הַהוֹלְדָה' - כִּי הַדָּמִים עוֹלִין לְמַעְלָה, וְאָזִי נִדְחָק הַמָּקוֹם שָׁם, וְדוֹחִים הוֹלְדָה לְחוּץ, וְאַחֲר־כֶּף חוֹזְרִים הַדָּמִים לְמָקוֹמָם, שֶׁזֶּה בְּחִינַת 'תּוֹדָה הַלְכָה', בְּחִינַת 'תַּהֲלוּכוֹת הַדָּמִים' שֶׁחֹזְרִים לִילְכָה' כַּפְסָדָר.

כִּי גַם הַהַלְכָה' הִיא בְּחִינַת 'הוֹלְדָה', כִּי יֵשׁ 'תְּמַכִּי־אוֹרִיתָא' שְׁנוֹתָנִים מְמוֹן לְלוֹמְדֵי־תוֹרָה, וּבַתְּחִלָּה מְחַסְרִים מְמוֹנָם מַעֲצָמָם, בְּחִינַת "יִרְכוּתֶיהָ מְצַטְנָנוֹת", כִּי "דָּמִים תִּרְתִּי מִשְׁמַע" (מַגְלָה יד:). אֲבָל אַחֲר־כֶּף עַל־יַדִּי מְמוֹנָם שֶׁמַּחְזִיקִין הַתְּלַמִּיד־חֶכֶם, וְנוֹלַד

ה'לכות' שהם בחינת ה'חסד', כמו שאמרו רז"ל (פתבות צו): "כל המונע תלמידו מלשמשו, כאלו מונע מפניו חסד" וכו' - אזי על-ידי השפעת החסד, חוזר ונתמלא ה'חסרון'.

וזוה בחינת (בראשית ב, ד): "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם" - באברה"ם (בראשית דב, ט), הינו: 'חסד' - פי ה'הולדה', על-ידי בחינת ה'לכות', שהם בחינת 'חסד'.

קיד.

(ספר-המדות, צדיק ח"ב כ)

על-ידי הזכרת שמות הצדיקים, יכולין להביא שנוי במעשה-בראשית, כלומר: לשנות הטבע. וסימן לדבר (בראשית ב, ד): "אלה תולדות השמים והארץ" כו', ו"אלה שמות בני ישראל" וכו' (בראשית ב, ד), (שמות א, א) - גזרה שוה.

"שיח השדה" (בראשית ב, ה)

קטו.

(ח"ב א, יא)

חובת כל העשבים וכל 'שיח השדה' (בראשית ב, ה), כשאדם עומד להתפלל, שאזי הוא בבחינת "דבר ה'" (תהלים לג, ו), שהוא שרשם העליון, אזי מחזירין פהם לתוך התפלה, שהוא שרשם העליון. וכשאדם מתפלל על איזה חולאת - אזי אותן העשבים שיש להם פח לרפאות אותו החולאת, מחיבים להתחזר פהם לתוך התפלה, שהיא שרשם, בחינת "דבר ה'".

וזוה בחינת (שם כד, טג): "ויצא יצחק לשוח בשדה" - שתפלתו היתה עם "שיח השדה" - שכל "שיח השדה" חזרו פהם ונתנו אותם בתוך תפלתו, שהיא שרשם.

ובשביל-זוה נקרא 'משי"ח' - פי הוא יונק ומקבל מ'שי"ח השדה', דהינו כל ה'ריחות' שבאים בתוך התפלה, שהיא בחינת 'הטם', בחינת (ישעיה מח, ט): "ותהלתי אחטם לך". ו'משיח' מקבל כל התפלות - פי הוא בחינת 'הטם', בבחינת (איכה ד, ט): "רוח אפינו משיח ה'".

קטז.

(ח"ב א, יד)

'שופר', הוא בחינת "שיח השדה" (בראשית ב, ה) שחוזרין פהם לתוך התפלה, בבחינת (שם כד, טג): "ויצא יצחק לשוח בשדה".

וזוה בחינת 'שופר', בבחינת (יהושע ג, ה): "במשך בקרן היובל" - ראשית-תבות: "ויצא יצחק לשוח בשדה".

קיז.

(ח"ב יא)

דע: כשהאדם מתפלל בשדה, אזי כל העשבים פלם באין בתוך התפלה, ומסיעין לו ונותנין לו פח בתפלתו. וזוה בחינת "שנקראת ה'תפלה' 'שיחה'" (ברכות כו:), בחינת: "שיח השדה" (בראשית ב, ה) - שכל "שיח השדה" נותנין פח וסיוע בתפלתו.

וזוה בחינת (שם כד, טג): "ויצא יצחק לשוח בשדה" - שתפלתו היתה עם סיוע וכח השדה. וזוה 'יבו"ל' ראשית-תבות: "ויצא

"ואד יעלה מן הארץ" (בראשית ב, ו)

קב.

(ח"א כא, ג)

וְזֶה שְׁאֵמְרוּ (ספ"ה יא): "מַזְיֵן שָׂאִין מְסַכְכִּין אֶלֶּא בְּדָבָר שָׂאִין מְקַבֵּל טְמָאָה וּבְדָבָר שֶׁגְדוּלוֹ מִן הָאָרֶץ, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ב, ו): 'וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ'. מָה 'אֵד' הוּא דָּבָר שָׂאִין מְקַבֵּל טְמָאָה וְאֵין גְּדוּלוֹ אֶלֶּא מִן הָאָרֶץ וְכוּ".

"אֵד" - הוּן הוּן בְּחִינַת "שִׁבְעָה עֲנָנִים" (ספ"ה ב'העלתך כה), "שִׁבְעַת הַנְּרוֹת" (במדבר ח, ב), שְׁעַל־יָדָם הָאָדָם מְשִׁיג "פְּנֵי הַמְּנוּדָה" (שם), הִינֵנו 'סִפְה', הִינֵנו 'שִׁפַּע אֶלְקִי', רִוַח־הַקֹּדֶשׁ, 'מְקִיפִין'.

וְהוּן בְּחִינַת "קֹדֶשׁ", בְּחִינַת 'רוח חַכְמָה' הַבָּא מִ'קֹּדֶשׁ'.

"וְגַדְלִין מִן הָאָרֶץ" - כִּי צָרִיךְ הַמְקַבֵּל הַזֶּה (שֶׁמְקַבֵּל הַשִּׁפַּע הָאֶלְקִי הַנ"ל) לְהִיּוֹת 'חָכֵם', כִּי הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ-הוּא "יֵהֵב חֲכָמָתָא לְחַכְמִין" (דניאל ב, כא), בְּבְחִינַת (שמות לא, ו): "וּבְלֵב כָּל חָכֵם לֵב נָתַתִּי חֲכָמָה".

קכא.

(ח"א קפה)

ה'יִרְאֶה-הַתְּחַתּוֹנָה' שִׁבְאָה מְדַבְּרִים תְּחַתּוֹנִים, שִׁירָא מַחֲיָה אוּ מִשֵּׁר אוּ מִפְּחָד אַחַר, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכָּר וּבָא לִירְאֵת־הַשָּׁם - הִיא בְּחִינַת 'א"ד', 'אֶל־ף דְּל"ת' - כִּי הִיא בְּחִינַת 'דְּלִי דְלֵת', שִׁאִינָה נִמְשַׁכֶּת מֵהַשֶּׁכֶל, אֶלֶּא מֵהַדְּבָרִים תְּחַתּוֹנִים' (עין בפנים).

וְעַל־יְדֵי ה'יִרְאֶה' זֶה - אֵינֵנו נִמְשָׁךְ רַק הַשִּׁפְעוֹת בְּעוֹלָם, כִּי הוּא בְּחִינַת ה'עֲלָאת מִיּוֹן־נִקְבִין' - כְּמוֹ כִּשְׂאֹחַד צָרִיךְ

י'צַחֵק כְּשׁוֹחַ ב'שָׂדֶה" - שְׁכָל יְבוּל הַשָּׂדֶה' הַתְּפַלְלוּ עִמּוֹ.

קית.

(שיחות ה"ן צח; תי"מ ה"ן עב)

'חֲרָף', הִיא בְּחִינַת 'עֲבוּר'. וְקִיץ', הוּא בְּחִינַת 'לָדָה'.

שְׁבִ'חֲרָף', כָּל הָעֲשָׂבִים וְכָל הַצְּמָחִים בְּלֵם מֵתִים. וּכְשָׁבֵא הַקִּיץ, בְּלֵם נִתְעוֹרְרִים וְחַיִּים - וְאֵז טוֹב וְיָפָה מְאֹד כְּשִׁיּוּצָאִים לְשׁוֹחַ בְּשָׂדֶה - "שִׁיחָה, זֶה תְּפִלָּה" (בְּרִכּוֹת כ"ג) וְתַחֲיִנָה וְתַשׁוּקָה וְגַעְגּוּעִים לְהַשִּׁם־יִתְבַּרֵךְ.

וְאֵז כָּל שִׁיחַ וְשִׁיחַ הַשָּׂדֶה הַמִּתְחַלְלִים לְחַיּוֹת וְלִצְמָח אֵז - בְּלֵם נִכְסָפִים וְנִכְלָלִים בְּתוֹךְ שִׁיחָתוֹ וְתַפְלָתוֹ.

קיט.

(השתפכות הנפש הקדמה)

הַדְּרָף־הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה שֶׁל 'תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָדוֹת', הוּא הַדְּרָף הַיֵּשֶׁן שֶׁדָּרְכוּ בָּהּ אֲבוֹתֵינוּ וְנִבְיָאֵנוּ וְרַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים ז"ל מֵעוֹלָם.

כְּמוֹ שֶׁמְצִינֵנו אֶצֶל 'אָדָם־הָרֵאשׁוֹן' שֶׁאֵמַר הַפְּתוּב (בראשית ב, ה): "וְכָל שִׁיחַ הַשָּׂדֶה טָרֵם יִהְיֶה בְּאָרֶץ, כִּי לֹא הִמְטִיר וְכוּ', וְאָדָם אֵין" וְכוּ'. וּפְרַשׁ רַש"י: "וּבְשִׁלְיִשִּׁי שִׁפְתוֹב בּוּ (שם שם, כד): 'תּוֹצֵא הָאָרֶץ', לֹא יֵצְאוּ, רַק עַל פֶּתַח הַקְּרָקַע עֲמָדוֹ, עַד שֶׁבָּא אָדָם־הָרֵאשׁוֹן וְהַתְּפַלְל עֲלֵיהֶם, וַיִּרְדּוּ וַצְּמַחוּ הָאֵילָנוֹת וְהָעֲשָׂבִים".

'גִּשְׁמִים' - כִּי ה'גִּשְׁמִים' נִעְשִׂין מִן ה'אָדָם',
וְעָבְדוּ נִעְשָׂה מִן ה'אָדָם' עַנְיָן אַחֵר, דְּהֵינּוּ
שְׂפִיכוֹת־דָּמִים'.

וְזֶה שְׂאֵמְרוּ רַז"ל (תענית ח:): "בְּשַׁעַת
גְּשָׁמִים, אִפְלוּ גֵיסוֹת פּוֹסְקוֹת בּוֹ" - כִּי
כְּשִׁישׁ גְּשָׁמִים, נִפְסְקִים הַגֵּיסוֹת וְהַמְלַחְמוֹת.

קנג.

(ח"א קנט)

ה'טל' יש בו שני פחות, טוב ורע, להמית
וללהחיות - ונעשה מה'אדם
העולים מן הארץ. ובלילה יש קרירות,
ומכה עליהם הרוח קר מלמעלה ונופלים
למטה, ונעשה מהם 'טל', והוא חיות כל
העשבים. ובהמות האוכלות ממנו, נעשים
שמנים, ויש מינים שמזיק להם מאד ה'טל',
וגם לבני-אדם האוכלים מה'טל', מזיק להם
חס-ושלום.

"וַיִּצֹר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם
עֶפְרוֹ מִן הָאָדָמָה" (בראשית ב, ז)

קנד.

(ח"א מח)

'צירי' זה בחינת: "וַיִּצֹר" (בראשית ב, ז) -
"יצירה לטב ויצירה לביש, יצירה
לשכר ויצירה לענש" (זהר בראשית כז. ברכות
סא.), בחינת 'דין ורחמים'. בחינת 'בינה'
ששם נוצר הולך וכו'.

והיא בחינת 'ספה', כמו שכתוב (תהלים
קלט, יג): "תִּסְכְּנִי בַבֶּטֶן אִמִּי". והיא
בחינת 'פח התפלה', מה שמתפללין בכח
וכו'.

לְחַבְרוּ וּמִבְקֵשׁ מִמֶּנּוּ וּפּוֹעֵל אֲצֻלוֹ, מִחַמַּת
שְׂדֵבוֹרִיו וּבִקְשָׁתוֹ שֶׁהַכִּנִּיעַ עֲצָמוֹ, נִעְשׂוּ
הַדְּבוּרִים בְּחִינַת 'הַעֲלָאת מִיַּד־נִקְבִּין'
וּפּוֹעֲלִים אֲצֵל חֶבְרוֹ לְהַשְׁפִּיעַ לוֹ מַה שְּׂצָרֶיךָ.
כֵּן מַה שְּׂמַעְלָה הִירָאָה מִהַדְּבָרִים
הַתְּחַתּוּנִים' - נִעְשָׂה מְזָה בְּחִינַת 'הַעֲלָאת
מִיַּד־נִקְבִּין, וְנִמְשָׁכִין הַשְּׂפָעוֹת בְּעוֹלָם.

וְזֶה בְּחִינַת (בראשית ב, ו): "וְאֵד יַעֲלֶה מִן
הָאָרֶץ, וְהַשְּׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאָדָמָה" -
שְׂעַל־יְדֵי ה'יראה התחתונה' זו, שְׂהִיא בְּחִינַת
"אֵד" כַּנ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה "וְהַשְּׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי
הָאָדָמָה" - כִּי עַל־יְדֵי נִמְשָׁכִין הַשְּׂפָעוֹת
כַּנ"ל (ועי' עוד בפנים).

קנב.

(ח"ב ס)

ה'גִּשְׁמִים' נִעְשִׂין עַל־יְדֵי הָאָדָם הָעוֹלִים
מִן הָאָרֶץ, כְּמוֹ שְׂכַתּוֹב (בראשית
ב, ו): "וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, וְהַשְּׁקָה אֶת כָּל
פְּנֵי הָאָדָמָה".

וְכְּשִׁישׁ מְלַחְמוֹת וּשְׂפִיכוֹת־דָּמִים, אֲזִי
נִעְשָׂה מִן ה'אָדָם' הַנ"ל
שְׂפִיכוֹת־דָּמִים'.

וְזֶה שְׂכַתּוֹב (יחזקאל לה, ה): "וַתִּגַּר אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי חָרֵב בַּעַת אִידָם" -
הֵינּוּ בְּחִינַת 'אָדָם', שְׂעַל־יְדָם נִעְשָׂה
ה'שְׂפִיכוֹת־דָּמִים'. וְכֵן בְּכַמָּה אִמּוֹת: מִצְרַיִם
וְעַמּוֹן וּמוֹאָב, כְּשֶׁנִּבְּא עַל מַפְלָתָם, נֶאֱמַר
שָׁם: "בַּעַת אִידָם" - בְּחִינַת 'אָדָם' הַנ"ל,
שְׂעַל־יְדָם נִעְשָׂה ה'שְׂפִיכוֹת־דָּמִים'.

וְעַל־כֵּן כְּשִׁישׁ מְלַחְמוֹת וּשְׂפִיכוֹת־דָּמִים'
- אֲזִי הָאָדָמָה נוֹתֶנֶת כַּחַה לְשָׁם,
כִּי מִן ה'אָדָם' הָעוֹלִים מִמֶּנּוּ נִעְשָׂה
ה'שְׂפִיכוֹת־דָּמִים'. וְעַל־כֵּן אֵין יוֹרְדִין

קנה.

(ח"א מט, א)

ה'לֵב' הוא ה'צִיר' שֶׁל הַמְדוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים עג, כו): "צוֹר לְבָבִי", הֵינּוּ ה'הַכְמָה שֶׁבְלֵב'. וְ"אֵית 'צִירָה' לְטַב וּלְבִישׁ" (זֹהַר בְּרֵאשִׁית כז), כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (בְּרֵכוֹת סא. עַל בְּרֵאשִׁית ב, ז): "וַיִּצְרֵ" - "בְּשָׁנֵי יוֹדִין, שְׁנֵי יִצְרִין, יִצְרֵטוֹב וַיִּצְרֵהָרַע". הֵינּוּ: 'מַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת' הֵם 'יִצְרֵטוֹב', 'יִצִּירָה לְטַב'. וְ'מַחְשְׁבוֹת רָעוֹת' הֵם 'יִצְרֵהָרַע', 'יִצִּירָה לְבִישׁ'.

כִּי עֵקֶר ה'יִצְרִים' - הֵם הַמַּחְשְׁבוֹת וְהַחֲכָמוֹת שֶׁבְלֵב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ו, ה): "יִצֵּר מַחְשְׁבַת לִבּוֹ".

וּכְשֶׁחֹשֵׁב ב'מַחְשְׁבוֹת רָעוֹת' - מְטַמֵּם הַלֵּב, וּמְטַמֵּם ה'חֲלָל' שֶׁל הַבְּרִיאָה, שֶׁשֵּׁם ה'הַתְגַּלוֹת הַמְדוּת'. כִּי ה'לֵב' הוּא "צוֹר הָעוֹלָמִים" (ישעיה כו, ד), 'צוֹר הַמְדוּת', וְכוּ'.

וּכְשֶׁחֹשֵׁב 'מַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת' בְּלִבּוֹ אֵיךְ לְעַבֵּד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ - בָּזָה נַעֲשֶׂה לִבּוֹ בְּבַחֲיִנַת: "צוֹר לְבָבִי" וְכוּ'.

עַל־כֵּן צְרִיכִין לְשַׁמֵּר מַחְשְׁבַתוֹ מְאֹד, וּלְהַכְרִיחַ עַצְמוֹ תָּמִיד לְחֹשֵׁב 'מַחְשְׁבוֹת טוֹבוֹת', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'יִצְרֵטוֹב', וְלִזְכוֹת לַעֲשׂוֹת עַל־יְדֵי־זֶה 'מַעֲשִׂים טוֹבִים' וְ'מְדוּת טוֹבוֹת'.

הַחֲסָרוֹנוֹת. כִּי עַל־יְדֵי בְּחִינַת ה'נְשִׁימָה' שֶׁהוּא ה'רוּח־חַיִּים', נִבְרָא הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לג, ו): "וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צִבְאוֹם" וְכוּ'.

וְ'חֲדוּשֵׁי־הָעוֹלָם' יִהְיֶה גַם־כֵּן בְּבַחֲיִנַת ה'רוּחַ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שֵׁם קד, ל): "תְּשַׁלַּח רוּחְךָ יִבְרֹאוּן וְתַחַדְשׁ פָּנָי אֲדָמָה".

וְהוּא גַם־כֵּן 'חַיּוֹת הָאָדָם', כִּי 'חַיּוֹת הָאָדָם' הוּא ה'נְשִׁימָה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, ז): "וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נְשִׁמַת חַיִּים", וְכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים: "אִם תַּחֲסֹר הַנְּשִׁימָה, תַּחֲסֹר הַחַיִּים". נִמְצָא: כִּי עֵקֶר 'חַיּוֹת' כָּל הַדְּבָרִים, הוּא בְּבַחֲיִנַת 'רוּחַ'.

וּכְשֶׁיִּשׁ 'הַחֲסָרוֹן' בְּאִיזָה דָּבָר - עֵקֶר ה'חֲסָרוֹן' הוּא בְּבַחֲיִנַת ה'חַיּוֹת' שֶׁל אוֹתוֹ הַדָּבָר, ה'רוּח־חַיִּים' שֶׁל אוֹתוֹ הַדָּבָר - וְה'אֲנָחָה' הוּא 'אֲרִיכַת הַנְּשִׁימָה', שֶׁמֵּאֲרִיךְ רוּחָהּ.

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁמֵּתְאֲנַח עַל הַחֲסָרוֹן וְ"מֵאֲרִיךְ רוּחָהּ" (שְׁמוֹת לד, ו; וּבְתַרְגוּמֵם; יְרוּשָׁלַּיִם תַּעֲנִית פ"ב ה"א), מְמַשִּׁיךְ 'רוּח־חַיִּים' לְה'חֲסָרוֹן', וּמְשַׁלֵּם ה'חֲסָרוֹן'.

"וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה" (בְּרֵאשִׁית ב, ז)

"וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נְשִׁמַת חַיִּים" (בְּרֵאשִׁית ב, ז)

קנז.

(ח"א יב, א)

ה'דְּבוּר' הוּא ה'חַיּוֹת', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, ז): "לְנֶפֶשׁ חַיָּה", וְתַרְגוּמוֹ: "לְרוּחַ מְמַלְלָא".

קנו.

(ח"א ח, א)

הַנֵּה יָקָר גְּנוּחֵי וְנָה' (שְׁפוּרִי: קְנַעֲכִיז) מַאִישׁ יִשְׂרָאֵלִי, כִּי הוּא שְׁלֵמוֹת

וְגַם תִּרְגְּמוּ שֶׁל (בְּרֵאשִׁית ב, ז): "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה" - "לְרוּחַ מְמַלְלָא" - כִּי עֵקֶר הַנֶּפֶשׁ מֵהַדְּבוּר'.

קלא.

(ח"א ס, ח)

עַל-יְדֵי-זֶה שְׁמַעוֹרֵר בְּנֵי-אָדָם מִשְׁנֵתָם עַל-יְדֵי 'סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת' -

נַעֲשֶׂה בְּחִינַת: "לְהַתִּיר פֶּה אֲלֵמִים" (סְנַחֲדְרִין ק. מְנַחוֹת צ.ח.), בְּחִינַת: "פֶּתַח פִּיךָ לְאֵלִים" (מִשְׁלֵי ל.א, ח).

וְזֶה בְּחִינַת (דְּנִיאל יב, ב): "וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדָמַת עֶפֶר יִקְיָצוּ" - הֵינּוּ שְׁמַקְיָצִין וּמַעוֹרְרִין אוֹתָן מִשְׁנֵתָן.

וְזֶהוּ: "מִיִּשְׁנֵי אֲדָמַת עֶפֶר" - מִבְּחִינַת 'הַעֲדָר הַדְּבוּר'.

וְזֶהוּ (שם): "אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם" - הֵינּוּ בְּחִינַת הַדְּבוּר', כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית ב, ז): "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה", וְתִרְגְּמוּ: "לְרוּחַ מְמַלְלָא" - הֵינּוּ בְּחִינַת: "לְהַתִּיר פֶּה אֲלֵמִים".

קלב.

(ח"א סה, ב)

מִי יִפְאָר גָּדַל פֶּאָר הַלְקוּטִים וְהַקְּבוּצִים, שְׂאָדָם מְלַקֵּט וּמְקַבֵּץ בְּדְבוּרֵי הַתְּפִלָּה.

וּכְשֶׁהַדְּבוּר' יוֹצֵא מֵהַנֶּפֶשׁ', כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית ב, ז): "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה", וְתִרְגְּמוּ: "לְרוּחַ מְמַלְלָא", וְהַדְּבוּר' בָּא וְנִשְׁמַע לְאָזְנוֹ וְכוּ' - אֲזִי הַדְּבוּר' מִבְּקֶשׁ וּמִתְחַנֵּן מֵהַנֶּפֶשׁ: 'לְבַל תִּפְרָד מִמֶּנּוּ וְכוּ'.

קנח.

(ח"א יג, ה)

'אָדָם שְׁבַנְפֶּשׁ' (שְׁבַמְרַפְּבָה), זֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ב, ז): "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה" - כִּי הַ'אָדָם' בְּחִינַת 'מִסְכְּנֵי וְעֵתִירֵי', כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (הַקְּדָמַת הַזֵּהר יג: עַל בְּרֵאשִׁית א, כו): "נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ" - 'עֵתִירֵי'. "כְּדְמוּתֵנוּ" - 'מִסְכְּנֵי'.

וּכְשֶׁנֶּתְלַקְטוּ הַנֶּפֶשׁוֹת' - אֲזִי הֵם בְּבְחִינַת 'אָדָם', נֶפֶשׁוֹת גְּדוּלוֹת וְקִטְנוֹת, בְּבְחִינַת 'מִסְכְּנֵי וְעֵתִירֵי'. וְ'אוֹפְנִים' הֵן הַ'גּוֹפִין' - כִּי עֵקֶר פְּעֻלוֹתֵיהֶן שֶׁל הַ'גּוֹפִין', אֵינּוּ אֶלָּא מִן הַ'חַיּוֹת שְׁבַנְפֶּשׁ', שֶׁהַנֶּפֶשׁ' מֵרָאָה פְּעֻלוֹתֶיהָ עַל-יְדֵי אֵיבְרֵי הַגּוֹף, וְאִין לְגוֹף שׁוֹם תְּנוּעָה עֲצָמִיית, וְהַכֹּל עַל-יְדֵי 'כַּחוֹת הַנֶּפֶשׁ'.

קנט.

(ח"א כט, א)

'נֶפֶשׁ' הוּא הַדְּבוּר', כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית ב, ז): "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה", וְתִרְגְּמוּ: "לְרוּחַ מְמַלְלָא".

קל.

(ח"א לא, ז)

וְדַע: שֶׁלֹּא דִי לְאָדָם בְּהִשְׁתַּוְּקוּת בְּלִב', בְּלִבָּד, כִּי צָרִיךְ לְהוֹצִיא בְּשִׁפְתָיו כְּסוּפִיו, וְעַל-זֶה נִסְדָּר סְדָר הַתְּפִלוֹת. כִּי עַל-יְדֵי 'הִשְׁתַּוְּקוּת בְּלִב' - נַעֲשֶׂה 'נֶפֶשׁ' וְנִקְדוּת', בְּכַח. וְכִשְׁמוֹצִיא תְּשׁוּקָתוֹ בְּפִיו - נַעֲשֶׂה הַנֶּפֶשׁ בְּפִעַל.

כִּי עֵקֶר מוֹצֵא הַנֶּפֶשׁ הִיא מִפִּיו, בְּבְחִינַת (שִׁירַת־הַשִּׁירִים ה, ז): "נֶפֶשִׁי יִצְאָה בְּדְבוּרִי", וּבְשֶׁבִיל זֶה: "תּוֹרָה יִבְקֶשׁוּ מִפִּיהוּ" (מְלָאכִי ב, ז), 'מִפִּיהוּ דִּיקָא'.

"וַיִּטַע ה' אֱלֹקִים גֶּן בְּעֵדֶן מִקְדָּם, וַיִּשֶׂם שֵׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצַר" (בראשית ב, ח)

קלג.

(ח"א כב, בסוף)

ה'עזות דקדשה' הוא בחינת 'בשת',
בחינת 'עדן', בחינת
"עדן עפאה" (זהר תרומה קעח:).

קלד.

(ח"א סה, בסוף)

ה'גן-עדן', בחינת 'משה ואהרן', גן' -
הוא בחינת ה'נפש', בחינת:
"והיתה נפשם כגן רוח" (ירמיה לא, יא). 'עדן' -
הוא בחינת ה'תכלית', כי "עדן עין לא
ראתה" (ברכות לד:), בחינת 'בטול'.

קלה.

(ח"א קצא)

דע: שאפשר שישב אחד אצל חברו
במקום אחד בגן-עדן, ולזה יהיו כל
התענוגים והשעשועים וכל הש"י עולמות,
וחברו לא ירגיש כלום, ולא יהיה לו שום
תענוג וכו'. כי "עקר האלקות הוא בהלב",
כמבאר במקום אחר (ח"א מט).

ומעתה תבין מעצמך: שלזה - אפשר
שיהיה לו כל הש"י עולמות
בלבו, כי הלב יכול לתפס במקומו עד אין
חקר ואין מספר, ויהיה לו כל התענוגים
והשעשועים. וחברו - אף-על-פי שישב
אצלו, לא ירגיש כלום - כי לבו חסר מכל-
זה, מפל הטובות והשעשועים שיש לחברו
הצדיק בתוך לבו, אשרי לו.

כי עקר הרגשת תענוג ושעשוע עולם-
הבא, וכל הש"י עולמות - הכל הוא
בלב כנ"ל.

קלו.

(ח"א רפו)

יש 'גן-עדן'. והם שני בחינות: א) 'גן'. ב)
'עדן'. והם בחינת: א) 'חכמה-עפאה'.
ב) ו'חכמה-תפאה'. כי עקר 'תענוג גן-עדן'
- הוא השגת 'חכמת אלקות'. הינו: 'חכמה-
עפאה' ו'חכמה-תפאה', שהם בחינת 'גן-עדן'
כנ"ל.

אך לזכות לזה - אי-אפשר פי-אם על-ידי
ה'שערים'. כי יש 'שערים', הינו
בחינת 'שערי גן-עדן', שעל-ידי-זה זוכין
לכנס ל'גן-עדן', והינו להשגת 'חכמה-
עפאה' ו'חכמה-תפאה'. אך אלו ה'שערים' -
גנוזים וטמונים בארץ, בחינת (איכה ב, ט):
"טבעו בארץ שעריה".

וצריכים לזה 'בעל-הבית' על הארץ,
שיהיה 'מושל' בארץ, שיוכל
להוציא ולהקים ולהעמיד ה'שערים'
שנטבעו בארץ.

ודע: שעל-ידי 'למוד פוסקים' - זוכין
להיות מלך ומושל בארץ, ואז
יכולין להעמיד ולהקים ה'שערים' שנטבעו
בארץ.

קלז.

(ח"א בפג)

על-ידי 'תקון-הברית' - פושט 'גופו'
המצרע' שהוא מ'משכא דחויא',
ולובש 'בגדי שבת', הינו 'גוף קדוש' מ'גן-
עדן'.

"ועץ החיים בתוך הגן, ועץ הדעת טוב ורע"
(בראשית ב, ט)

קלח.

(ח"א ח, ז)

ה'תורה' נקראת 'גן', כמו שכתוב ב'תקוני-זהר' (כט:): "גן, דא אורייתא", ונשמות ישראל המעינים ומבינים בהתורה, הם בחינת "עשבין ודשאין דאתרביאו בגן" (שם ל). ומאין הם גדלים, מ'מעין', דא חכמה, כמו שכתוב (שיר-השירים ד, טו): "מעין גנים".

ומהיכן מקבלין החכמה והשכל בחינת ה'מעין'? - מה'תפלה'! - כמו שכתוב (יואל ד, יח): "ומעין מבית ה' יצא" - הוא ה'תפלה', כמו שכתוב (ישעיה נה, ז): "כי ביתי בית תפלה".

קלט.

(ח"א יט, ד - בסוף)

כללות הרע של שבעים לשון, אי-אפשר להם לינק מלשון-הקדש, אלא על-ידי בחינת "עץ הדעת טוב ורע" (בראשית ב, ט), שעל-ידו הוא מפתה הלשון-הקדש ומטיל בה זיהומא.

"עץ הדעת" שיש בו שני כחות, "טוב ורע" - הוא אמצעי בין לשון-הקדש שכלו טוב, ובין לשון של שבעין עממין שכלו רע.

"עץ הדעת טוב ורע" - זה לשון תרגום, שהוא אמצעי בין לשון-הקדש ובין לשון של שבעין עממין. ולשון עממין פשוטים לינק מלשון-הקדש, אי-אפשר להם לינק ממנו, אלא על-ידי לשון תרגום - כי לשון תרגום יש בו טוב ורע.

ועקר בנינה ושלמות של לשון-הקדש - אינו אלא על-ידי שמבררין ה'טוב' שב'תרגום', ה'טוב' שב'עץ הדעת' - שמפילין הרע של התרגום, ומעלין את ה'טוב' שב'תרגום', ללשון-הקדש - שעל-ידיה נשלם לשון-הקדש, ונופלין כל ה'שבעים לשון'.

קמ.

(ח"א לח, ו)

'אדם-הראשון' פגם בבחינת 'תפלין', שהם בחינת "עץ החיים" (בראשית ב, ט), כמו שכתוב (ישעיה לח, טז; מנחות מד): "ה' עליהם יחיו".

קמא.

(ח"א נד, ג)

ה'תורה' היא בחינת "עץ החיים" (בראשית ב, ט), "דמזון לכלא ביה" (דניאל ד, ט"ה; זהר בראשית כו.) - הינו: שיש לכל אחד די ספוקו ממנה.

קמב.

(ח"א עט)

בזהר-הקדוש (בראשית כז): "ואי עבר על אורייתא, אורייתא, מקרירו ד'אילנא רע' (על-פי בראשית ב, ט), דאיהו יצר-הרע. ואם תיבין בתיובתא, אתמר בהון: 'ויורהו ה' עץ' (שמות טו, כה), דא 'עץ-החיים' (בראשית שם), ובה 'וימתקו הפנים' (שמות שם). ודא 'משה משיח', דאתמר בה (שם יז, ט): 'ומטה האלקים בידו'. 'מטה' דא 'מט"ט', מסטרה חיים ומסטרה מיתה", עד-כאן-לשוננו.

כי "מט"ט" - הוא בחינות 'משנה', בחינות 'ששת ימי החל', בחינות 'ששה סדרי

משנה, שכוללים מששה בחינות: 'כשר ופסול טמא וטהור אסור ומת' (הקונייז'ה צח:).

ועל-כן אלו בני-אדם שאינם קבועים עדין בעבודת הבורא יתברך, ואין תשובתם שלמה עדין, רק לפעמים נופל לו הרהור תשובה ומתחיל קצת בעבודתו יתברך, ואחר-כך נופל מזה וחוזר למקומו, ואחר-כך חוזר ונתעורר, וחוזר ונופל. וכן משתנה בכל פעם מטוב לרע ומרע לטוב.

זאת ה'תשובה', היא בחינות 'ששת ימי החל', 'כשר ופסול' וכו'. כי הוא גם-כן 'פעם כשר ופעם פסול, פעם טמא ופעם טהור' וכו', כי אין לו ניקא.

אבל כשעושה 'תשובה שלמה', שידחה הרע לגמרי ונעשה בלוי טוב - זהו בחינות 'משה משיח', דאתמר בה: "ומטה האלקים בידי", הינו שהיה בידו להפך מרע לטוב, ונדחה הרע לגמרי.

וזהו בחינות 'שבת', כי יש לו ניקא מכל וכל, כי "בא שבת, בא מנוחה" (רש"י בראשית ב, ב - על-פי בראשית-רבה י, ט) - שיש לו 'מנוחה' מכל וכל, ונדחה הרע לגמרי, וזהו בחינות 'שדי'. - ואזי נכלל 'מט"ט' בבחינת שדי".

קמג.

(ח"ב יב)

ב'חדושי-תורה' קדם שפחדשין, יש בפה ספקות ובלבולים קדם שמברר ומלבן הדבר פראוי. ואלו ה'ספקות' הם בחינת "עץ הדעת טוב ורע" (בראשית ב, ט), שהוא בחינת 'נגה'. וכשמגיע אל התורה בעצמה, זה בחינת (שם): "עץ החיים".

קמד.

(חיי-מוהר"ן רצ, בהשמטות)

מה שמובא ב'שיחות-הר"ן קסו, שאמר: "העולם סוברים, שמהמת שאני נכד הבעל-שם-טוב ז"ל, זכיתי למדרגתי. לא כן הוא, רק עם דבר אחד הצלחתי. ועל-ידי-זה זכיתי למה שזכיתי" [מיט איין זאך איז מיר געראטן].

ולא נתפרש שם מהו הדבר. ושמעתי שאמר: כי איתא בדרשי המקבלים: "אשר 'אדם-הראשון' בעת שאכל מ'עץ-הדעת', טעמו כל הנשמות מ'עץ-הדעת"! - אבל נשמתו הקדושה זכתה, שלא טעמה כלל מ'עץ-הדעת"!

ויעין ב'שבחי-הר"ן ח"א כו: "שהקפיד מאד על אלו שסוברים 'שעקר מעלת הצדיק והשגתו שזוכה, הוא מצד הנשמה לבד מחמת שיש לו נשמה גבה מאד'. ואמר: שלא כן הדבר! רק העקר תלוי במעשים טובים ויגיעות ועבודות".

ועין עוד בזה ב'לקוטי-הלכות', ברפת-השחר ג, ו (על-פי המעשה של 'בן המלך' וכן השפחה ב'ספורי-מעשיות' מעשה יא): "כי עקר צדקת הצדיק והכשרה, הוא רק על-ידי התגברותו והתחזקותו ויגיעתו וטרחו בעבודת-השם, שיגיע וטרח כל-כך ימים ושנים הרבה, ולא הניח עצמו לפל בשום אפן בעולם. והרבה בתפלה ותחנונים, עד שזכה למה שזכה.

וכל-אדם יכול להיות פמותם וכו'. וזה שבני-האדם טועים בעצמם וסוברים: "שנפשם אינה יקרה וקדשה"! ומחמת זה אינם מתגברים לעשות כמעשה הצדיקים - נמשך מבחינת 'היכלי התמורות', שמשם בחינת המעשה של ה'בן-מלך' שנגלה" וכו' וכו'.

קמה.

(ספר-המדות, ממון ח"ב ח)

ל'סעודת-מצוה': יטריח אדם את-עצמו אפלו בבקיעת עצים. ויכון בבקיעת עצים: "שהוא בוקע ומפריד

”וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן, וּמִשָּׁם יִפְרָד וְהָיָה לְאַרְבַּעַת רְאשִׁים” (בראשית ב, י)

הָרַע מֵהַטּוֹב שְׁבַעֲרֵי-הַדַּעַת” - וְעַל-יְדֵי־זֶה יִזְכָּה לְפָרְנָסָה.

קמו.

(פּוֹכְבֵי-אֹר, חֲכָמָה וּבִינָה מֵא)

כִּי הוּא הָרַב וְהַתְלַמִּיד שֶׁהֵבִיטוּ וְהִסְתַּכְּלוּ עֲלֵיהֶם מִיּוֹם 'בְּרִיאַת הָעוֹלָם' עַד הַנְּהַ, וְעַל-יָדָם יִהְיֶה נִפְעָל וְנִגְמָר הַתְקוּן שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת בְּתַכְלִית תַּכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, שְׁגָם אִם לֹא הָיָה אוֹכַל הָאָדָם אֶת עֵץ-הַדַּעַת, לֹא הָיָה תְקוּן עוֹלָמוֹת כְּזֶה. וְעַל-כֵּן יִתְהַפֵּךְ עַל-יְדֵי־זֶה חֲטָאוֹ לְזָכוֹת.

”אָדָם הָרֵאשׁוֹן מְשׁוּךְ בְּעַרְלָתוֹ הָיָה” (סְנֵהֲדָרִין לַח:)

קמז.

(ח"א יט, בַּסּוּף)

וְזֶה סוּד מָה שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (סְנֵהֲדָרִין לַח:): "אָדָם הָרֵאשׁוֹן מְשׁוּךְ בְּעַרְלָתוֹ הָיָה, אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּלִשׁוֹן אֲרַמִּית סַפֵּר" - כִּי עַל-יְדֵי 'לִשׁוֹן אֲרַמִּית', 'לִשׁוֹן תְּרַגּוֹם', מְשַׁכָּה וְיִנְקָה הָעַרְלָה, שֶׁהוּא רַע הַכּוֹלָל - מ'לִשׁוֹן-הַקִּדְשׁ, מ'בְּרִית-קִדְשׁ'.

כִּי עַקֵּר 'פְּגַם-הַבְּרִית', שֶׁהוּא רַע הַכּוֹלָל, בְּחִינַת 'לִשׁוֹנוֹת הָעַמִּים' - יִנְקָתָם עַל-יְדֵי 'לִשׁוֹן תְּרַגּוֹם', בְּחִינַת 'נְגַה'. כִּי שָׁם עַקֵּר הַמִּתְקַלָּא וְהַנְּסִיּוֹן וְהַבְּחִירָה.

וְזֶהוּ: "אָדָם הָרֵאשׁוֹן מְשׁוּךְ בְּעַרְלָתוֹ הָיָה, אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּלִשׁוֹן אֲרַמִּית סַפֵּר" - כִּי הָא בְּהָא תְלִיא, כִּי עַקֵּר 'פְּגַם-הַבְּרִית', בְּחִינַת 'מְשׁוּךְ בְּעַרְלָתוֹ, נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי 'לִשׁוֹן אֲרַמִּית', שֶׁהוּא 'לִשׁוֹן תְּרַגּוֹם', כְּשֶׁאֵין מַעֲלִין אוֹתוֹ ל'לִשׁוֹן-הַקִּדְשׁ'.

קמח.

(ח"א ח, ז)

ה'תּוֹרָה' נִקְרָאת 'גֵּן', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב ב'תְּקוּנֵי-זִהְר' (כט:): "גֵּן, דָּא אֲוִרִיתָא", וְנִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל הַמְעִינִים וּמְבִינִים בְּהַתּוֹרָה, הֵם בְּחִינַת "עֲשִׂבִין וּדְשָׁאִין דְּאֲתֵרְבִּיאוּ בְּגֵן" (שם ל). וּמֵאִין הֵם גְּדָלִים, מ'מְעִין', דָּא חֲכָמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שִׁירַת-הַשִּׁירִים ד, טו): "מְעִין גְּנִים".

וּמַהֲיִכֵן מְקַבְּלִין הַחֲכָמָה וְהַשְּׂכָל בְּחִינַת ה'מְעִין'? - מַה'תְּפִלָּה! - כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יוֹאֵל ד, יח): "וּמְעִין מִבֵּית ה' יֵצֵא" - הוּא ה'תְּפִלָּה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישַׁעְיָה נו, ז): "כִּי בֵיתִי בֵית תְּפִלָּה".

וְהֵינּוּ דִכְתִּיב (בְּרֵאשִׁית ב, י): "וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן, וּמִשָּׁם יִפְרָד וְהָיָה לְאַרְבַּעַת רְאשִׁים". 'עֵדֶן' - הוּא בְּחִינַת ה'תְּפִלָּה', כִּי "עֵדֶן עֵין לֹא רֵאתָה" (בְּרִכּוֹת לד:), כִּי לְמַעַלָּה מֵהַטָּבַע אֵין לָנוּ שׁוּם תְּפִיסָא - וְזֶה בְּחִינַת 'תְּפִלָּה' שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מִן הַטָּבַע, כִּי עַל-יְדֵי תְּפִלָּה מְשַׁנָּה הַטָּבַע.

וְהֵינּוּ: "וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן" - הֵינּוּ מ'הַתְּפִלָּה' כְּנ"ל, "וּמְעִין מִבֵּית ה' יֵצֵא".

"לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן" - הוּא ה'תּוֹרָה' כְּנ"ל, "מְעִין גְּנִים".

וּכְאֲשֶׁר נִמְשָׁךְ 'מְעִין הַחֲכָמָה' מֵהַתְּפִלָּה, אֶל ה'גֵּן' שֶׁהוּא ה'תּוֹרָה' - אֲזִי אֲתֵרְבִּיאוּ עֲשִׂבִין וּדְשָׁאִין נִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל, כְּלוּמַר: שְׂגָדִלִים בְּהַגֵּן, וּמְבִינִים וּמְשַׁכִּילִים בְּהַתּוֹרָה. וְאֲזִי זוֹכָה לָלוֹן בְּעַמְקָה שֶׁל הַלְכָּה,

לְבַרֵּר הַדִּין הָאָסוּר וְהַמְתָּר, הַטְּהוֹר וְכוּ', וּבָזָה מִפְּרִישׁ הַטּוֹב מִהָרַע.

וְזָהוּ: "וּמִשָּׁם יִפְרֹד" - כִּי עַל-יַד־יִזְחָה נִפְרָד הָרַע מִהָאֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת, וְלֹא נִשְׁאָר רַק הַטּוֹב.

וְאִזִּי: "וְהָיָה לְאֲרֻבָּעָה רִאשִׁים" - הֵם אֲרֻבַּע אוֹתִיּוֹת הַיּוֹי"ה, שֶׁהֵם שְׂרֵשׁ הַטּוֹב שֶׁל הָאֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת.

קמט.

(ח"א עט)

נִמְצָא לְהִלְכֵן בְּפָסוּק (בְּרֵאשִׁית ב, כא): "וַיִּקַּח ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם, וַיִּנְחֵהוּ בִּגְן עֵדֶן לְעִבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ".

קנ.

(ח"ב ת, א)

בְּשֵׁה־מִזְבֵּיחַ אֵינוֹ רְאוּי לְהִזְכִּיחַ - אִזִּי לֹא דִי שְׂאִינוֹ מוֹעִיל בְּתוֹכָהּ, אַף גַּם הוּא מִבְּאִישׁ רִיחַ שֶׁל הַנְּשָׁמוֹת הַשּׂוֹמְעִים תּוֹכָהּ וְכוּ'. וְעַל-יַד־יִזְחָה מִחֲלִישׁ נִשְׁמָתָם, וְנִפְסַק הַשִּׁפְעַ מִכָּל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּוִיִּים בָּהֶם.

אָבֵל בְּשֵׁה־מִזְבֵּיחַ רְאוּי לְהִזְכִּיחַ - אִזִּי אֲדָרְבַּא, מוֹסִיף וְנוֹתֵן רִיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת עַל-יַד־יִזְחָה תּוֹכָהּ וְכוּ', בְּבַחֲנֵינָה הַתּוֹכָחָה שֶׁל מִשָּׁהּ וְכוּ'.

כִּי עַל-יַד־יִזְחָה 'קוֹל הַמִּזְבֵּיחַ הָרְאוּי' - נוֹתֵן רִיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת, בְּבַחֲנֵינָה 'מִזְבֵּיחַ דְּנִשְׁמָתָא', כִּי עִקַּר יְנִיקַת הַנְּשָׁמָה הִיא מִהָרִיחַ וְכוּ'. כִּי יֵשׁ 'מִזְבֵּיחַ דְּנִשְׁמָתָא' וְעַל-יַד־יִזְחָה 'מִזְבֵּיחַ דְּגוֹפָא', נִחְלָשׁ 'מִזְבֵּיחַ דְּנִשְׁמָתָא' וְכוּ'.

וְהַתְּקוּן לָזֶה: הוּא עַל-יַד־יִזְחָה בְּבַחֲנֵינָה 'קוֹל', כִּי בְּבַחֲנֵינָה 'קוֹל', הוּא מִשְׁקָה אֶת

הַגֵּן שְׂשֵׁם גְּדֻלִּים כָּל הַרִיחֹת וְהִירְאוֹת, בְּבַחֲנֵינָה (בְּרֵאשִׁית ב, י): "וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן". "נָהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן" וְכוּ' - זֶה בְּבַחֲנֵינָה 'קוֹל', בְּבַחֲנֵינָה (תְּהִלִּים צג, א): "נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם".

וְזָה בְּבַחֲנֵינָה (בְּרֵאשִׁית ג, י): "אֶת קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בְּגֵן וָאֵדָא" - כִּי זֶה הַ'קוֹל', מִשְׁקָה אֶת הַגֵּן, שְׂעַל-יַד־יִזְחָה גְּדֻלִּים שֵׁם כָּל הַרִיחֹת, שֶׁהֵם בְּבַחֲנֵינָה 'רִיחָה', בְּבַחֲנֵינָה 'מִזְבֵּיחַ דְּנִשְׁמָתָא' וְכוּ'. כִּי עַל-יַד־יִזְחָה הַ'קוֹל', נִכְנַע בְּבַחֲנֵינָה 'עֶקֶב דְּסִטְרָא-אֲחָרָא' וְכוּ', כִּי זֶה הַ'קוֹל' הוּא בְּבַחֲנֵינָה (שָׁם כז, כב): "הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב" וְכוּ'.

וְזָה הַ'קוֹל', הוּא בְּבַחֲנֵינָה 'קוֹל הַמִּזְבֵּיחַ הָרְאוּי', בְּבַחֲנֵינָה (ישעיה נח, א): "הָרֵם בְּשׁוֹפָר קוֹלְךָ וְהִגַּד לְעַמִּי פִּשְׁעֵם".

כִּי הַמִּזְבֵּיחַ שְׂרוּצָה לְהִזְכִּיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל וְלְהַגִּיד לָהֶם פִּשְׁעֵם וְחַטָּאתָם, הוּא צְרִיף לָזֶה הַקוֹל, כִּי שְׂלֵא יִבְאִישׁ רִיחָם עַל-יַד־יִזְחָה שְׂמַעוֹרֵר עוֹנוֹתֵיהֶם, כִּי עַל-יַד־יִזְחָה הַ'קוֹל', מוֹסִיף וְנוֹתֵן בָּהֶם רִיחַ טוֹב, כִּי עַל-יַד־יִזְחָה הַ'קוֹל' גְּדֻלִּים כָּל הַרִיחֹת, כִּי זֶה הַ'קוֹל' מִשְׁקָה אֶת הַגֵּן וְכוּ' כַּנֶּל.

וְזָהוּ: "הָרֵם בְּשׁוֹפָר קוֹלְךָ" - 'בְּשׁוֹפָר דִּיקָא'. כִּי זֶה הַ'קוֹל' הַמִּשְׁקָה אֶת הַגֵּן, שֶׁהוּא בְּבַחֲנֵינָה: "וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן" - הוּא בְּבַחֲנֵינָה 'קוֹל הַנְּגוּן' שֶׁל הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לְעֵתִיד בְּשִׁיחָדֵשׁ אֶת עוֹלָמוֹ וְכוּ' וְכוּ'.

קנא.

(ח"ב סו; ח"ב סז)

כָּל הָאֲרֻבָּעָה יְסוּדוֹת נִמְשָׁכִין מִיְסוּד הַפְּשׁוּט, בְּבַחֲנֵינָה הַצְּדִיק, בְּבַחֲנֵינָה (מִשְׁלִי י, כח): "צְדִיק יְסוּד עוֹלָם", בְּבַחֲנֵינָה (בְּרֵאשִׁית ב, י): "וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן, וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאֲרֻבָּעָה רִאשִׁים".

"נהר יצא מעדן" - זה בחינת "צדיק יסוד עולם", בחינת 'יסוד הפשוט'.

"אשר משם יפרד" - ה'ארבעה יסודות', שהם בחינת "ארבעה ראשים".

"שם האחד פישון" (בראשית ב, יא)

הוא נילוס נהר מצרים" (רש"י)

קנב.

(ח"א נד, ו)

"ויצו פרעה וכו', כל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיְאָרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ" (שמות א, כב). "היארה" דיקא - פי "אור מצרים זה פישון" (רש"י בראשית ב, יא), הינו בחינת: "פי שונה הלכות" (זהר בראשית כו: תקוני-זהר פח.), ששם שורה ה'פחהמדמה'. הינו שרצה לפגם ה'זכרון', בחינת 'בן-זכר' - על-ידי ה'פחהמדמה', השורה על "פי שונה הלכות".

וזה (בראשית מא, א): "והנה עמד על היאר". "היאר, זה פישון" - הינו בחינת: "פי שונה הלכות", שמתגבר עליהם ה'פחהמדמה', כנ"ל.

"ויקח ה' אלקים את האדם, וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה" (בראשית ב, טו)

קנג.

(ח"א לז, ג)

צריך כל אדם להכניע ה'חמר'. הינו: בחינות מיתה', בחינת 'סכלות' של הגוף של ה'ארבע יסודות'. כמו שכתוב בזהר (בראשית כז - על בראשית ב, טו): "ויקח ה' אלקים

את האדם" - "מאן נטל לה, מארבע יסודין דילה, דאפריש לה מתאנה דילהון".

וזה נעשה על-ידי ה'תענית' - שעל-ידי ה'תענית' מחלישין ה'ארבע יסודות'. ונתבטל ה'חמר'. בחינת ה'חמר', 'סכלות', 'חשד', 'שכחה', 'בהמה'. ונתגבר ונתעלה בחינת ה'שכל', וה'צורה', ה'אור', וה'זכרון', 'אדם'.

קנד.

(ח"א עט)

בזהר-הקדוש (בראשית כז) על פסוק (בראשית ב, טו): "ויקח את האדם, וינחהו בגן-עדן לעבדה ולשמרה", 'ויקח', מאן נטל לה? - אלא נטל לה מארבע יסודין דילה וכו'.

בזמנא דתב בתיובתא ומתעסק באוריתא, קדשא-ברידי-הוא נטל לה מתמן. ועלה אתמר 'ומשם יפרד' (שם שם, י) - אפריש נפשה מתאנה דילהון וכו'. "לעבדה" - בפקודין דעשה, "ולשמרה" - בפקודין דלא-תעשה וכו'.

ואי עבר על אוריתא, אתשקיה ממרירו דאילנא רע, דאיהו יצר-הרע.

ואם תיבין בתיובתא, אתמר בהון: 'ויורהו ה' עץ' (שמות טו, כה), דא 'עץ-החיים', ובה 'וימתקו המים' (שם). ודא 'משה משיח', דאתמר בה (שם יז, ט): 'ומטה האלקים ביד'. 'מטה' דא 'מט"ט', מסטרה חיים ומסטרה מיתה", עד-פאן-לשוננו.

פי "מט"ט" - הוא בחינות 'משנה', בחינות 'ששת ימי החל', בחינות 'ששה סדרי משנה', שפלולים מששה בחינות: 'כשר ופסול טמא וטהור אסור ומתור' (תקוני-זהר צח:).

וְעַל-כֵּן אֵלֹהֵי בְנֵי-אָדָם שְׂאִינָם קְבוּעִים עַד־כֵּן בְּעִבּוּדַת הַבּוֹרָא יִתְפַּרֵּךְ, וְאִין תְּשׁוּבַתְּם שְׁלֵמָה עֲדִין, רַק לַפְעָמִים נּוֹפֵל לּוֹ הַרְהוּר תְּשׁוּבָה וּמְתַחִיל קִצַּת בְּעִבּוּדְתוֹ יִתְפַּרֵּךְ, וְאַחַר-כֵּן נּוֹפֵל מֵזֶה וְחוֹזֵר לְמִקְוָמוֹ, וְאַחַר-כֵּן חוֹזֵר וְנִתְעוֹרֵר, וְחוֹזֵר וְנּוֹפֵל. וְכֵן מִשְׁתַּנֵּה בְּכָל פַּעַם מִטּוֹב לְרַע וּמִרַע לְטוֹב.

זֹאת ה'תְּשׁוּבָה', הִיא בְּחִינּוֹת 'שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֵל', 'כָּשֶׁר וּפְסוּל' וְכוּ'. כִּי הוּא גַם- כֵּן 'פַּעַם כָּשֶׁר וּפַעַם פְּסוּל, פַּעַם טָמֵא וּפַעַם טָהוֹר' וְכוּ', כִּי אִין לּוֹ נִיחָא.

אָבֵל כְּשֶׁעוֹשֶׂה 'תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה', שִׂדְחָה הָרַע לְגַמְרֵי וְנִעְשָׂה כְּלוֹ טוֹב - זֶהוּ בְּחִינּוֹת 'מֹשֶׁה מְשִׁיחַ', דְּאִתְמַר בֵּה: "וּמִטָּה הָאֱלֹקִים בְּיַדִּי", הֵינּוּ שְׁהִיָּה בִּידּוֹ לְהַפֵּךְ מִרַע לְטוֹב, וְנִדְחָה הָרַע לְגַמְרֵי.

וְזֶהוּ בְּחִינּוֹת 'שֶׁבֶת', כִּי יֵשׁ לּוֹ נִיחָא מִכָּל וְכָל, כִּי "בָּא שֶׁבֶת, בָּא מְנוּחָה" (רש"י בְּרֵאשִׁית ב, ב - עַל-פִּי בְּרֵאשִׁית-רַבָּה י, ט) - שְׂיֵשׁ לּוֹ 'מְנוּחָה' מִכָּל וְכָל, וְנִדְחָה הָרַע לְגַמְרֵי, וְזֶהוּ בְּחִינּוֹת 'שְׂדֵי'. - וְאִזִּי נִכְלָל 'מִט'ט' בְּבְחִינַת 'שְׂדֵי'.

"לא טוב היות האדם לבדו" (בראשית ב, יח)

קנה.

(טיח-שרפי-קדש החדש ח"א פז)

תִּכְרַף אַחַר פְּטִירַת זַוְגָתוֹ שֶׁל רַבְּנּוֹ ז"ל שְׁנִסְתַּלְקָה בְּעֶרְב־שְׁבוּעוֹת שְׁנַת תַּקס"ז סְמוּךְ לְעֶרֶב (מִיִּמּוֹהֲרַנְ"ת ח"א כא), אָמַר אֲזִי רַבְּנּוֹ ז"ל בְּשִׁלְחָנוּ בְּלִיל שְׁבוּעוֹת:

"אלוילא התבישתי - הייתי מצוה שכבר ידברו שדוך עבוירי, כי הרי

הַתּוֹרָה אָמְרָה (בְּרֵאשִׁית ב, יח): 'לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ, אֵינִי רוֹצֵה לְהִיֹּת 'לֹא טוֹב'. [וְאֵלֶּט אִיךָ זִיךְ נִישְׁט שְׁעַמְעֵן, וְאֵלֶּט אִיךָ זִיךְ גַּעַהִיִּסְן רַעְדֵן א שִׂדוּךְ שׁוֹיֵן! - אַז ס'שְׁטִיט דָּאךְ: 'לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ' - וְיֵיל אִיךָ נִישְׁט זַיִן קִיִּין נִישְׁט גּוֹטְעַר!].

וְכֵן הִיָּה: שְׁתַּכַּף אַחַר-כֵּן נִשְׁתַּדָּךְ עִם אֲשֶׁתּוֹ הַשְּׁנִיָּה מִבְּרָאָה, כַּמְסַפֵּר ב'חֵיִי-מוֹהֲרַן' קִיח; קס; קסד; י'מִיִּי מוֹהֲרַנְ"ת ח"א כד; שִׁיח-שְׂרַפִּי-קֹדֶשׁ ח"ב רצו].

קנו.

(טיח-שרפי-קדש החדש ח"ג רסה)

דַּעַת רַבְּנּוֹ ז"ל הִיָּתָה: "שְׁנַכּוֹן שְׂיֵשָׂא הָאָדָם אִשָּׁה, בְּצַעִירוֹתוֹ מִמֶּשׁ!" [דַּעַר רַבִּי הָאֵס גַּעַהֲאֶלְטֵן זַיִיעַר: אַז מַעַן דַּאָרְף חֲתוּנָה הָאָבֵן יוֹנֵג] (עִינ־שֵׁם בְּהַעֲרָה ד).

קנז.

(טיח-שרפי-קדש החדש ח"ג רסו)

פַּעַם כְּשָׁבָא לְרַבְּנּוֹ ז"ל, בְּחוֹר שְׁהִתְקַרַּב אֵלָיו זֶה מְקַרֵּב - אָמַר לּוֹ: "סַע לְבֵיתְךָ, הַתְּחַתֵּן, אַחַר-כֵּן תְּשׁוּב אֵלַי עִם 'טְלִית' - יֵשׁ לִי מַה לְדַבֵּר עִמְךָ!"

[פָּאָר אַהֲיִים, הָאָב חֲתוּנָה, דַּעַרְנָאךְ וְנַעֲסַט קוּמְעַן צוֹ מִיר מִיט א טְלִית - אִיךָ הָאָב מִיט דִּיר וְנֹאס צוֹ רַעְדֵן].

קנת.

(טיח-שרפי-קדש החדש ח"ג רסז)

מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל אָמַר: "אִם אַבְרָךְ יֹאמַר לִי: 'שְׁהוּא אִישׁ כָּשֶׁר' - אֲאָמִין לּוֹ! - אִם בְּחוֹר יֹאמַר לִי: 'שְׁהוּא אִישׁ כָּשֶׁר' - לֹא אֲאָמִין לּוֹ!"

[א יוֹנֵגְעַרְמָאן אַז עַר וְנַעֲט מִיר זָאָגְן: אַז עַר אִיז אַ עַרְלִיכְעַר' - וְנַעֲל אִיךָ אִים גְּלִיבְן! - אַז אַ בְּחוֹר וְנַעֲט מִיר זָאָגְן: אַז עַר אִיז אַ עַרְלִיכְעַר' - וְנַעֲל אִיךָ אִים נִישְׁט גְּלִיבְן].

קנט.

(שיח־טרפֿי־קדש־החדש־ח"ג רסח)

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר: "הֵייתִי רוֹצֵה לְהַנְהִיג מִנְהַג בְּעוֹלָם: הַיּוֹם סְעוּדַת אַרוּסֵיךְ - מִקֵּחַ ה'חֶפְהָה'. וּמָה יִהְיֶה עִם הַהֶכְנֹחַת לְחַתְנָה? - יִכְיֶנּוּ אוֹתָךְ לְפָנֵי ה'אַרוּסֵיךְ!"

[איך האב געוואלט אריינפירן ביי די וועלט: היינט קנס מאל - מארגן חפה. איי צוגרייטן? - זאל מען פריער צוגרייטן!] [עינ־שם בהערה ח].

"אעשה לו עזר כנגדו" (בראשית ב, יח)

קס.

(ח"א יט, ח)

"ישלח עזרך מקדש, ומציון יסעדך" (תהלים כ, ג). **"עזרך"** זה בחינת (בראשית ב, יח) **"אעשה לו עזר"**, בחינת 'חנה', ל'שון־הקדש'.

וזה: "מקדש" - בחינת ל'שון־הקדש'. וזה: "ישלח עזרך מקדש" - סופי־תבות: 'חש"ך' - הינו בחינת 'תרדמה', בחינת 'תרגום', שעקר 'שלמות ל'שון־הקדש', על־ידי ה'תרגום'.

וכשיש לו שלמות הזה - על־ידי־זה: "ומציון יסעדך" - שיהיה 'סעדך', הינו האכילה ושתייה וכל התענוגים - מ'ציון' וסימן האותיות, המציינים ומסמנים בכל דבר - שיהיו כל תענוגיו, רק מ'התנוצצות האותיות' שבכל דבר.

קסא.

(ח"ב פז)

כונת אלול', הם תקון לפגם־הברית. פי 'סוד פונות אלול' (שער־

היחודים פ"י): הוא "הנותן בים דרך" (ישעיה מג, טז), ל'האיר בחינת דר"ך', ב'ים'. ו'דר"ך' זה, נפתח ב'חדש אלול' וכו'.

ועקר 'פגם־הברית', הוא בבחינת דר"ך' הזה. פי היה צריך ל'האיר בחינת הרכ"ד אורות, בבחינת ים', בחינת 'אמונה'. והוא נטה מזה, ופגם בבחינת דר"ך', בבחינת (בראשית ו, יב): **"כי השחית כל בשר את דרכו"**.

פי 'אשה' נקראת דר"ך' (קדושין ב:). ויש דר"ך' אחר, בחינת (משלי ל, כ): **"דר"ך אשה מנאפת"**.

והכלל: שעקר הפגם בבחינת דר"ך', שלא האיר ה'דר"ך' ב'ים'.

ולפעמים מחמת זה הפגם יוכל לאבד זיוגו - פי מאחר שנטה מזיוגו, קשה לו למצא זיוגו. ואפלו אם ימצא זיוגו, תהיה לו מנגדת, ולא תהיה נוטה אחר רצונו, מחמת שנטה ממנה ולא האיר בה, מזה נהיה שיש לה רצון אחר כנגדו. ואז: **"לא זכה - כנגדו"** (יבמות סג. על בראשית ב, יח).

וב'חדש־אלול', אז יכולין לתקן זה ולהאיר ה'דר"ך' ב'ים'. וכשמתקן זה, אזי מוצא זיוגו - והיא אינה "כנגדו", רק 'כרצונו'.

קסב.

(שיח־טרפֿי־קדש־החדש־ח"ג עדר)

רבי ליפא חברו של מוהרנ"ת ז"ל, התגדל מקטנותו בין החסידים, וזוגתו התגדלה גם היא בבית של חסידים, ומחמת פן לא הייתה מתחלה מתנגדת על דבר התקרבותו לרבנו, אך אחר־כך נעשתה זוגתו מתנגדת גדולה עליו.

ולעמת זאת, זוגתו של מוהרנ"ת ז"ל, התגדלה כמותו בבית של מתנגדים, והיתה מתחלה מתנגדת על התקרבותו לרבנו, אך אחר כך נעשתה לו לעזר רב.

ואמר מוהרנ"ת: שלפיזה מוכן בטוב מאמרם ז"ל (יבמות סג.) שדרשו על הפסוק (בראשית, ב יח): **"אעשה לו עזר כנגדו"** - **"זכה, נעשית לו עזר. לא זכה, נעשית כנגדו"**.

והינו: ש"אם הוא זכה" - נעשית לו אחר-כך לעזר, אף שמתחלה לא היתה לו לעזר; אך **"אם הוא לא זכה"** - נעשית אחר כך **"כנגדו"**, אף שמתחלה היתה היא לו לעזר!

[אז ער איז א 'זכה' - ווערט זי אן 'עזר', כאטשע זי איז פריער נישט געווען קיין 'עזר'; אז ער איז א 'לא זכה' - ווערט זי א 'כנגדו', כאטשע זי איז פריער געווען א 'עזר']!

"נפש חיה הוא שמו" (בראשית ב, יט)

קסג.
(ח"א נו, ג)
ה'תורה' היא שמו של הקדוש-ברוך-הוא, והשם הוא הכלי של הדבר, כמו שכתוב (בראשית ב, יט): **"נפש חיה הוא שמו"**, שבהשם נגבל הנפש והחיות של כל דבר.

ועל-כן כשקורין האדם בשמו, הוא מזמן תכף אצלו, מחמת שבהשם נגבל כל הנפש והחיות שלו.

וכן ה'תורה' הוא שמו של הקדוש-ברוך-הוא, הינו: ששם נגבל החיות מחי

החיים. ועל-כן על-ידי ה'תורה', יכולים לקבל את החיות, פי על-ידי ה'תורה' קורים את ה'חיים', וממשיכין החיות לתוך המדות, שהם בחינת 'ימים'.

ועל-כן צריך לעסק בתורה בפה דיקא - פי כשצריכין לקרות אחד בשמו, צריך לקרותו בפה דיקא, ואי-אפשר לקרותו בשמו במחשבה בעלמא. פן אי-אפשר לקרות את 'חי החיים' בשמו, כי אם על-ידי הפה, ולא על-ידי המחשבה לבדה.

וזה שאמרו חז"ל (ערוובין נד על משלי ד, כב): **"פי חיים הם למצאיהם, למוציאיהם בפה"** - שעל-ידי-זה זוכה ל'חיים'. נמצא: על-ידי 'עסק התורה', ממשיכין 'אריכות ימים'. ואז זוכה ל'דעת', פי ה'דעת' וה'שכל' הוא בעצמו ה'חיות' וכו'.

קסד.
(ח"א נט, ה)

ה'שם' הוא ה'נפש', בבחינת (בראשית ב, יט): **"נפש חיה הוא שמו"**.

קסה.
(ח"א רס)

ה'שם' הוא ה'נפש', בבחינת (בראשית ב, יט): **"נפש חיה הוא שמו"**.

ועל-כן יש צדיקים שמוסרים שמום ופרסומם על 'קדוש-השם', הינו: שעושים בכונה, בכדי לאבד שמו ופרסומו, פי הכל דוברים עליו ובודים עליו פזבים, ויש לו 'שפיכות-דמים' מזה, וזה בחינת 'מסירת נפש' ממש, פי ה'שם' הוא ה'נפש'.

ובזה מצילים את ישראל ממה שהיה ראוי לבוא עליהם חסו-שלום בשביל

ה'יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה'. (עין בפנים).

קסו.

(ח"ב א, יג)

"ואדעך בשם" (שמות לג, יז), זה בחינת הנפשות, בחינת (בראשית ב, יט): **"נפש חיה הוא שמו"**.

קסז.

(ח"ב לט)

הכל באשר לכל, נברא רק בשביל ישראל. וישראל בעצמן עקר בריאתם בשביל בחינת שבת שהוא תכלית מעשה שמים וארץ, עולם הנשמות, עולם שכלו שבת, ששם ישיגו את השם יתברך פראוי בלי שום מסך המבדיל וכו'.

וצריך האדם להעמיק עינו לדעת ולהפיר גדלת הבורא יתברך על ידי כל דבר ודבר מהבריאה, שרואה בתבניתו ודמותו בפרטיות איבריו ובנינו, וכיוצא בזה, ולעבדו יתברך בזה, עד אשר יבוא לבחינת התכלית של אותו הדבר, שהוא בחינת שבת כנ"ל.

וזהו בחינת (תהלים מו, ט): "לכו חזו מפעלות ה', אשר שם שמות בארץ" - "לכו" דיקא, הינו בחינת הרגלין, כלי ההליכה, גם הם יחזו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ". הינו: פעלות ה' אשר שם בארץ הזו, בהעולם השפל, שעלידי מפעלות ה' שבארץ הזאת השפלה, יכולין לדעת ולהשיג התכלית.

וזהו: "אשר שם שמות בארץ" - הינו שהתכלית, שהוא בחינת שמו"ת, ראשייתבות: "תכלית מעשה שמים וארץ", בבחינת (בראשית ב, יט): **"נפש חיה**

הוא שמו", וכמו שאמרו רז"ל (ברכות ז): **"אל תקרא שמות, אלא שמות"** - דהינו: עולם הנשמות, שהוא התכלית, הוא מלבש ונאחז בארץ השפלה הזו - שעלידי עולם-הזה השפל דיקא, מכרחין להשיג התכלית'.

קסח.

(ח"ב סו)

ה'שם' הוא ה'חיות, בבחינת (בראשית ב, יט): **"נפש חיה הוא שמו"**.

"ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם, וישן, ויקח אחת מצלעותיו, ויסגר בשר תחתנה. ויבן ה' אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה, ויבאה אל האדם" (בראשית ב, כא-כב)

"ויקח אחת מצלעותיו" - זהו שאמרו (ברכות סא. ערובין יח.): שני פרצופים נבראו (רש"י)

"בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון, דיו פרצופים בראו, ונסרו ועשאו גבים, גב לפאן וגב לפאן" (בראשית רבה ח, א; ויקרא רבה יד, א)

קסט.

(ח"א יט, ג-ד-ה)

ה'רעה הפוללי' שכל הרעות של שבעים לשון פלולין בו, דהינו: תבערת המדורה של תאות נאוף - נופל ונתבטל ואין לו שליטה על ידי לשון הקדש, בחינת 'חיה', בחינת (תהלים יט, ג): **"ולילה ללילה יחיה"**, בחינת "הדבור של לשון הקדש שבו נברא העולם" (בראשית רבה יח, ד).

וזה (בראשית ב, כא): **"ויסגר בשר תחתנה"**, **"לא נצרכה אלא למקום החתך"** (ברכות סא.), הינו: חתוף הדבור. וזה (שם, שם כב): **"ויבן"**, **"עשאה פאוצר"** (ברכות שם) - שעקר עשייה ותקון של לשון הקדש, תולה

בְּ"יִרְאֵת ה' הִיא אוֹצְרוֹ" (ישעיה לג, ו), כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (קִהְלֵת יב, יג): "סוֹף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמָע, אֶת הָאֱלֹקִים יִרְא".

וְזֶה: "כְּאוֹצֵר שֶׁל חֲטִים" (רש"י בְּרֵאשִׁית שָׁם) - הֵינּוּ: ה'יִרְאֵה' הוּא 'אוֹצֵר', שְׁבוּ תִלּוּי עֲשִׂיָה וְתִקּוּן שֶׁל חֲטִ"ה - כ"ב אוֹתִיּוֹת שֶׁל 'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ' (תְּקוּנֵי-זֶהר ל"א).

וְזֶה (בְּרֵאשִׁית ב, כא): "וַיִּפֹּל ה' אֱלֹקִים תִּרְדְּמָה", "תִּרְדְּמָה" מִסֵּפֶר תִּרְגוּ"ם (עֲצֵי-חַיִּים שֶׁעַר לֵד, פ"ב אוֹת ה; 'סִפְרֵי-הַלְקוּטִים' פְּרַשְׁת לְדַלֵּף פ"ג; 'שְׁעַר-הַמִּצּוֹת' פְּרַשְׁת וְאֶתְחַנֵּן; 'פְּרִיעֵי-חַיִּים' הַנְּהַגַת הַלְמוּד פ"א).

כִּי עַל-יְדֵי ה'תִּרְגוּ"ם, בְּחִינַת 'תִּרְדְּמָה', עֵקֶר 'בְּנִינָה שֶׁל חוּה' - הוּא עֵקֶר בְּנִינָה שֶׁל 'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ'. וְעַל-יְדֵי שְׁמַעְלִין ה'טוֹב' שְׁבִ'תִּרְגוּ"ם לְלְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, וּמִפִּילִין ה'רַע' שְׁבוּ, נוֹפְלִין כָּל ה'שְׁבָעִים לְשׁוֹן'. בְּבַחֲינַת (תְּהִלִּים קטו, ה; קל"ה, טז): "פָּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ", רֵאשִׁי-תְבוּת: 'זִיפ"ל'.

וְזֶה בְּחִינַת "מְקַרְה לִילָה" (דְּבָרִים כג, יא), שְׁהַרוּח־סְעָרָה, הַרוּח־שְׁטוֹת, הֵינּוּ ה'שְׁבָעִים לְשׁוֹן' - עוֹלָה עַל-יְדֵי 'תִּרְגוּ"ם', עַל-יְדֵי 'תִּרְדְּמָה', עַל-יְדֵי 'שְׁנָה' - וַיִּזְנַק מ'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, מ'רוּח־הַקֹּדֶשׁ, מ'בְּרִית-קֹדֶשׁ'.

כִּי מִי שֵׁיש לוֹ שְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, מְקַרֵּר חֲמִימוֹתוֹ ב'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ' וְכוּ', אֲבָל מִי שֵׁאִין לוֹ שְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, הַרוּח־סְעָרָה מְקַרֵּר אוֹתוֹ ב'מְקַרְה-לִילָה' בַּשְּׁנָה וְכוּ'.

כִּי עַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, נִצּוּלִין מ'מְקַרְה-לִילָה', וְזוֹכִין ל'תְּקוּן-הַבְּרִית' - כִּי עֵקֶר שְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, הוּא עַל-יְדֵי 'תִּרְגוּ"ם', בְּחִינַת 'תִּרְדְּמָה וְשְׁנָה', דְּהֵינּוּ: עַל-

יְדֵי שְׁמִבְרִין אֶת בְּחִינַת ה'תִּרְגוּ"ם', בְּחִינַת ה'תִּרְדְּמָה' - וְעַל-כֵּן אִזּוּ נִצּוּלִין מ'מְקַרְה-לִילָה' שְׁבִ'תִּרְדְּמָה'.

קע.

(ח"א סז, ו)

בְּשִׁמְעִין הַכְּבוֹד וְהַמְּלָכוּת, אִזִּי יוֹצֵא ה'כְּבוֹד' מִן ה'סִטְרָא-אַחְרָא', מִבֵּין ה'עֲזִי-פָּנִים', וְחוּזֵר אֶל ה'מְבִינֵי מִדְע' וְכוּ'.

וְאִזִּי כְּשִׁחוּזֵר ה'כְּבוֹד' אֶל ה'מְבִינֵי מִדְע', בְּתַחֲלַת מְמַשְׁלָתָם, נַעֲשֶׂה מ'חֲלָקַת', כִּי עֵקֶר יְנִיקַת הָאוּיָבִים הוּא מִן ה'מְבִינֵי מִדְע', דְּהֵינּוּ מִן ה'מַח' וְכוּ' - כִּי יֵשׁ בְּהַמַּח מוֹתְרוֹת, שְׁמָהֶם יוֹצֵאִין ה'שְׁעָרוֹת', וּמָהֶם יוֹנְקִים הָאוּיָבִים עַד שְׁפָלָה כָּל הַמוֹתְרוֹת שְׁבַמַּח, וְאִזִּי אִין לָהֶם יְנִיקָה וְנוֹפְלִים.

וְזֶה בְּחִינַת 'שְׁעָרוֹת קְלוּעִין' שְׁנִמְצָאִין בְּבִנְי־אָדָם, שְׁקוּרִין: "קֶאֱלֻטִּינִים", "שְׁהַעוֹלָם חוֹשְׁשִׁין לְקֶצֶצִים" (עֵין שְׁלַח־עֲרוּד יוֹרְה־דְעָה קצח, ו - בְּהַגְ"ה), רַק שִׁיפְלוּ מֵאֲלִיהֶם.

הֵינּוּ: כְּשֵׁיש הַרְבֵּה מוֹתְרוֹת בַּמַּח, אִזִּי מְטַבֵּע בְּטַבֵּע הָאָדָם שִׁיִּצְאוּ שְׁעָרוֹת קְלוּעִין, כְּדֵי שְׁעַל-יְדֵי קְלִיעוֹתָן וְהַתְּחַבְּרוּתָם, יִינְקוּ בִּיזוּתֵר וְיִקְבְּלוּ, וַיּוֹכְלוּ לִינֵק כָּל הַמוֹתְרוֹת הַרְבֵּה שְׁבַמַּח. וְעַל-כֵּן אִין נִקְצָצִין קֶדָם זְמַנָּם, כִּי יוֹכְלוּ לְהִזִּיק לְהַמַּח, עַל-יְדֵי שִׁישָׁאֵר בְּתוֹכּוֹ הַמוֹתְרוֹת, עַל-יְדֵי שְׁלֵא יִהְיֶה הַשְׁעָרוֹת קְלוּעִין לִינֵק אוֹתָן.

וְזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ב, כב): "וַיִּבֶן ה' אֱלֹקִים אֶת הַצֶּלַע אֲשֶׁר לְקַח וְכוּ', וַיִּבְאֶה אֶל הָאָדָם" - "חַד אָמַר: מְלַמֵּד שֶׁנִּתֵּן בָּהּ בִּינָה יִתְרָה. וְחַד אָמַר: מְלַמֵּד שְׁקִלְעָה לְחוּה וְהִבִּיאָה אֶל הָאָדָם" (נִדְּה מ"ה:).

"בינה יתרה" - הינו בחינת מותרות המחין שמשם יונקין השערות, שמשם יניקת האויבים.

וזהו: "יחד אמר מלמד שקלעה לחוה" וכו' - הינו הך ולא פליגי. כי על-ידי מותרות שבפמח, בחינת בינה יתרה - מזה בא שערות קלועין, בחינת "שקלעה לחוה" - כי ה'כבוד' הוא בחינת חוה, שהיא 'הצלע' הנ"ל, שהיא בחינת (שם ג, כ): "אם כל חי".

קעא.

(ח"א עה)

קדם שמוציא הניצוצות אל הדבור דקדשה - אזי הם בבחינת: "צלע על ירכו" (בראשית לב, לב), שהוא בחינת פגם הרגלין.

ואחר-כך כשמוציאם אל הדבור, ובונה מהם דבור דקדשה - זהו בחינת (שם ב, כב): "ויבן את הצלע" - שמתקן בחינת "צולע על ירכו". והדבור הוא בחינת חוה, כמו שכתוב (תהלים יט, ג): "ולילה ללילה יחוה", שהיא בחינת "הצלע" הנ"ל.

קעב.

(ח"א קח)

כשמתפלל או מתבודד את-עצמו, ובאמצע נופל ממדרגתו - זהו בחינות הרהורי עבו"ם.

כי כל ה'נפילות', באין מחמת 'קלקול' האמונה. וכשנתקלקל האמונה, נמצא מחזיר פניו מהשם-יתברך, כמו שכתוב (ישעיה א, ד): "נזרו אחר", והשם-יתברך גם-כן מסתיר פניו מפניו, נמצא הוא 'אחור באחור'. וצריך להביא על זה קרבן עולה.

ובחינת עולה הוא: כשמשבר רוחו בקרבנו, ומתבייש וחושב בעצמו: "איך נפלתי ונשלכתי משמים לארץ, שהייתי במקום גבוה כזה, ועכשו נפלתי והחזרתי פני מהשם-יתברך, ונשארתי אחור באחור". ומרחם על עצמו. כי אין רחמנות גדולה מזו.

וצריך לזה 'נסירה' כמו שהיה אצל 'אדם-הראשון', שנבראו דו פרצופין אחור באחור, ואחר-כך ננסר והיה 'פנים בפנים' (ברכות סא. ערובין יח.).

וה'נסירה' הוא בחינת שם 'חת"ך', כמו שכתוב בפנוות (שערי-הפנוות) תפלת-השחר א; 'פרי-עצמיים' שערי-הזמירות פ"ה; ועין ב'עצמיים' שערי-הנסירה פ"א): "פותח את ידך" (תהלים קמה, טז), "סופי-תבות חת"ך" - הינו: שחותך ומנסר את-עצמו.

והשם 'חת"ך' נעשה, על-ידי שמשבר את לבו - כי אז בודאי מאנח ומוציא רוח ומכניס רוח, והוא תרין רוחין. "ושני פעמים 'רו"ח' גימטריא חת"ך" (האריז"ל שם), וזהו בחינות נסירה, ובא אל בחינות פנים בפנים - וזהו בחינות עולה.

וזהו (תהלים נא, יט): "זבחי אלקים רוח נשברה". 'זבחי אלקים' - הינו בחינת עולה, הוא רוח נשברה.

קעג.

(ח"ב א, ב)

איש הישראלי נברא, שיהיה לו ממשלה על המלאכים וכו', וצריך כל-אחד לראות שיבוא לזה התכלית. אך צריך לשמור עצמו מאד, ולראות שיהיה לו פח לעמד בממשלה זו, שלא יקנאו בו מלאכי השרת ויפילו אותו חסו-שלום וכו'.

והעצה על־זה: לקשר עצמו עם נשמות ישראל, ועל־ידי ה'התקשרות' נצול מהם. וזה בחינת (איוב כו, ט): "מאחז פני כסא", שצריך לאחז עצמו ב'שרשי הנשמות' החצובות מתחת פסא־הפבוד, שהיא בחינת (בראשית ג, כ): "אם כל חי".

וזה בחינת (בראשית ב, כב): "ויבן ה' אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם" וכו'. "ויבן", ראשי־תבות (ישעיה כב, כג): "ותקעתיו יתד ב'מקום נאמן", שהוא בחינת 'ממשלה', כמו שתרגם יונתן על זה הפסוק: "ואמנינה אמרכל מהימן משמש באתר קים", הינו בחינת 'ממשלה' הנ"ל, שיהיה לה 'קיום'.

וזהו בחינת "הצלע" - שהיא בחינת 'חנה', "אם כל חי", בחינת 'פסא־הפבוד', שרשי הנשמות, שעל־ידי־זה יש פח לעמד במקשלה זו.

וזהו: "אשר לקח מן האדם" - הינו האדם העליון, כמו שכתוב (יחזקאל א, כו): "ועל הכסא דמות כמראה אדם" וכו'.

"ויביאה אל האדם" - הינו אל האדם התחתון, שעל־ידי־זה יש פח לאדם התחתון לעמד במקשלה זו כנ"ל.

קעד.

(ח"ב פב)

כתיב: "אחור וקדם צרתני" (תהלים קל"ט, ה), זה בחינת 'פסדר' ו'שלא־פסדר'. 'קדם' הוא בחינת 'פסדר', בחינת 'אלף־בית' פסדר. ו'אחור' הוא בחינת 'תשר' ק שלא־פסדר. וזה בחינת 'אדם וחנה', 'פסדר' ו'שלא־פסדר'.

הוי"ה במלוי 'אלפי"ן' גימטריא: 'מ"ה', 'אד"ם'. ו'חנה' הוא בחינת: "מלכות

פה, ותורה שבעל־פה קרינו לה" (פתיח אליהו). ו'חנה' לשון 'דבור', כמו שכתוב (תהלים יט, ג): "ולילה ללילה יחנה דעת", הינו 'מלכות פה'.

וכש'חנה מלכות, מקשרת להשם, אזי הוא במלאו ובשלמות. ומי שמחלק בחינת 'חנה' מלכות' לעצמו, שאומר: 'אנא אמלך' - בזה הוא מחלק ומפריד אותה מהקדוש־ברוך־הוא - אזי אינה בשלמות.

כי עקר חיותה: "מה", הינו ה'שכל'. וכשהוא מחלק ה'מלכות' לעצמו, אזי הולך לו 'שלא־פסדר', כי הוא בתוך בחינת 'שלא־פסדר', הינו 'מלכות', 'חנה', 'תשר' ק'.

וכשזאת הבחינה 'חנה', היא מקשרת ל'האדם', הינו להקדוש־ברוך־הוא, אזי הולך לו 'פסדר'.

נמצא: כי בחינות 'חנה' שלא־פסדר', נתבטלים על־ידי האדם פסדר'.

וכשרואה אדם בעצמו שהולך לו 'שלא־פסדר' - ידע שיש לו 'גדלות', הינו: "אנא אמלך" - יעשה תשובה וישפיל את־עצמו, ויהיה בחינת 'מה', כמו שכתוב (שמות טז, ז): "ונחננו מה". ואזי נחזר 'חנה' לבחינת 'אדם', לבחינת 'מ"ה', ונעשה 'פסדר'.

קעה.

(שיחות־הר"ן יג)

יש דבורים יקרים, שיוצאים על־ידי 'בלבולים' דיקא.

אך יש חלוקים בין הבלבולים, וכמובא במדרש (בראשית רבה מד, יז): "שיש תרדמה של נבואה, כמו שכתוב (בראשית טו, יב): 'ותרדמה נפלה על אברם', ויש תרדמה

שֶׁל שְׁטוֹת וְכוּ'. (עין לקוטי-מוהר"ן ח"א יט הנ"ל) -
 'תַּרְדֵּמָה' הוּא 'בְּלִבּוֹל הַדַּעַת'.

קעו.

(שיחות-ה"ר"ן פז)

אֶמְרֵי אֲנָשִׁי: 'כָּל נֶעֶר יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה נָאָה'.
 וְזֶה יֵשׁ לְהַבִּינִי: כִּי עֵקֶר הַשֶּׁכֶל הוּא
 מִהַמּוֹחַ. וְהַמּוֹחַ שׁוֹאֵב מִמּוֹחַ שְׁבַעֲצָמוֹת
 שְׁנִשְׁקָה עַל-יְדֵי לַחֹת וְשִׁמְנוֹנִית הַגּוֹף. וְזֶהוּ
 עֵקֶר 'קִיּוֹם הַשֶּׁכֶל'.

וְעַל-כֵּן מִי שֶׁהוּא 'נֶעֶר', וְאִין שֶׁכְּלוֹ
בְּשִׁלְמוֹת, וְנִשְׁאָר מַחוּ פְּנוּם
בְּעֲצָמוֹת. וְעַל-כֵּן 'בֵּת-זוּגוֹ' שֶׁנִּלְקַחָה מִן
הַעֲצָמוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ב, כא): 'וַיִּקַּח
אֶחָת מִצְלָעֵתָיו" - נִמְשָׁךְ אֵלֶיהָ רַבּוּי הַמּוֹחַ
שֶׁנִּשְׁאָר כְּפִנוּם בְּעֲצָמוֹתָיו אֲשֶׁר מִשָּׁם נִלְקַחָה.

וְעַל-כֵּן 'בֵּת זוּגוֹ' נָאָה - כִּי עֵקֶר הַיְפִי עַל-
יְדֵי הַמּוֹחַ וְהַחֲכָמָה, בְּבַחֲיִנַת (קִהְלַת
ח, א): "חֲכָמַת אָדָם תָּאִיר פָּנָיו". וְעַל-כֵּן הִיא
נָאָה - מִחֲמַת שֶׁנִּמְשָׁךְ אֵלֶיהָ רַבּוּי הַמּוֹחַ, כִּי
הִיא "עֵצִים מִעֲצָמוֹ" (בְּרֵאשִׁית ב, כג) שֶׁל זֶה
שָׂאִין שֶׁכְּלוֹ שָׁלֵם, וְנִשְׁאָר מַחוּ פְּנוּם
בְּעֲצָמוֹתָיו.

וּבִקְדָשָׁה - זֶה בַּחֲיִנַת שֶׁנִּמְשָׁכִין 'שְׂרָשֵׁי
הַדַּעַת' אֶל הָאֶתְרוּג' וְכוּ'.

"וַיֹּאמֶר הָאָדָם, זֹאת הַפַּעַם עָצִים מִעֲצָמֵי וּבִשָּׁר
 מִבְּשָׂרִי, לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה, כִּי מֵאִישׁ לְקַחָה
 זֹאת. עַל כֵּן יִעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק
 בְּאִשְׁתּוֹ, וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד" (בְּרֵאשִׁית ב, כג-כד)

קעז.

(ח"א יט, ג'ה)

גָּדַל יָקָר הָעֵרֶךְ שֶׁל לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ' - "שְׁבוּ
נִבְרָא הָעוֹלָם" (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה יח, ד),

"לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה, כִּי מֵאִישׁ לְקַחָה זֹאת"
 (בְּרֵאשִׁית ב, כג) - **"לְשׁוֹן נוֹפֵל עַל לְשׁוֹן, מִכָּאן**
שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם בְּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ" (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה
שם).

וְזֶה בַּחֲיִנַת 'חֲוָה', בַּחֲיִנַת (תְּהִלִּים יט, ג):
"וְלִילָה לְלִילָה יַחְוָה", הֵינּוּ: בַּחֲיִנַת
הַדְּבוּר שֶׁל 'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ', שְׁבוּ נִבְרָא הָעוֹלָם.

וְזֶה בַּחֲיִנַת: "לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה" - הֵינּוּ
הַדְּבוּר, כְּמוֹ (בְּרֵאשִׁית מט, כח): "וְזֹאת
אֲשֶׁר דָּבַר לָהֶם".

וְעַל-יְדֵי 'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ' - רוּמָמְנוּ מִכָּל
הַלְשׁוֹנוֹת, שֶׁכָּל הַלְשׁוֹנוֹת
הָעַמִּים נוֹפְלִים עַל-יְדֵי 'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ', וְזֶה
בַּחֲיִנַת: "לְשׁוֹן נוֹפֵל עַל לְשׁוֹן".

וְהַדְּעָה-כּוֹלֵלִי שֶׁכָּל הָרְעוֹת שֶׁל 'שְׁבַעִים
לְשׁוֹן' כְּלוּלִין בּוֹ, דְּהֵינּוּ
תְּבַעֲרַת הַמְדוּרָה שֶׁל 'תְּאֻנוֹת-נְאוּף', נוֹפֵל
וְנִתְבַטֵּל וְאִין לוֹ שְׁלִיטָה עַל-יְדֵי 'לְשׁוֹן-
הַקֹּדֶשׁ'.

וְזֶה שֶׁפָּרַשׁ רַש"י (בְּרֵאשִׁית ב, כד): "עַל כֵּן
יִעֲזֹב-אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק
בְּאִשְׁתּוֹ", "מִכָּאן שֶׁנֶּאֱסָר לָהֶם עֲרִיזוֹת, רוּחַ-
הַקֹּדֶשׁ אוֹמֶרֶת כֵּן".

'רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ' - הֵינּוּ 'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ', כְּמוֹ
(תְּהִלִּים לג, ו): "וּבְרוּחַ פִּיו כָּל
צָבָאם".

שְׁעַל-יְדֵי 'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ', נֶאֱסָר וְנִתְקַשַּׁר
הַתְּאוּהָ שֶׁל 'תְּאֻנוֹת-נְאוּף',
הַמְדוּרָה שֶׁל 'שְׁבַעִין כּוֹכְבִין', שָׂאִין לוֹ
שְׁלִיטָה עַל יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי 'לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ',
בְּבַחֲיִנַת "לְשׁוֹן נוֹפֵל עַל לְשׁוֹן", כְּנִל.

וְנָחַשׁ שהוא ה'רע הפולל הַנ"ל - כְּשֵׁאִין
שְׁלָמוֹת בְּלִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, אָזִי הוּא
הוֹלֵךְ וְשׁוֹלֵט עַל לִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, בְּבַחֲיִנַּת:
"נָחַשׁ שְׁלֹטְנוּתָהּ עַל בְּשָׂרָא" (עין זֶהר פְּקוּדֵי
רס"ט), הִינֵנוּ בַּחֲיִנַּת 'חֲוָה' הַנ"ל, שֶׁהִיא "בְּשָׂר
מִבְּשָׂרוֹ" (בְּרֵאשִׁית ב, כג), בְּבַחֲיִנַּת: "בְּשָׂר קֹדֶשׁ"
(חג"י ב, יב; ירמיה יא, טו - זֶהר לְדִלְקָה צד).

וְזָה בַּחֲיִנַּת (שְׁבַת קמו).: "נָחַשׁ שִׁפְתָּהּ לְחֲוָה
וְהִטִּיל בָּהּ זֶה־מָא", שֶׁהוּא הָרֹחַ־
סְעָרָה, הָרֹחַ־שְׁטוֹת, "אִשְׁת פְּסִילוֹת" (מִשְׁלִי
ט, יג) - וְהוֹלֵךְ וּמִפְתָּה אֶת הָרֹחַ־הַקֹּדֶשׁ,
לִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, "אִשָּׁה חֲכָמָה" (שְׁמוּאֵל־ב, יד, יב;
כ, טז), בְּבַחֲיִנַּת: "חֲכָמוֹת נָשִׁים" (מִשְׁלִי יד, א),
וּמִטִּיל בָּהּ זֶה־מָא.

וְזָה בַּחֲיִנַּת (בְּרֵאשִׁית ד, ז): "לִפְתָּח חֲטָאת
רֹבֵץ". "לִפְתָּח" - הִינֵנוּ 'פְּתַח־פִּיךָ' שֶׁל
לִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, שֶׁה"חֲטָאת" הִזָּה "רֹבֵץ"
לִינֵק מִמֶּנּוּ.

וְזָה בַּחֲיִנַּת "מְקָרָה לִילָה" (דְּבָרִים כג, יא),
שֶׁהָרֹחַ־סְעָרָה, הָרֹחַ־שְׁטוֹת,
ה'שְׁבָעִים לְשׁוֹן' - עוֹלָה עַל־יַדֵּי תַרְגוּמוֹ, עַל־
יַדֵּי תַרְדְּמָה, עַל־יַדֵּי 'שְׁנָה' - וַיִּזְנַק מִלִּשׁוֹן־
הַקֹּדֶשׁ, מִרֹחַ־הַקֹּדֶשׁ, מִבְּרִית־קֹדֶשׁ.

כִּי מִי שֵׁישׁ לוֹ שְׁלָמוֹת לִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ -
מְקַרֵּר חֲמִימוֹתוֹ בְּלִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ,
בְּבַחֲיִנַּת (תְּהִלִּים לט, ד): "חֶם לִבִּי בְּקַרְבִּי וְכוּ',
דִּבַּרְתִּי בְּלִשׁוֹנִי", שֶׁמְקַרֵּר חֲמִימוֹתוֹ בְּדַבּוֹר
שֶׁל לִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, בְּבַחֲיִנַּת (בְּרֵאשִׁית ב, כג):
"זֹאת הַפֶּעַם עָצַם מַעְצָמִי", "מִכָּאֵן
שֶׁנִּתְקַרְרָה דַעְתּוֹ בְּחֲוָה" (יְבָמוֹת סג).

אָבֵל מִי שֵׁאִין לוֹ שְׁלָמוֹת לִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ -
אָזִי הָרֹחַ־סְעָרָה מְקַרֵּר אוֹתוֹ
בְּמְקָרָה־לִילָה בְּשְׁנָה וְכוּ'.

קעת.

(ח"א עה)

יש מִדַּת נְצַחוֹן וּמַחְלָקַת וּמְלַחְמָה. וּמַהֲיִכֵן
בָּא מִדָּה זו, מִדְּמִים שְׁעֵדִין לֹא עָבַד
בָּהֶם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ וְכוּ' - וְצָרִיכִין לְדַבֵּר
בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, עַד שִׁיְהִיָּה הַגּוֹף בָּטֵל וְאַפְס.

וְזָהוּ בַּחֲיִנַּת (בְּרֵאשִׁית ב, כד): "וְהָיוּ לְבָשָׂר
אֶחָד" - שִׁיְהִיָּה ה'גּוֹף' 'אֶחָד' עִם
ה'דְּבוּר', שֶׁהוּא בַּחֲיִנַּת 'חֲוָה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
(תְּהִלִּים יט, ג): "וְלִילָה לְלִילָה יַחְוָה", שֶׁהִיא
בַּחֲיִנַּת "וַיִּבֶן אֶת הַצֶּלֶע" (שֵׁם שֵׁם, כב) (עין לְעִיל
עַל הַפְּסוּק: "וַיִּבֶן אֶת הַצֶּלֶע").

שְׁעַל־זָה נֹאמַר: "וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד" -
דְּהִינּוּ: שִׁיְתַבְטֵל הַגּוֹף לְגַמְרֵי
כָּאֵין וּכְאַפְס עַל־יַדֵּי דְּבוּרֵי תוֹרָה וּתְפִלָּה.
וְלָבוֹא לְזָה, הוּא עַל־יַדֵּי 'יְרָאָה' וְכוּ'.

קעט.

(ח"ב פג)

עַל־יַדֵּי 'תְּקוּן־הַבְּרִית' - נַעֲשֶׂה בְּיַחְזוּרֵינוּ,
הִינּוּ: שָׁבָא לִקְדֻשַׁת שְׁבַת,
שְׂאִסוּר בְּמִלְאָכָה.

וְאִז פּוֹשֵׁט גּוֹפּוֹ הַמְצַרֵּעַ מִמְּשַׁכָּא דְּחוּיָא,
וְלוֹבֵשׁ 'בְּגָדֵי שְׁבַת', הִינּוּ 'גּוֹף קָדוֹשׁ
מִגְּזֵעֵדוֹן'. וְעַל־שֵׁם ה'גּוֹף הַקָּדוֹשׁ' נִקְרָא
'שְׁבַת', בְּבַחֲיִנַּת (שְׁמוֹת ד, ז): "וְהָיָה שְׁבָה
כְּבְּשָׂרוֹ", שֶׁנִּרְפָּא מְצַרְעָתוֹ, וְנִתְלַבֵּשׁ בְּגּוֹף
קָדוֹשׁ מִגְּזֵעֵדוֹן, הַנִּקְרָא 'בְּשָׂר', בַּחֲיִנַּת
(בְּרֵאשִׁית ב, כג): "בְּשָׂר מִבְּשָׂרֵי".

קפ.

(שִׁיחוֹת־הַר"ן פז)

אָמְרֵי אָנָשִׁי: "כָּל נַעַר יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה נָאָה!"
- כִּי 'נַעַר', אֵין שְׁכָלוֹ
בְּשְׁלָמוֹת, וְנִשְׁאָר מַחוּז פְּנוּס בְּעַצְמוֹת. וְעַל־כֵּן

'בת-זוגו' שְׁנִלְקָחָה מִן הָעֲצָמוֹת, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (בראשית ב, כא): "וַיִּקַּח אֶחָת מֵעַלְעֵתָיו" - נִמְשָׁךְ אֵלֶיהָ רְבוּי הַמִּזְח שֶׁנִּשְׁאָר כְּנוּס בְּעֲצָמוֹתָיו אֲשֶׁר מָשָׂם נִלְקָחָה.

וְעַל-כֵּן 'בת זוגו' נָאָה, מִחֲמַת שְׁנִמְשָׁךְ אֵלֶיהָ רְבוּי הַמִּזְח - כִּי עָקַר הַיָּפִי עַל-יַדֵּי הַמִּזְח וְהַחֲכָמָה, בְּבַחֲיִנַת (קִהְלֵת ת, א): "חֲכָמַת אָדָם תֹּאִיר פָּנָיו" - כִּי הִיא "עֵצָם מֵעֲצָמוֹ" (בראשית ב, כג) שֶׁל זֶה שְׁאִין שִׁבְלוֹ שָׁלֵם, וְנִשְׁאָר מִחוּז כְּנוּס בְּעֲצָמוֹתָיו.

"וְהִנָּחַשׁ הָיָה עָרוֹם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה"

(בראשית ג, א)

קפא.

(ח"א סג)

ה'נָחַשׁ', הֵם אֵלוֹ הַ"חֲכָמִים לְהָרַע", הַחוֹקְרִים פִּילוֹסוֹפִיא

וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִרְמְיָה ד, כב): "חֲכָמִים הִמָּה לְהָרַע, וְלֹהֲטִיב לֹא יָדְעוּ", שֶׁהֵם רַק 'חֲכָמִים לְהָרַע', שְׂאֵם יִרְצוּ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּחֲכָמָתָם לְהִיטִיב, לֹא יוּכְלוּ. וְהֵם בְּחַיִּינוֹת ה'נָחַשׁ', בְּחַיִּינוֹת (בראשית ג, א): "וְהִנָּחַשׁ הָיָה עָרוֹם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה".

וְעַל-יַדֵּי 'דְבוּרִים רָעִים', עוֹשִׂים 'כְּנָפִים' לְהַחֲכָמִים אֵלוֹ שֶׁהֵם בְּחַיִּינַת ה'נָחַשׁ', שְׂיֻכְלוּ לְעוֹף וּלְפָרֵחַ וְכוּ', אֲבָל אִם אֵין לְה'נָחַשׁ' 'כְּנָפִים', הֵינּוּ שְׂאִין לָהֶם 'דְבוּרִים רָעִים', אֲזִי אֵין לְה'נָחַשׁ' רַק בְּחַיִּינַת 'הַלִּיכָהּ וְכוּ'.

קפב.

(ח"ב ח, ב"ג)

עָקַר הַתְּפִלָּה הִיא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְעָקַר הַרַחֲמִים תְּלוּי בְּדַעַת.

וְכִשְׁהִסְטָרָא-אֲחָרָא יוֹנְקַת מִהַרְחָמְנוֹת, מִפְּנֵם הַדַּעַת, הֵינּוּ 'דַּעַת דְּסִטְרָא-אֲחָרָא' שְׂיֻזְנֵק עַל-יַדֵּי נְפִילַת הַדַּעַת דְּקִדְשָׁה, בְּבַחֲיִנַת (בראשית ג, א): "וְהִנָּחַשׁ הָיָה עָרוֹם" - אֲזִי נִפְגָּם הַרְחָמְנוֹת, וְנַעֲשֶׂה כַּעַם וְאֲכֻזְרִיּוֹת.

וְזֶה בְּחַיִּינַת (אִיכָה ד, ג): "גַּם תִּנְיִם חָלְצוּ שָׂדֶה, בַּת עַמִּי לְאֲכֻזָּר", זֶה בְּחַיִּינַת 'רַחֲמְנוֹת דְּסִטְרָא-אֲחָרָא', בְּחַיִּינַת (ישעיה יג, ו): "כְּשֹׁד מִשְׁדֵּי".

כִּי 'שְׂדֵי' הוּא בְּחַיִּינַת 'רַחֲמְנוֹת דְּקִדְשָׁה', בְּבַחֲיִינַת (בראשית מג, יג): "וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים", בְּחַיִּינַת 'תְּפִלָּה', 'שְׂדוּד' הַמַּעֲרָכוֹת'.

וְעַל-יַדֵּי "שֹׁד מִשְׁדֵּי", בְּחַיִּינַת ה'רַחֲמְנוֹת דְּסִטְרָא-אֲחָרָא', בְּחַיִּינַת: "גַּם תִּנְיִם חָלְצוּ שָׂדֶה" - עַל-יַדֵּי-זֶה: "בַּת עַמִּי לְאֲכֻזָּר".

כִּי עַל-יַדֵּי שֶׁהֵם יוֹנְקִים מִן ה'רַחֲמְנוֹת', עַל-יַדֵּי-זֶה גַּם מַעֲט ה'רַחֲמְנוֹת' הַנִּשְׁאָר אֲצֻלְנוּ, נִפְגָּם וְנַעֲשֶׂה 'אֲכֻזְרִיּוֹת'.

וְעַל-יַדֵּי-זֶה נִקְטָן הַדַּעַת, וּמִתְגַּבֵּר 'תְּאוֹת'-נְאוּף' חֶסֶד-וְשָׁלוֹם, וְאֲזִי הַתְּפִלָּה בְּבַחֲיִינַת דִּין, וְהַסְטָרָא-אֲחָרָא יוֹנְקַת מִהַתְּפִלָּה וּבּוֹלְעַת אוֹתָהּ.

וְצָרִיכִין 'בְּעַל-כַּח' גְּדוּל שְׂיֻכְל לְהַתְּפִלָּל תְּפִלָּה בְּבַחֲיִינַת 'דִּין' וְכוּ', וְהַסְטָרָא-אֲחָרָא רוֹצֵה לְבַלְע גַּם הַתְּפִלָּה הַזֹּאת, אֲךָ הִיא עוֹמֶדֶת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שְׁלֵה, וּמְכַרַחַת עַל-יַדֵּי-זֶה לְהַקִּיא כָּל מַה שֶּׁבְּלָעָה, כָּל הַקְּדָשׁוֹת שֶׁל הַדַּעַת וְהַרְחָמְנוֹת וְהַתְּפִלּוֹת שֶׁבְּלָע וְכוּ', בְּבַחֲיִינַת (אִיּוֹב כ, טו): "חֵיל בָּלַע וְיִקְאָנוּ, מִבִּטְנוֹ יִרְשָׁנוּ אֵל", הֵינּוּ: שְׂמוּצִיא וּמְקִיא עֲצָמוֹת חַיִּיתוֹ מִמֶּשׁ.

וְזֶה בְּחִינַת (תהלים עד, יג): "אֲתָה פּוֹרְרָת בְּעֶזְךָ יָם, שִׁבְרַת רְאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמַּיִם" - כִּי עַל־יְדֵי 'מִטָּה עֵז', הִינּוּ ה'תְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־בַּח, הוּא מוֹצִיא קִדְשָׁת הַדַּעַת וְהַתְּפִלוֹת שֶׁבְּלַע, וּמְשַׁבֵּר "רְאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמַּיִם" - הִינּוּ: ה'סְטֵרָא־אֲחֵרָא' וְה'נְחֹשׁ' שֶׁהִיָּתָה יוֹנְקָת מִן ה'רַחֲמָנוּת' וְה'דַּעַת', בְּחִינַת "וְהַנְּחֹשׁ הָיָה עָרוֹם".

כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁל ה'בַּעַל־בַּח' בְּבְחִינַת דִּין, עוֹמְדָת בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַנְּחֹשׁ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְכַרַח לְהַקְיָא וּלְהוֹצִיא הַכֹּל.

"וְתַפְקַחְנָה עֵינֵי שְׂנֵיהֶם" (בְּרֵאשִׁית ג, ז)

קפג.

(ח"א טו, ח)

"עֵינֵי בְּנֵאֲמָנֵי אֶרֶץ" (תהלים קא, ו) - 'עֵינֵי' זֶה בְּחִינַת 'דַּעַת', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ג, ז): "וְתַפְקַחְנָה עֵינֵי שְׂנֵיהֶם".

קפד.

(ח"א טז)

אִי־אֶפְשָׁר לְצַדִּיק לְהִיּוֹת מִחֲשַׁבְתּוֹ מְשׁוּטֵט תָּמִיד בְּחֻמּוֹת עֲלִיוֹנוֹת, כִּי לַפְּעָמִים צָרִיךְ לְצֵאת לַחוּץ לְעֶסֶק בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲז"ל (מְנַחֲוֹת ט.ז): "פְּעָמִים בְּטוֹלָה שֶׁל תּוֹרָה זֶה הוּא קִיּוּמָה".

וְזֶה פְּרוּשׁ (בְּבֵא־בְתָרָא עד.): "וְכַד אֶפִּיק רִישָׁא מִמְּיָא, וְדַמְיָא עֵינָה כְּתָרֵי סְהַרִּי" [הַדָּג הוֹצִיא רֹאשׁוֹ מִהַמַּיִם, וְעֵינָיו הָיוּ דוֹמוֹת לְשְׁנֵי יָרֵחִים].

הִינּוּ: "כַּד מִפִּיק אֶת־עַצְמוֹ מִחֻמּוֹת עֲלִיוֹנוֹת, אֲזִי: "וְדַמְיָא עֵינָה כְּתָרֵי

סְהַרִּי" - כִּי 'פְּקִיחַת עֵינִים' מְכַנִּים עַל שֵׁם ה'חֻכְמָה', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ג, ז): "וְתַפְקַחְנָה עֵינֵי שְׂנֵיהֶם".

וּכְשֶׁעוֹסֵק בְּחֻכְמָתוֹ, אֲזִי 'עֵינָיו' בְּבְחִינַת 'שֶׁמֶשׁ', וּכְשֶׁמְסַלֵּק עַצְמוֹ מִחֻכְמָה עֲלִיוֹנָה, הוּוֹה זֶה כְּמוֹ 'בִּיאַת שֶׁמֶשׁ', וְאֲזִי נִשְׁתַּאֲרִים 'עֵינָיו' בְּבְחִינַת 'סְהַרִּי' [לְבַנְיָה], כִּי 'סְהַרָא' אֵין מְאִירָה, אֶלָּא כַּד נִסְתַּלַּק הַשֶּׁמֶשׁ.

קפה.

(ח"א כא, ב)

הַפָּה וְהַחֹטֵם וְהָעֵינִים וְהָאָזְנִים תְּלוּיִים בְּמִחַ וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, ז): "וְתַפְקַחְנָה עֵינֵי שְׂנֵיהֶם" - זֶה בְּחִינַת 'מִחַ' הַנֶּאֱמָר אֶצֶל 'עֵינֵיךְ'.

וְהֵן הֵן "שִׁבְעַת הַנְּרוֹת" (בְּמִדְבָּר ח, ב), כִּי "פָּה, וְתָרִין נִקְבָּא חֻטְמָא, וְתָרִין עֵינָיו, וְתָרִין אֲדָנִין - הֵם בְּחִינַת 'שִׁבְעַת הַנְּרוֹת'" (תַּקּוּנֵי־זִהְרֵי יג.). וְ"מְנַרְתָּא - דָּא רִישָׁא" (שָׁם), הִינּוּ ה'מִחַ'.

קפו.

(ח"א כז, ו)

"כְּשֶׁעָלוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַיָּם, נָתַנּוּ עֵינֵיהֶם לְדוֹר שִׁירָה" (סוֹטָה ל:). "נָתַנּוּ עֵינֵיהֶם", זֶה בְּחִינַת 'הַדְּרַת־פָּנִים', בְּחִינַת "זָקֵן - זֶה קָנָה חֻכְמָה" (קְדוּשִׁין לב:), כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י (בְּרֵאשִׁית ג, ז): "וְתַפְקַחְנָה עֵינֵי שְׂנֵיהֶם", "עַל־שֵׁם הַחֻכְמָה נֶאֱמָר".

קפז.

(ח"א נט, ו)

"וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי" (ישעיה נה, ה). קְלָקוּל הַחוֹמָה וּבֵיתָ, בְּחִינַת 'קְלָקוּל שַׁבָּת', "שִׁי"ן, תְּלַת גּוֹנָא דְעֵינָא.

ב"ת' בת-עין" (תקוני-זהר ככו.). שָׁהֶם בְּחִינַת עֵינַיִם, כִּי עֵינִי עַל-שֵׁם ה' הַחֲכָמָה נֹאמֵר (רש"י בראשית ג, ז), כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (בראשית ג, ז): "וּתְפַקְחָנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם".

קפת.

(ח"א עד)

צָרִיךְ כָּל אָדָם לִילֵךְ מִקְטָנוּת לְגַדְלוֹת, וּלְהַמְתִּיק הַדִּין שֶׁבָּא מִבְּחִינַת 'מַחִיךְ-דְּקָטָנוּת'.

וּכְשֶׁבָּא לְבְּחִינַת 'מַחִיךְ-דְּגַדְלוֹת', זֶהוּ בְּחִינַת (בראשית ג, ז): "וּתְפַקְחָנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם", וּפִרְשׁ רַש"י: "עַל שֵׁם הַחֲכָמָה נֹאמֵר" - כִּי עַקֵּר הַהִמְתָּקָה הוּא עַל-יַדֵּי 'חֲכָמָה', בְּחִינַת 'מַחִיךְ-דְּגַדְלוֹת', דְּהֵינּוּ: עַל-יַדֵּי 'יְדֵי יְדִיעַת-הַתּוֹרָה' וְכו'.

קפט.

(ח"א עד)

יְדִיעַת-הַשֶּׁכֶּל, הוּא בְּחִינַת רְאִיָּה, שִׁיזְדַּע וּמִבִּין הַדָּבָר עַל בְּרִיו, כְּאִלוֹ רוֹאֵה אוֹתוֹ בְּעֵינָיו בְּרִאִיָּה יָפָה, וְכְמוֹ שֶׁפָּתוּב (בראשית ג, ז): "וּתְפַקְחָנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם", וּפִרְשׁ רַש"י: "עַל-שֵׁם הַחֲכָמָה נֹאמֵר".

קצ.

(ח"א רכה)

עַקֵּר ה' בְּטָחוֹן בְּשִׁלְמוֹת, הוּא עַל-יַדֵּי ה'שֶׁכֶּל, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (תהלים קמה, טו): "עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ". עֵינֵי זֶה בְּחִינַת ה'שֶׁכֶּל, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (בראשית ג, ז): "וּתְפַקְחָנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם", וּפִרְשׁ רַש"י: "עַל-שֵׁם הַחֲכָמָה נֹאמֵר". וּלְפִי ה'שֶׁכֶּל בֵּן הוּא ה'בְּטָחוֹן' וְכו'.

קצא.

(ח"ב מ)

מַחֲמַת שְׁהֵשֵׁם-יְתִבְרַךְ מְסַתְּפֵל בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל תָּמִיד, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (דברים יא, יב): "תָּמִיד עֵינֵי ה' אֶלְקֵינוּ בָּה מְרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה" - עַל-יַדֵּי-זֶה אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁת "וְאוֹיְרָה מַחֲבִים" (בבא-בבא קנח:).

כִּי עֵינַיִם עַל-שֵׁם ה' הַחֲכָמָה, כִּי הַתְּפַתְחוֹת הַחֲכָמָה נִקְרָא בְּחִינַת עֵינַיִם, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (בראשית ג, ז): "וּתְפַקְחָנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם", וּפִרְשׁ רַש"י: "עַל-שֵׁם הַחֲכָמָה נֹאמֵר".

קצב.

(ח"ב עב)

וְזֶהוּ מַעֲלַת הַזֹּכָה לְרֵאוֹת אֶת-עַצְמוֹ עִם ה'צַדִּיק־הָאֱמֵת שֶׁהוּא 'חֶכֶם-הַדּוֹר', בְּחִינַת 'חֶכֶם-הַכּוֹלֵל'.

כִּי עַל-יַדֵּי שְׁזָה ה'חֶכֶם הַכּוֹלֵל רוֹאֵה אוֹתוֹ וּמְסַתְּפֵל בּוֹ - עַל-יַדֵּי-זֶה מִתְנוּצֵץ מַחוּ. וְעַל-יַדֵּי שֶׁמִתְנוּצֵץ מַחוּ - מִקְבֵּל גְּדֻלָּה.

כִּי עַקֵּר הַגְּדֻלָּה הִיא עַל-יַדֵּי הַתְּנוּצָצוֹת הַמַּח, כִּי עֵינַיִם עַל-שֵׁם ה' הַחֲכָמָה נֹאמֵר, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (בראשית ג, ז): "וּתְפַקְחָנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם", וּפִרְשׁ רַש"י: "עַל-שֵׁם הַחֲכָמָה נֹאמֵר".

וְעַל-בֵּן עַל-יַדֵּי שְׁזָה ה'חֶכֶם, שֶׁהוּא מַח הַכּוֹלֵל, מְסַתְּפֵל בּוֹ - מֵאִיר בּוֹ חֲכָמָה וּמַחִין, וּמִתְנוּצֵץ מַחוּ, וְעַל-יַדֵּי-זֶה מִקְבֵּל גְּדֻלָּה.

כִּי כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אִיזָה מַח וְדַעַת לְפִי מִדְּרַגְתּוֹ. אֲבָל הוּא מִנַּח בְּקָטָנוּת וְאִינוּ מִתְנוּצֵץ, וְעַל-יַדֵּי שֶׁמְסַתְּפֵל בּוֹ ה'חֶכֶם-

הדור, שהוא 'מח־הכולל', על־ידי־זה מתנוצץ מחו של כל אחד כפי מדרגת מחו, ועל־ידי־זה מקבל גדלה כפי מדרגת מחו.

קצג.

(שיחות־הר"ן רסא)

וזהו בחינת נר חנפה - פי 'שמן' הוא בחינת 'הכמה', בחינת 'עינים', כמו שכתוב (בראשית ג ז): "ותפקחנה עיני שניהם", ופרש רש"י: "על־שם ההכמה נאמר". ועל ידי 'עיני־ההכמה', זוכין לראות 'שפלותו'. ועל־ידי־זה זוכין ל'אמונה־שלמה'.

כי על־ידי בחינת 'שמן של נר חנפה', בחינת 'שכל' - זוכה לראות 'שפלותו', וזוכה ל'אמונה־שלמה'.

דנשמ־תא, כי עקר יניקת ה'נשמה' היא מה'ריח' וכו'.

ועל־ידי 'מזונא־דגופא', נחלש 'מזונא־דנשמ־תא' וכו'. והתקון לזה: הוא על־ידי בחינת 'קול', כי בחינת 'קול' - הוא 'משקה את הגן' ששם גדלים כל הריחות והיראות, בבחינת (בראשית ב י): "ונהר יצא מעדן להשקות את הגן".

וזה בחינת (שם ג י): "את קלף שמעתי בגן ואירא" - פי זה ה'קול', משקה את הגן, שעל־ידי־זה גדלים שם כל הריחות, שהם בחינת 'יראה', בחינת 'מזונא־דנשמ־תא' וכו'.

הנחש השיאני" (בראשית ג, יג)
"עצת הנחש" - "נשיכת הנחש"

"את קלף שמעתי בגן ואירא" (בראשית ג, י)

קצה.

(ח"א ז, ג-ד-ה)

ה'עצות' שמקבל מ'צדיקים', הוא בחינת 'נשואין וזוג', ו"כלו זרע אמת" (ירמיה ב כא). וכש'מקבלין' 'עצות' מ'רשעים', הוא בחינת 'נשואין בקלפה', "הנחש השיאני" (בראשית ג יג), ל'שון' 'נשואין'. 'עצות הנחש' שקבלה, הוא בחינת 'נשואין', ועל־ידי 'נשואין' הטיל בה ז'המא.

ו"במעמד הריסיני פסקה ז'המתן" (שפת קמו), פי "שם קבלו תרי"ג עטין דקדשה" (זהר יתרו פב:), והיתה להם 'נשואין בקדשה'.

ועל־ידי 'עצת נחש', 'עצת רשעים' (תהלים א, א) - אין יכולים לקבל 'עצת צדיקים', 'זרע אמת'.

קצד.

(ח"ב ח, א)

כשהמוכיח אינו ראוי להוכיח - אזי לא די שאינו מועיל בתוכחתו, אף גם הוא מבאיש ריח של הנשמות השומעים תוכחתו וכו'. ועל־ידי־זה מחליש נשמתם, ונפסק השפע מכל העולמות התלויים בהם.

אבל כשהמוכיח ראוי להוכיח - אזי אדרבא, מוסיף ונותן ריח טוב בהנשמות על־ידי תוכחתו וכו'. בבחינת ה'תוכחה של משה' וכו'.

כי על־ידי 'קול המוכיח הראוי', נותן ריח טוב בהנשמות, בחינת 'מזונא־

וְעַל-יְדֵי

'מַצּוֹת צִיצִית' - נְצוּל מ'עֵצַת
הַנָּחַשׁ, מ'נְשׂוּאֵיךְ שֶׁל רָשָׁע,
מִבְּחִינַת 'נְאוּף' וְכוּ'.

קצו.

(ח"א טו, ה)

ה'נָחַשׁ' מִסִּית הָאָדָם שִׁיתְפַּלֵּל לְתוֹעֵלַת
עֲצָמוֹ, כְּמוֹ (תְּקוּנֵי-זֶהר כב.): **"הַב
לָנָא חַיִּי וּמְזוּנָא"**.

קצז.

(ח"א יט, ג)

ה'נָחַשׁ' הוּא הָרַע הַכּוֹלֵל, שֶׁכָּל הָרְעוֹת
שֶׁל 'שְׂבָעִים לְשׁוֹן' כְּלוּלִין בּוֹ -
כְּשֵׁאִין שְׁלֵמוֹת ב'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ', אַזִּי הוּא
הוֹלֵךְ וְשׁוֹלֵט עַל 'לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ', בְּבַחֲבִינַת:
"נָחַשׁ שֶׁלְטָנוּתָה עַל בְּשָׂרָא" (עֵין זֶהר פְּקוּדֵי
רס"ט). וְזֶה בְּחִינַת (שְׁבַת קמו.): **"נָחַשׁ שֶׁפִּתְּחָה
לְחֹזֶה וְהֵטִיל בָּהּ זֶהְמָא"** וְכוּ'.

קצח.

(ח"א נט, ג-ה"י)

הָרָשָׁעִים בְּעוֹנוֹתֵיהֶם, גּוֹרְמִין אַפְרָשׁוּתָא
בֵּין קֹדֶשׁ-אֲבִירָא-הוּא
וְשִׁכְנֵינְתִיהּ, כִּי גּוֹרְמִין לָהּ אִם נִדְּחָה, בְּבַחֲבִינַת
(תְּקוּנֵי-זֶהר פ.) **"נָחַשׁ מְשִׁיךְ לָהּ לְגַבָּהּ וְאֵטִיל
בָּהּ זֶהְמָא"**.

וְזֶה (וַיִּקְרָא יט, כו.): **"לֹא תִנְחָשׁוּ"**, שֶׁהֵם
גּוֹרְמִים בְּחִינַת "נָחַשׁ מְשִׁיךְ לָהּ לְגַבָּהּ",
וְגּוֹרְמִים 'שְׁלִיטַת הַשְּׁפָחָה בִּישָׂא'.

בְּכֵן צָרִיךְ לְהַמְתִּיק הַדְּמִים הָאֵלוֹ, הֵינּוּ:
לְתַקַּן ה'לְאוּיִן' שֶׁהֵם ה'צִידִיךְ',
וְלְהַמְשִׁיךְ לָהֶם 'לְבַנוּנִית', בְּבַחֲבִינַת (בְּכוֹרוֹת ו):
נְדָה ט.): **"אִם נֶעְפָּר וְנִעְשָׂה חֶלֶב"**.

קצט.

(ח"א לה, א)

הָעֵקֶר לְשֹׁמֵר מִחֲשִׁבְתּוֹ וּמְחֹזֵהוּ, מִמַּחֲשָׁבוֹת
וְחֻכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, שֶׁעֲלֵיהֶם הוּא
כָּל בְּנֵינּוֹ שֶׁל ה'יִצְרָחֵרֶע רַחֲמָנָא-לְצַלָּךְ, שֶׁהוּא
בְּחִינַת 'נָחַשׁ הַקֹּדֶמוֹנִי' ש'פְּרוּף' אַחֵר
הַקֹּדֶשָׁה.

וְעַל-שֵׁם-זֶה נִקְרָא (שְׁבַת נו:): **"כָּרַךְ גְּדוֹל
שֶׁל רוֹמִי"**, שֶׁהוּא 'פְּרוּף'
תְּמִיד אַחֵר 'גְּדוֹלֵי-הַדּוֹר', בִּיּוֹתֵר מִשָּׂאֵר
הָאֲנָשִׁים - מִחֲמַת ש'הַתְּלַמִּידֵי-חֻכְמִים'
וְה'לּוֹמְדִים' יֵשׁ לָהֶם דַּעַת גְּדוֹל בִּיּוֹתֵר, עַל-כֵּן
'פְּרוּף' אַחֲרֵיהֶם לְהַחֲטִיאֵם רַחֲמָנָא-לְצַלָּךְ.
וְהָעֵקֶר לְשֹׁמֵר עֲצָמוֹ מְאֹד מִמַּחֲשָׁבוֹת-רְעוֹת.

ר.

(ח"א לח, ו)

"קִיִּן שֶׁהִיָּה מְזַהֶמֶת הַנָּחַשׁ" (תְּקוּנֵי-זֶהר קיח:),
כְּתִיב בָּהּ (בְּרֵאשִׁית ד): **"לָמָּה נִפְלוּ
פְּנֵיךְ"**, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'אֹרֶךְ הַתְּפִלִּין', שֶׁהוּא
'קְרוֹן עוֹר הַפָּנִים'. ו'יִשְׂרָאֵל שֶׁעָמְדוֹ עַל הַר
סִינַי, פָּסְקָה זֶהְמָתוֹ'. וְעַכּוּ"ם שֶׁלֹּא עָמְדוֹ, לֹא
פָּסְקָה זֶהְמָתוֹ" (שְׁבַת קמו.) - הֵינּוּ: זֶהְמַת
הַנָּחַשׁ'.

וְזֶה (נְדָרִים כ.): **"בִּידוּעַ שֶׁלֹּא עָמְדוֹ רַגְלֵי
אֲבוֹתָיו"**, 'רַגְלֵי דִיקָא, כִּי אֵין לָהֶם
רַגְלִים', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ג, יד): **"עַל גַּחְנֹךְ
תֵּלֵךְ"**.

רא.

(ח"א לח, ז)

"אם תִּשְׁיֵב מִשְׁבַּת רַגְלֶךָ, עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ
בִּיּוֹם קֹדֶשׁי" (ישַׁעְיָה נח, יג). כִּי 'שְׁבַת'
בְּחִינַת 'בוֹשָׁה'. **"רַגְלֶךָ"**, בְּתַחֲלָה צָרִיךְ לְתַקַּן
ה'דְּבוּר' הַנִּקְרָא רַגְלֵי'.

וַאִיךָ תִּתְקַן הַדְּבֹר? - "עֲשׂוֹת הַפְּצָדָּה בְּיוֹם קִדְשִׁי". כִּי זְהֵמַת הַנְּחֹשׁ גָּרַם ל"ט קְלָלוֹת, ל"ט מְלָאכוֹת, וְצָרִיךְ כָּל-אָדָם לְהַמְשִׁיךְ קִדְשַׁת שַׁבָּת, לְקִדְשׁ יְמֵי הַחֹל וְכוּ'. וְלִפִּי הַקִּדְשָׁה שֶׁמְקַדְשׁ יְמֵי הַחֹל, כֵּן נִדְחָה זְהֵמַת הַנְּחֹשׁ. וְעַל-יְדֵי-זֶה עוֹלָה הַדְּבֹר.

וְזֶה פְּרוּשׁ: "עֲשׂוֹת הַפְּצָדָּה" - כְּשֵׁאתָה עוֹשֶׂה הַפְּצָדָּה, הֵינּוּ בִימֵי הַחֹל. "בְּיוֹם קִדְשִׁי" - יְדָמָה כְּאִלּוּ עִבְשׁוּ יוֹם קִדְשִׁי. הֵינּוּ: שֶׁתִּמְשִׁיךְ מִקִּדְשַׁת שַׁבָּת עַל יְמֵי הַחֹל, וְתִקְדִישֶׁם מִל"ט מְלָאכוֹת.

קמו.). (ב) 'דינא קדישא', בחינת (משלי ג, יב): "את אשר יאהב ה' יוכיח".

רד.

(ח"א קפט)

צָרִיךְ לְזַהֵר מְאֹד מ'עֲצָבוֹת' ו'עֲצָלוֹת', כִּי עֵקֶר 'נְשִׁיכַת הַנְּחֹשׁ' הוּא 'עֲצָבוֹת' ו'עֲצָלוֹת', בְּבַחֲיִנַת (ישעיה סה, כח): "וְנָחַשׁ עָפָר לְחֶמוֹ" - 'עָפָר' הִיא בַחֲיִנַת 'עֲצָבוֹת' ו'עֲצָלוֹת', שֶׁהֵם בָּאִים מ'יסוד הָעָפָר' (שערי קדשה ח"א שער ב).

רה.

(ח"ב ח, ח)

צָרִיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אַחֲרֵי מַנְהִיג אֲמָתִי לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו. וְצָרִיךְ לְבַקֵּשׁ מְאֹד מֵהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, שִׁיזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב לְמַנְהִיג אֲמָתִי.

וְעַל-יְדֵי בַחֲיִנַת ה'רוח-הקדש' שִׁישׁ לְהַמְנַהֵג הָאֲמָתִי, שֶׁהוּא בַחֲיִנַת 'רוח-נבואה' - עַל-יְדֵי-זֶה, כָּל הַמְתַּקְרָבִים אֵלָיו, נִתְחַזַּק וְנִתְתַּקַּן אֲצֻלָּה הָאֲמוּנָה הָאֲמִתִּיּוֹת דְקִדְשָׁה, וְנִתְתַּקַּן וְנִתְבָּרַר אֲצֻלוֹ בַחֲיִנַת הַמְדָּמָה. כִּי עֵקֶר 'תְּקוּן-הַמְדָּמָה' הוּא עַל-יְדֵי בַחֲיִנַת 'רוח-נבואה'.

אַבְל בְּלֹא בַחֲיִנַת 'נבואה', אֵין ה'מְדָמָה' בְּרוּר וּמְתַקַּן, וְזֶה בַחֲיִנַת זְהֵמַת הַנְּחֹשׁ. כִּי 'עָרוֹב וּבְלָבוּל הַמְדָּמָה', שֶׁמְעָרֵב וּמְבַלְבֵּל בְּאֲמוּנוֹת כְּזָבוּת, זֶה בַחֲיִנַת זְהֵמַת הַנְּחֹשׁ.

כִּי כָּל ה'מְנַחֲשִׁים וְהַקּוֹסְמִים' כָּלָם, הֵם עַל-יְדֵי 'כַח-הַמְדָּמָה' שֶׁאֵינּוּ מְבָרַר וּמְתַקַּן, שֶׁמְעָרֵב וּמְבַלְבֵּל אוֹתָם בְּאֲמוּנוֹת-כְּזָבוּת' שֶׁל שְׁטוֹת וְשָׁקָר, שֶׁהֵם זְהֵמַת הַנְּחֹשׁ.

רב.

(ח"א נו, ט)

יֵשׁ 'נְחֹשׁ' שֶׁעַל-יְדֵהָ בָּא 'עֲצָבוֹת רֹחַ', הֵינּוּ בַחֲיִנַת 'ל"ט מְלָאכוֹת', שֶׁהוּא זְהֵמַת הַנְּחֹשׁ, וְעַל-יְדֵי-זֶה אֵין הָרוּחַ דּוֹפֵק כְּסִדְרוֹ, וְנַעֲשִׂים הָאֵיבָרִים כְּבָדִים, מַחֲמַת שְׁאֵין 'רוּחַ הַדּוֹפֵק' מְנַשֵּׁב בָּהֶם כְּסִדֵּר וְכוּ'.

וּכְשֶׁהָאֵיבָרִים כְּבָדִים, אֲזִי מְכַבִּידִין יוֹתֵר עַל הָרוּחַ הַדּוֹפֵק וְנַחֲלָשׁ עוֹד יוֹתֵר, וְעַל-יְדֵי שֶׁנַּחֲלָשׁ יוֹתֵר הָרוּחַ הַדּוֹפֵק, נַעֲשִׂים הָאֵיבָרִים כְּבָדִים עוֹד יוֹתֵר. וְכֵן חוֹזֵרֶת חֲלִילָה, עַד שִׁיּוֹצֵאת נַפְשׁוֹ חֶסֶד וְשָׁלוֹם.

וְעַל-יְדֵי ה'אֲנָחָה', מְחִיָּה וּמְבָרִיא הָרוּחַ הַדּוֹפֵק, וְנִצּוּל מֵה'עֲצָבוֹת רֹחַ', וְחוֹזֵר הָרוּחַ הַדּוֹפֵק וּמְנַשֵּׁב כְּסִדֵּר בְּכָל הָאֵיבָרִים, וּבַפֶּרֶט בְּהֵיטָב וְכוּ'.

רג.

(ח"א עד)

יֵשׁ שְׁנֵי מִיְנֵי דִינִים: (א) 'דינא דמסאבא', בַחֲיִנַת 'נְחֹשׁ הַטִּיל זְהֵמָא בַחֲזָה' (שַׁבָּת

וְעַל-בֶּן יִשְׂרָאֵל שְׁעָמְדוֹ עַל הַר-סִינַי
פְּסָקָה זְהֻמָּתוֹ (שַׁבַּת קמו.) - כִּי שָׁם
 זָכוּ כָּלֶם לִנְבוּאָה עַל-יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, רַבֵּן
 שָׁל כָּל הַנְּבִיאִים, שֶׁהָיָה מְנַהִיג הָאָמְתִי
 שְׁלָהֶם. וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְבָּרַר וְנִתְתַקֵּן הַמִּדְמָה
 אֲצֵלֶם, וְזָכוּ לְאִמּוּנָה שְׁלֵמָה בְּהַשֵּׁם.

וְעַל-בֶּן "פְּסָקָה זְהֻמָּתוֹ", זְהֻמַּת הַנְּחָשׁ,
 אִמּוּנוֹת כְּזָבוֹת, כִּי זָכוּ לְשִׁלְמוֹת
 אִמּוּנָה הַיִּשְׁרָה דְקֻדְשָׁה, עַל-יְדֵי 'בְּרוּר-
 הַמִּדְמָה', שֶׁזָּכוּ עַל-יְדֵי 'רוּחַ-נְבוּאָה'.

"וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹקִים אֶל הַנְּחָשׁ וְגו' אָרוּר אַתָּה"
 (בְּרֵאשִׁית ג, יד)

רו.
 (ח"א ז, ד)

עַל-יְדֵי מְצוֹת צִיצִית, נְצוּל מְעַצַּת
 הַנְּחָשׁ, מִבְּחִינַת 'נְאוּף'. כִּי
 'צִיצִית' שְׁמִירָה לְנְאוּף."

כַּמוּבָא (תַּקוּנֵי-זֶהַר לז. עַל בְּרֵאשִׁית ט, כג):
 "וַיִּקַּח שֵׁם וַיִּפֹּת אֶת הַשְּׂמֹלָה,
 וַיְשִׂימוּ עַל שְׂכָם שְׁנֵיהֶם, זֶה בְּחִינַת 'צִיצִית'
 - וְעֵדוּת אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ - כִּי צִיצִית מְכַסֶּה
 עַל עֵרְוִין. אֲבָל הֵם דְּהוּא יִצְרֵהֶרַע דְּמַחְמִים
 גּוֹפֵה דְבִרְנָשׁ בַּעֲבָרָה, הוּא 'אָרוּר', כְּמוֹ
 שְׁכַתוּב (שָׁם שָׁם, כה): 'אָרוּר כְּנַעַן', כְּמוֹ
 שְׁכַתוּב (שָׁם ג, יד): 'אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה'."

וְהַשְּׂמֹלָה, הֵינּוּ 'צִיצִית', הוּא שְׁמִירָה
 מְעַצַּת הַנְּחָשׁ, מ'זְהֻמַּת
 הַנְּחָשׁ.

רז.

(ח"א קיז)

'אֵלֵיהוּ' יָבוֹא לְרַחֵק הַשְּׁקָר, שֶׁהוּא
 מִבְּחִינַת הַנְּחָשׁ הַנִּקְרָא: "אָרוּר"
 (בְּרֵאשִׁית ג, יד). וְ"הַנְּחָשׁ הֵבִיא מִיתָה לְעוֹלָם",
 וְ"הַשְּׂנֵה הוּא אֶחָד מִשְּׁשִׁים בְּמִיתָה" (בְּרֵכוֹת
 נז:).

וְכִיּוֹן שְׁבָמוּצַיִ-שַׁבַּת מִתְחִיל הַתְּגַלּוֹת
 אֵלֵיהוּ, נִדְחָה הַשְּׁקָר שֶׁהוּא
 הַנְּחָשׁ, לְכֹן קָשָׁה אִז לִישׁוֹן.

כִּי אָמְרוּ רַז"ל (קְדוּשֵׁין מַט:): "עֲשֶׂרָה קַבִּין
 שָׁנָה יֵרְדוּ לְעוֹלָם, תִּשְׁעָה נָטְלוּ עֲבָדִים".
 וְעֲבָד' הוּא בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ט, כה): "כְּנַעַן עֶבֶד
 עֲבָדִים", וְהוּא בְּחִינַת "אָרוּר" (שָׁם), בְּחִינַת
 הַנְּחָשׁ.

וְכִיּוֹן שְׁבָמוּצַיִ-שַׁבַּת הוּא בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת
 אֵלֵיהוּ, וְנִדְחָה בְּחִינַת הַנְּחָשׁ שֶׁהוּא
 בְּחִינַת "כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים" - נִדְחָה הַשְּׂנֵה
 שִׁירְדָה לְעֲבָדִים.

"עַל גְּחֻנְךָ תִּלְךְ" (בְּרֵאשִׁית ג, יד)

רח.

(ח"א לח, ו)

"יִשְׂרָאֵל שְׁעָמְדוֹ עַל הַר סִינַי, פְּסָקָה
 זְהֻמָּתוֹ"; וְעַכּוּם שְׁלֹא עָמְדוֹ,
 לֹא פְּסָקָה זְהֻמָּתוֹ (שַׁבַּת קמו.) - הֵינּוּ: זְהֻמַּת
 הַנְּחָשׁ.

וְזֶה (נְדָרִים כ.): "בִּידוּעַ שְׁלֹא עָמְדוֹ רַגְלֵי
 אָבוֹתָיו עַל הַר-סִינַי", רַגְלֵי דִיקָא, כִּי
 אִין לָהֶם רַגְלִים, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (בְּרֵאשִׁית ג, יד):
 "עַל גְּחֻנְךָ תִּלְךְ".

”וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ” (בראשית ג, יד)

רט.

(ח"א נג, ה)

אלו המשקעים במקמון, כל מה שיש לו עשירות יותר, יש לו דאגות ועצבות ומרה־שחורה ביותר, כי המקמון והעשירות, הוא בחינת עצבות ומרה־שחורה, אנפין חשוכין, מיתה.

וזה שכתוב (בראשית ג, יד): ”וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ”. ”עפר” - זה בחינת המקמון, כמו שכתוב (איוב כח, ו): ”וְעָפָרְתָּ זָהָב לֹא”. הינו: שהמקמון והעשירות שהוא בחינת עפר - ”תאכל כל ימי חייך” - כי המקמון היא אכלת ומכלה כל ימי חייך של האדם.

כי עפר הוא בחינת עצבות, שהוא בחינת תאוות־ממון, כמו שכתוב ב'תקונים' (תקוני־זוהר קלד): ”עפר איהו קר ויבש, הכי טחול קר ויבש”. ומהטחול נמשך העצבות. וזה שסים שם ב'תקונים': ”ובגין דא: ועפר תאכל ימי חייך” - הינו כנ"ל.

”וְהוּא יִמְשַׁל בְּךָ” (בראשית ג, טז)

רי.

(ח"ב ז, י)

מי שרוצה לחגור מתניו להיות מפרנס, לתן פרנסה להתלויים בו, הוא צריך שיהיה "איש חיל", ולא יהיה ההפך שקורין: רע־מזל, שלימזל, כי צריך שיהיה לו קצת ממשלה. כי כל הפרנסה נמשך מהמלכות וכו'.

ועל־כן בשהפעל חוגר מתניו נגד אשתו, ומחייב עצמו לפרנסה, כמו

שכתוב בכתבה: ”וְאַנָּא אֶפְלַח וְאוֹקִיר וְאִזְוִן” וכו' - אז נותנים לו קצת ממשלה, כמו שכתוב (בראשית ג, טז): ”וְהוּא יִמְשַׁל בְּךָ” - כי על־ידי המשלה, הוא יכול להמשיך הפרנסה.

”בְּעֶצְבוֹן תֹּאכְלֶנָּה” (בראשית ג, יז)

ריא.

(ח"א נג, א-ב ג-פסוף)

אלו בני־אדם הנופלים בתאוות־ממון, ואינם מאמינים שהקדוש־ברוך־הוא יכול לפרנס האדם בסבה קלה, ורודפים אחר פרנסתם ביגיעות גדולות, והם "אוכלי לחם בעצבון" (על־פי תהלים קכז, ב), כמו שכתוב (בראשית ג, יז): ”בְּעֶצְבוֹן תֹּאכְלֶנָּה”, ועצבות הוא מרה־שחורה - אלו בני־אדם נקשרים בפנים דסטרא־אחרא, "אלקים אחרים" (שמות כ, ב), 'חשך', בחינת מיתה וכו'.

ועל־כן אלו המשקעים במקמון - כל מה שיש לו עשירות יותר, יש לו דאגות ועצבות ומרה־שחורה ביותר, כי המקמון והעשירות שלו הוא בבחינת: ”בְּעֶצְבוֹן תֹּאכְלֶנָּה”, בחינת עצבות ומרה־שחורה, אנפין חשוכין, מיתה, כנ"ל.

אבל אלו בני־אדם שמשאם ומתנם באמונה, הם דבקים באור־הפנים דקדשה וכו'.

ודע: שעל־ידי תקון ברית־קדש, נצול מפנים דסטרא־אחרא.

על־ידי דם ברית, נתתקן דם נדה, תאוות־ממון. כמו שכתוב (זכריה ט, יא): ”גַּם בָּדָם בְּרִיתְךָ”, על־ידי ברית,

"ואכלת את עשב השדה" (בראשית ג, יח)

ריד.

(ח"א רסג)

דע: שחלי הקדחת רחמנא-לצלן, בא על-ידי מה שאדם אוכל אכילה יתרה, בחינת 'מאכל בהמה', כי גדר האדם לאכל רק כפי מה שצריך, וכשאוכל יותר הוא 'מעשה בהמה' שאוכלת ולועסת כל היום. וכן כשנזדמן להאדם בתוך מאכלו, 'ניצוצות' שלא נתבררו עדין מ'מאכל בהמה' ל'מאכל אדם', בא גם כן חלי הנ"ל.

וזה שאמרו רז"ל (אבות דרבי נתן פ"א; תנא דבי אליהורבה פל"א): "בשעה שאמר הקדוש-ברוך-הוא לאדם-הראשון (בראשית ג, יח): 'ואכלת את עשב השדה', נזדעזעו איבריו. אמר: אני וחמור נאכל באבוס אחד."

"נזדעזעו איבריו" - זה בחינת חלי הקדחת, שבא על-ידי אכילת עשב השדה, על-ידי מאכל בהמה.

וזה שאמרו (שם): "בין ששמע בזעת אפיו תאכל לחם" (שם שם, יט), נתישבה דעתו" - כי חלי הקדחת, זה בחינת פגם הדעת, כי עקר ה'דעת' הוא על-ידי 'חבור אש ומים'.

וזה: "בין ששמע בזעת אפיו וכו' - כי דפואת החלי הנ"ל, הוא על-ידי זעה". "ועל-ידי-זה נתישבה דעתו", הוא בחינת מה שנתרפא מחלי הנ"ל, שהוא 'שלמות הדעת'.

"שלחתי אסיריך מבור" (שם). "בור דא טחול, מרה-שחורה" (תקוני-זהר פה.), "בעצבון תאכלנה".

"כי ברית, הוא בחינת מלח' הממתיק מרירות ועצבון הפרנסה" (זהר ויחי רמא:). וזהו (במדבר יח, יט): "ברית מלח עולם הוא".

ו'פרנסה' שהוא 'בעצבון', היא בחינת (קהלת ג, כו): "מוצא אני מר ממות את האשה". ועל-כן להפך ב'פרנסה דקדשה', כתיב (משלי יח, כב): "מצא אשה מצא טוב", בחינת 'צדיק, בחינת ברית מלח' שממתיק מרירותא, תאות ועצבון הפרנסה'.

ריב.

(ח"א ל, ד)

על-ידי 'אהבת ממון' - נופל לאכמא דסטרא-אחרא, בחינות: "שבתאי פתיא אכמא" (תקוני-זהר קלד.), 'מרה-שחורה', בחינות (בראשית ג, יז) "בעצבון תאכלנה". ונופל לעגולא וסבובים מסטרא-אחרא, בחינות (תהלים יב, ט): "סביב רשעים יתהלכון", שהוא מתאווה ומשתוקק אחר הממון.

ריג.

(שיחות-הר"ן שח)

הכלל: שהעולם-הזה מלא דאגות ויגונות וצער ויסורים תמיד, כמו אז כמו עתה, וכמו שנגזר מחטא אדם-הראשון (בראשית ג, יז): "בעצבון תאכלנה", בזעת אפיו תאכל לחם" (שם שם, יט). ואין מקום לברח מהעצבון והדאגות האלו המקצרים ומכלים ימי האדם, כי-אם אל השם-יתברך ואל התורה.

"בזעת אפיק תאכל לחם" (בראשית ג, יט)

רטו.

(ח"א יג, א)

שבירת תאות־ממון, הוא על־ידי 'צדקה', פי על־ידי־זה מקררין 'חמימות תאות־ממון' ומשברין תאות הנגידות והעשירות, וזוכה לעשות משא־ומתן באמונה, ולהיות שמח בחלקו, ויש לו נחת־רוח במה שחננו השם, ואינו אץ להעשיר.

ונצול מן הקלכה של (בראשית ג, יט): "בזעת אפיק תאכל לחם", שמתקיימת במשקע ב'תאות־ממון', שהוא יגע תמיד ביגיעות וטרחות וטרדות גדולות, ואין לו נחת־רוח מעשרו רחמנא־לצלן.

ועל־ידי 'צדקה' - נצולין מזה. ונחשב: כמקטיר קטרת.

רטז.

(ח"א לז, ו)

עקר 'חסרון הפרנסה' שנתמעט בדורות הללו, אין זה אלא על־ידי ה'שוחטים שאינם מהגנים'. וזה: "על השחיטה" גימטריא תל"ז, ו"בזעת אפיק תאכל לחם" (בראשית ג, יט) ראשי־תבות גימטריא תל"ז (עם הדי' תבות) - לרמז 'חסרון הפרנסה' על־ידי 'שוחטים שאינם מהגנים'.

ריז.

(ח"א קנט)

לאו כל אדם זוכה לזה, שיהיה למודו עולה להשכינה.

ואז כשהתורה יוצאת, ואי־אפשר לה לעלות למקום מכוונה, ובתוך כך באים הנרדיני נמוסין (זהר מקץ רג:) השולטין בלילה,

ומכים עליה, ונופלת למטה ונתפזרת בכל העולם, וכל בני העולם שואבים מהאור שהוא מלא התורות האלו שלא זכו לעלות למעלה, ונתפזרו באור העולם.

אז אצל אדם גדול וצדיק, או אדם פשוט וירא־שמים, נעשה מזה 'טל תורה', וקצת זוכים להשיג מזה השגות וחדושים דאוריתא.

ולקטנים שאינם יכולים להשיג ולחדש, מגיע להם מזה התעוררות חדש וחשק נמרץ להתורה.

אבל כשמקבלים מזה בני־אדם שאינם בשרים - אז נעשה אצלם מאלו התורות, 'ל"ט מלאכות' ומגיע להם על־ידי־זה חשק נמרץ והתעוררות חדש, ליגיעות וטרחות ועבודות העולם־הזה, שהוא ההפוך ממש מ'ט"ל תורה' הינו 'ל"ט מלאכות', שהוא בחינת (בראשית ג, יט): "בזעת אפיק תאכל לחם".

ריח.

(ח"א רסג)

נמצא לעיל בפסוק (בראשית ג, יח): "ואכלת את עשב השדה".

ריט.

(שיחות־הר"ן שח)

נמצא לעיל בפסוק (בראשית ג, יז): "בעצבון תאכלנה".

"אם כל חי" (בראשית ג, כ)

החצובות מתחת פסא־הפבד, שהיא בחינת (בראשית ג, כ): "אם כל חי". (עי' לעיל בפסוק: "ויבן ה' אלקים את הצלע". בראשית ב, כב).

רנד.

(ח"ב טז)

"בעטרה שעטרה לו אמו" (שיר־השירים ג, יא), הינו בחינת חוה, שהיא היתה "אם כל חי" (בראשית ג, כ), כי חוה ראשי־תבות: "המעטרכי הסד ורחמים" (תהלים קג, ד). (עי' בפנים).

"זיעש ה' אלקים לאדם ולאשתו פתנות עור"

(בראשית ג, כא)

רנה.

(ח"א לח, ו)

'אדם־הראשון' פגם בבחינת תפלין, בחינת "עץ החיים"

(בראשית ב, ט), כמו שכתוב (ישעיה לח, טז; מנחות מד): "ה' עליהם יחיו". ודבק עצמו באילנא דמותא. ועל־ידי־זה: "ויגרש אותו מגן עדן" (בראשית ג, כג); כי "עזות פנים לגיהנם" (אבות פ"ה מ"כ).

"זכד תב בתיובתא, כתיב (בראשית שם, כא): 'זיעש להם פתנות עור' - דא תפלין" (תקוני־זהר קטו:).

וזה פרוש (שפת כח: עבודה־זרה ח. חלין ס.): "שור שהקריב אדם־הראשון, קרן אחת היתה לו במצחו", זה בחינת תפלין שהוא ב'מצח' - פי על־ידי ה'קרפן, הינו על־ידי ה'תשובה' - זכה לבחינת תפלין, שהוא בחינת קרון עור הפנים, בחינת (שמות לד, כט): "כי קרן עור פניו".

רנ.

(ח"א סז, א-ז)

ה'פבד' הוא "אם כל חי" (בראשית ג, כ), והוא שרש כל הנפשות.

רנא.

(ח"א סז, ו)

ה'פבד' הוא בחינת חוה, שהיא הצלע הנ"ל, שהיא בחינת (שם ג, כ): "אם כל חי". (נמצא לעיל באריכות בפסוק, בראשית ב, כב: "ויבן ה' אלקים את הצלע").

רנב.

(ח"א רטז)

דע: פי הפילוסופים קורים להטבע: "אם כל חי" (בראשית ג, כ) - ואנחנו על־ידי תפלותינו אנו מבטלים הטבע, פי הטבע מחיב כף, ועל־ידי התפלה נשתנה הטבע. וזה בחינת: "ח"י ברכות התפלה, חוץ ברפת המינים" - שעל־ידי ח"י ברכאן, מבטלין הטבע "אם כל חי", ומכניעין ומבטלין המינים והאפיקורסים.

רנג.

(ח"ב א, ב)

איש הישראלי נברא, שיהיה לו ממשלה על המלאכים וכו', וצריך כל־אחד לראות שיבוא לזה התכלית. אך צריך לשמר עצמו מאד, ולראות שיהיה לו כח לעמד בממשלה זו, שלא יקנאו בו מלאכי השרת ויפילו אותו חס־ושלום וכו'.

והעצה על־זה: לקשר עצמו עם נשמות ישראל, ועל־ידי ה'התקשרות' נצול מהם. וזה בחינת (איוב כו, ט): "מאחז פני כסא", שצריך לאחז עצמו ב'שרשי הנשמות'

"וַיִּשְׁלַחְהוּ ה' אֱלֹקִים "מִגֵּן עֵדֶן וְגו'"
 וַיַּגְרֵשׁ אֶת הָאָדָם" (בראשית ג, כג-כד)

רנו.

(ח"א לח, ו)

'אָדָם הָרִאשׁוֹן' פָּגַם בְּבַחֲיִנַת הַתְּפִלִּין,
 בַּחֲיִנַת "עֵץ הַחַיִּים"

(בראשית ב, ט), כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה לח, טז; מנחות
 מד): "ה' עֲלֵיהֶם יִחִיו". וְדַבֵּק עֲצָמוֹ בְּאֵילָנָא
 דְּמוֹתָא. וְעַל-יְדֵי-זֶה: "וַיַּגְרֵשׁ אוֹתוֹ מִגֵּן עֵדֶן"
 (בראשית ג, כג); כִּי "עֲזוּת פָּנִים לְגִיהֶנֶם" (אבות
 פ"ה מ"ב).

רנז.

(ספורי-מעשיות, מעשה יא מִבְּנֵי-הַמֶּלֶךְ
 וּבְנֵי-הַשִּׁפְחָה שֶׁנִּתְחַלְפוּ, בְּסוּף)

וְהִלֵּךְ אֵל הַגֵּן (הַבְּנוֹ-מֶלֶךְ הָאֵמֶת), וְרָאָה שֵׁישׁ
 לוֹ חוֹמָה סָבִיב, וְהִשְׁעַר פְּתוּחָה, וְאִין
 שָׁם שׁוֹמְרִים, כִּי בְּוֹדָאֵי אִין צְרִיכִים שׁוֹמְרִים
 לְזֶה הַגֵּן.

וְהָיָה הוֹלֵךְ אֶצֶל הַגֵּן, וְהִסְתַּכַּל וְרָאָה:
 שְׁעוֹמֵד שָׁם אֶצֶל הַגֵּן, אָדָם, הֵינּוּ:
 שֶׁהָיָה מְצִיר שָׁם אָדָם. וְהִסְתַּכַּל וְרָאָה:
 שְׁלֹמֵעֵלָה מֵעַל הָאָדָם, יֵשׁ דָּף, וְכָתוּב שָׁם:
 שֶׁזֶה הָאָדָם הָיָה מֶלֶךְ לְפָנָי בְּמָה מְאוֹת
 שָׁנִים, וּבִימֵי הַמֶּלֶךְ הַזֶּה הָיָה 'שְׁלוֹם' וְכו'.

וְהַתְּבוּנָן וְכו': שֶׁהִכַּל תְּלוּי בְּזֶה הָאָדָם -
 שֶׁכְּשֶׁנִּכְנָסִין לְגֵן וְרוֹדְפִין אוֹתוֹ,
 אִין צְרִיכִין לְבָרַח כֻּלָּל, רַק לְעַמֵּד עֲצָמוֹ אֶצֶל
 הָאָדָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִנְצֵל. וְיוֹתֵר מְזָה: שָׁאֵם
 יִקְחוּ אֶת הָאָדָם הַזֶּה, וַיַּעֲמִידוּ אוֹתוֹ לְפָנִים
 בְּתוֹךְ הַגֵּן הַזֶּה, אַזִּי יוּכַל כָּל אָדָם לְכַנֵּס
 בְּשְׁלוֹם אֵל הַגֵּן הַזֶּה.

וְהִלֵּךְ וְנִכְנַס אֵל הַגֵּן. וְתַכְּף בְּשֶׁהִתְחִילוּ
 לְרַדְפוֹ, הִלֵּךְ וְעַמֵּד אֶצֶל הָאָדָם'

'וְקִין שֶׁהָיָה מִזֶּה־מַת הַנְּחָשׁ" (תְּקוּנֵי-זֶהר
 קיח); כְּתִיב בֵּיה (בראשית ד, ו): "לָמָּה
 נָפְלוּ פְּנֵיךְ", שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת 'אֹר הַתְּפִלִּין,
 'קְרוֹן עוֹר הַפָּנִים'.

וְזֶה שֶׁכְּתוּב בְּקִין (בראשית ד, טז): "וַיֵּשֶׁב
 בְּאֶרֶץ נוֹד קְדַמַת עֵדֶן" - פְּרוּשׁ: שֶׁלֹא
 זָכָה לְעֵדֶן, עַל-יְדֵי שֶׁפָּגַם בְּ'אֹר הַתְּפִלִּין'.

וְזֶה 'קְדַמַת', רֵאשִׁי-תְבוּת (רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה יז):
 "קְדַמַת דָּלָא מִנְחַת תְּפִלִּין".

וְאִיתָא (בראשית-רַבָּה כב, יב - עַל בְּרֵאשִׁית ד, טז):
 "וַיֵּשֶׁם לְקִין אוֹת, שֶׁזָּרַח לוֹ קְרוֹן" -
 הֵינּוּ בְנֵי ל. וּפְרַשׁ רַש"י: "וַיֵּשֶׁם ה' לְקִין אוֹת,
 הַחֲזִיר מוֹרָאוֹ עֲלֵיהֶם". כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּתַפְלִין -
 דְּבָרִים כח, י; בְּרֻכּוֹת ו, נז. מְנַחוֹת לה:): "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי
 הָאֶרֶץ" - כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּזֶהר (תְּקוּנֵי-זֶהר קיח):
 "כִּד תָּב בְּתִיבְתָא, וַיֵּשֶׁם ה' לְקִין אוֹת".

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (תַּעֲנִית ז): "מִי שֵׁישׁ בּוֹ
 עֲזוּת, בְּיָדוֹעַ שֶׁנִּכְשַׁל בְּאֵשׁת אִישׁ" -
 כִּי "קִין עָמַד עַל תְּאוּמָתוֹ שֶׁל הֶבֶל" (בראשית-
 רַבָּה כב, ז; פְּרָקִי-דְרַבֵּי-אֱלִיעֶזֶר פכ"א), כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
 (בראשית ד, ח): "וַיְהִי בְהִיּוֹתָם בְּשֹׁדָה".

וְ"קִין הִבִּיא מִפְּסֻלַת" (בראשית-רַבָּה כב, ה),
 שֶׁרָאָה חוֹב לְכָל אֶחָד. [בַּחֲיִנַת מַה
 שֶׁכְּתוּב שָׁם בְּהַתּוֹרָה עַל "קֶץ כָּל בְּשָׂר" (בראשית ו, יג)].

[לְקוּטֵי-עֲצוּת, בּוֹשֵׁה ג (עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַנ"ל): מִי שֵׁישׁ בּוֹ
 עֲזוּת דְּסִטְרָא-אַחְרָא, וְאִינוּ מִתְבַּיֵּשׁ מִצְדִּיקֵי-אַמֶּת וִירָאִים
 וְכַשְׂרִים - בְּיָדוֹעַ שֶׁלֹא עָמְדוּ רַגְלֵי אֲבוֹתָיו עַל הַר סִינַי.
 וּפּוֹגֵם בְּקִדְשַׁת הַתְּפִלִּין, שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת 'עֵץ הַחַיִּים'. וּמְדַבֵּק
 אֶת-עֲצָמוֹ בְּאֵילָנָא דְּמוֹתָא, וּמִגְרָשִׁין אוֹתוֹ מִהַגֵּן-עֵדֶן, וַיּוֹרֵד
 לְגִיהֶנֶם.

וְכַשְׁעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה וּמִתְבַּיֵּשׁ עַל עוֹנוֹתָיו - עַל-יְדֵי-זֶה
 מוֹחֲלִין לוֹ מִיָּד, וּמַחֲזִיר לְעֲצָמוֹ הַדַּעַת וְהַמַּחֲוִן, וּמִגְרָשׁ
 הַרוּחַ-שְׁטוּת מִקְרָבוֹ, וְזוֹכָה לְבַחֲיִנַת 'אֹר הַתְּפִלִּין' שֶׁהֵם
 בַּחֲיִנַת 'קְרוֹן אֹר־הַפָּנִים', בַּחֲיִנַת 'עֵץ הַחַיִּים'].

הנ"ל שעומד אצל הגן מבחוץ, ועל-ידי-זה יצא בשלום בלי פגע בלל, כי אחרים כשנכנסו לגן והתחילו לרדפם, היו בורחים בבקלה גדולה מאד, והיו מביים ונלקים על-ידי-זה. והוא יצא בשלום ושלווה וכו'.

כי "אדם-הראשון" נתגרש מן הגן, ושבת אגין עלוהי" (זהר תרומה קלח.). ו'שבת' הוא בחינת "מלך שהשלום שלו" (שמות-רבה נב, ה; ועוד), בחינת ה'אדם' הנ"ל, שהוא 'מלך' שהיה 'שלום' בימיו. ועל-פן עמד עצמו אצל 'שבת'.

"והאדם ידע" (בראשית ד, א)
 "וידע אדם" (בראשית ד, כה)

רנח.

(ח"א טו, ו)

'דעת' הוא 'חבור', כמו שכתוב (בראשית ד, א): "והאדם ידע".

רנט.

(ח"א כ, בסוף)

'פגם-הברית', הוא 'פגם הדעת', בבחינת (בראשית ד, כה) "וידע אדם".

רל.

(ח"א מג)

ידע: כי הדבורים של הרשע שהוא 'בר-דעת', מולידים נאוף בהשומע - כי הזווגים נמשכים מהדעת, כמו שכתוב (בראשית ד, א): "והאדם ידע את חוה אשתו", וכתוב (במדבר לא, יז): "כל אשה ידעת איש".

אך יש שני מיני זווגים:

(א) 'זווג דקדשה' - הוא 'התקשרות' לצדיקים, ואל התורה, ואל השם-יתברך, זה נמשך מ'דעת-דקדשה'.

(ב) 'זווגים של עברה' - נמשכים מ'דעת-דקלפה'. ו'הדבור' הוא 'התגלות הדעת' וכו', שהדבור מדבר מה שבדעת. וכשרשע מדבר ומוציא מפיו הבלים, מוליד אורים ארסיים של נאוף, והשומע ממנו הדבורים, ונושם נשימות, מכניס בגופו אלו האורים.

רלא.

(ח"א נג)

עקר 'הולדה' על-ידי ה'דעת', בבחינת (בראשית ד, כה): "וידע אדם".

ועקר ה'דעת', הינו שישתמש בדעתו, הינו שיוציא את שכלו מבח אל הפעל.

ולהשלים את דעתו שיהא שלם בדעת, אי-אפשר אלא על-ידי עסק שעוסק עם בני-אדם, לקרבם לעבודת השם-יתברך.

רלב.

(שיחות-הר"ן קו)

'זווג-דקדשה', הוא על-ידי בחינת 'דעת', כמו שכתוב (בראשית ד, א): "והאדם ידע".

- תקון חטא אדם-הראשון -

רלג.

(ח"ב ה, י)

"עקר גלות-מצרים היה, לתקן חטא אדם-הראשון" (שער-הפגנות' דרושי-הפסח א; 'פרי-עץ-חיים' חגי-מצות פ"א), "שהיו שדים מחמין אותו והוליד שדין" וכו' (ערובין יח:).

"אם תיטיב שאת, ואם לא תיטיב
לפתח חטאת רבץ" (בראשית ד, ז)

רלז.

(ח"א יט, ג)

וזה בחינת (בראשית ד, ז): "לפתח חטאת רבץ". "לפתח" - הינו 'פתח' של 'לשון-הקדש'. שה"חטאת" הזה שהיא ה"נחש", "רובץ" לינק ממנו על-ידי 'פגם-הברית' - פי עקר התגברות היצירה-הרע להחטיא את האדם, היא בתאוה הזאת.

(עין לעיל בפסוק, בראשית ב, כג: "זאת הפעם עץ מעצמי ובשר מבשרי, לזאת יקרא אשה, כי מאיש לקחה זאת").

רלה.

(ח"א נה, א-ב ד)

צריך כל אדם, להוציא עצמו מה'מדמה' ולעלות אל השכל, שלא ילך אחר התאוות המדמיות, תאוות הבהמיות. ובכל עולם ובכל מדרגה, יש שם דמיונות אלו, והם הם ה'קלפות הקודמין לפרי' וסובבים הקדשה, בבחינת (תהלים יב, ט): "סביב רשעים יתהלכון".

וכשאדם נעתק ממדרגה למדרגה, אז צריך לו לילך דרך אלו הדמיונות, כדי להגיע אל הקדשה. וצריך להכניע אותם ולשבר אותם.

ואי-אפשר להכניע הקלפות, הינו הדמיונות והמחשבות והתאוות והבלבולים והמניעות שבמדרגה, אלא על-ידי גדלות הבורא.

וההתגלות גדלות הבורא, הוא על-ידי צדקה שנותנין לעני הגון, כי עקר הגדלה והפאר הוא 'התגלות הגנין' וכו'.

וה'חמום', הוא על-ידי 'חלישות המלאך', ומחמת זה היה גדלות-מצרים.

ו"בניסן נגאלו" (ראש-השנה יא.), ונתתקן 'חטא אדם-הראשון' אז. נמצא: שבניסן נתחזק 'כח המלאך', שזה בחינת 'תקון חטא אדם-הראשון', שנתתקן בניסן בעת גאלת מצרים.

רלז.

(טיחות-ה"ר"ן פו)

ה'פריסטקעס' (פזוז וכרכור) שעושין בשעת 'רקודין', זה בחינת (בראשית מו, ד): "אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלה" - כי "גלות-מצרים היה, בשביל לברר ניצוצי קרי של אדם-הראשון" ('שערי-הכונות' דרושי-הפסח א; 'פרייער-חיים' חגי-המצות פ"א) - וה'חתנה' היא 'תקון ויחוד הברית', בחינת "אנכי אעלה גם עלה".

"ויאמר ה' אל קין: למה חרה לך,
ולמה נבלו פניך" (בראשית ד, ו)

רלה.

(ח"א לח, ו)

נמצא לעיל בפסוק (בראשית ג, כא): "בתנות עזר".

רלו.

(ח"א נז, ו)

נמצא לעיל בפסוק (בראשית א, כז): "בצלם אלקים ברא אתו".

וְזָהוּ (בכורות ח:): "אֲחֹוֹי לָךְ מִנָּא דְלֹא שׁוּיָא לְחַבְלָא, וְאִיתִי בּוּדְיָא וּפְשִׁטוּהוּ, וְלֹא עֵיל לְתַרְעָא. וְאָמַר לֹוֹן, אִיתֵנוּ מְרָא וְסַתְרֵי לְפִתַּח עִם הַכְּתָל".

[הרעה לנו כלי שאינו שונה ההפסד שמפסיד, והביא 'מחצלת' ופשטוה, ולא נכנסה ה'מחצלת' לשער הדלת. אמר להם: הביאו 'גרזן' ושברו ה'פתח' - זהו כלי שאינו שונה ההפסד שמפסיד].

פְּרוּשׁ: "בוּדְיָא" - זֶה 'בְּדִיּוֹת הַלֵּב' מַה שְּׁבוּדָה מִלְבוּ, הֵינּוּ ה'מְדַמָּה' הַנִּלְכָּה, כְּשֶׁזֶה הַכַּח־הַמְדַמָּה שֶׁבִּלְבַב גּוֹבֵר וּמִתְפַּשֵּׁט עַל הָאָדָם, שְׁעוּלָה מִמְדַּרְגָּה הַתַּחְתּוֹנָה לְמְדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה. וְהַקְּלָפָה הַזֹּאת שֶׁהִיא הַמְדַמָּה, לֹא שׁוּיָא לְנֶגֶד עֵינֶיהָ הַהֶפְסֵד וְחַבְלָה שֶׁנִּפְסְדָת כְּבָר מֵהָאִישׁ שֶׁהִיָּה בְּמְדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה, וְאִי־עַל־פִּי־כֵן הִיא מִתְגַּבְּרַת אַחֲרֵי כֵּן.

"וְלֹא עֵיל לְתַרְעָא" - הֵינּוּ שְׁלֹא יִכּוֹל הָאִישׁ לִכְנֹס לְשַׁעַר קְדָשָׁה, שֶׁהִיא ה'שֹׁכֵל', מַחֲמַת ה'הַתְּגַבְּרוֹת הַמְדַמָּה'.

וְעֵצָה הִיעוּצָה עַל־זֶה: סְתִירַת הַפֶּתַח, שֶׁהוּא ה'מְדַמָּה', שֶׁהוּא ה'טְמֵאָה', כְּמוֹ (שְׁבַת קד. יומא לח,ו): "הֵבֵא לְטָמֵא פּוֹתְחִין לֹו". וְהוּא בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ד, ז): "לְפִתַּח חֲטָאת רִבְעִין". וְסְתִירַתוֹ, עַל־יְדֵי ה'גְּוִנִין', שֶׁהוּא גְּדֵלַת הַבּוֹרָא.

רלט.

(ח"א לח,ב)

ה'רוּחַ סְעָרָה' (תְּהִלִּים קמח, ח), הוּא מְקַטְרַג הַגְּדוֹל, שֶׁמִּמֶּנּוּ בָּאִים כָּל הַקְּטְרוּגִים וְהַנְּסִיוֹנוֹת, וְהוּא "אַחַר הַדְּבָרִים" (בְּרֵאשִׁית כב, א), שֶׁהוּא יוֹנֵק מֵהַדְּבוּר, כְּשֶׁמוּצֵא פֶתַח לִינֵק. הֵינּוּ (בְּרֵאשִׁית ד, ז): "לְפִתַּח חֲטָאת". וּבְכַתִּיב (מִיכָה ז, ח): "שָׁמַר פֶּתַח פִּיךָ".

רמ.

(ח"א מח)

לְעֵתִיד־לְבוֹא שִׁתְּנִסּוּ אַמּוֹת הָעוֹלָם עַל־יְדֵי מִצּוֹת סְכָה, אִזּוֹ נִתְקַיֵּם (צְפַנְיָה ג, ט): "אִזּוֹ אֶהְפֹּךְ אֵל כָּל הָעַמִּים שֶׁפָּה בְּרוּרָה". גַּם אִזּוֹ נִתְהַפֵּךְ "רִיב לְשׁוֹנוֹת" (תְּהִלִּים לא, כא), וְלֹא יִהְיֶה בְּחִינַת 'רִיב', וְיִהְיֶה "שֶׁפָּה אַחַת (בְּרֵאשִׁית יא, א) לְעֵבְדוֹ שְׂכָם אֶחָד" (צְפַנְיָה שם). וְאִזּוֹ יִתְגַּבֵּר 'אַמַּת', כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (מִשְׁלֵי יב, יט): "שִׁפְתַּת אַמַּת תִּבּוֹן לְעַד".

וְזָה (בְּרֵאשִׁית ד, ז): "אִם תִּיטִיב, שִׁא־ת", רֵאשִׁי־תִבּוֹת: "שִׁפְתַּת אַמַּת תִּבּוֹן". "וְאִם לֹא תִיטִיב, לְפִתַּח חֲטָאת רִבְעִין" (שם), רֵאשִׁי־תִבּוֹת: 'רַח' ל' לְמַפְרַע בַּחֲזֵרַת אַנְפִּין, בְּחִינַת 'רִיב', שֶׁהִיא "רִיב בְּגִלּוֹתָא" (תְּקוּנַיִיזָהר מד:), דְּמִתְגַּבְּרִין אִמִּין דְּעַלְמָא, 'רִיב לְשׁוֹנוֹת' וְכוּ'.

"וְיִהְיֶה בַּהֵיוֹתֶם בְּשׂוּדָה" (בְּרֵאשִׁית ד, ח)

רמא.

(ח"א לח,ו)

נִמְצָא לְעֵיל בְּפִסּוּק (בְּרֵאשִׁית ג, כא): "כְּתַנּוֹת עוֹר".

"כִּי תַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה, לֹא תִסַּף תֵּת כַּחַה לָךְ" (בְּרֵאשִׁית ד, יב)

רמב.

(ח"ב ס)

כְּשִׁישׁ 'מְלַחְמוֹת' בְּעוֹלָם, הַשֹּׁכֵל מְחִיב שִׁיְהִיָּה יְקָרוֹת, כִּי נִתְעוֹרֵר הַקְּלָלָה שֶׁל קִיִן (בְּרֵאשִׁית ד, יב): "כִּי תַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה, לֹא תִסַּף תֵּת כַּחַה לָךְ", עַל־יְדֵי ה'שְׁפִיכוֹת־דָּמִים' שִׁישׁ בְּעוֹלָם. כִּי 'קְלָלָה זֹו' נֶאֱמָרָה עַל

שְׁפִיכוֹת־דָּמִים, כִּי הָאָדָמָה הִיא חַיֵּיבַת בָּזָה
כְּשֵׁישׁ שְׁפִיכוֹת־דָּמִים וְכוּ' (עֵינִי לְמַעַלְהָ בַּפְּסוּקִים:
"וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ").

"נַע וְנָד תִּהְיֶה בְּאָרֶץ" (בְּרֵאשִׁית ד, יב)

רמג.

(ח"א צב)

על-ידי מה שאדם "נַע וְנָד" (בְּרֵאשִׁית ד, יב)
בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, יְכוּל לְהַחֲיִית מֵתִים –
כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב בְּאֵלִישַׁע, כְּשֶׁהֲחִיָּה אֶת בֶּן
הַשּׁוֹנְמִית, כְּתִיב בָּהּ (מְלָכִים-ב ד, לה): "וַיִּלְךָ
[בַּבַּיִת] אַחַת הֵנָּה וְאַחַת הֵנָּה".

ומזבא בַּתְּקוּנִים (תְּקוּנֵי-זֶהַר כח.): "אֶלְמָלָא
כַּנְפֵי רֵאָה דְנִשְׁבִּי עַל לְבָא, הָוִי לְבָא
אוֹקִיד כָּל גּוֹפָא". וְהִרְאָה וְהִלְבֵּי, הֵם בְּחִינּוֹת
'יַעֲקֹב וַיִּוְסַף'.

כי 'יַעֲקֹב' הוּא בְּחִינַת 'אַמֶּת' – כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב
(מִיכָה ז, ט): "תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב"; וְ'אַמֶּת'
הוּא בְּחִינַת 'תּוֹרָה', כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (מְלָכִים ב, ו):
'תּוֹרַת אֱמֶת'; וְ"בְהַתּוֹרָה יֵשׁ חֲמֻשָּׁה סְפָרִים,
כַּנְגֵד חֲמֻשָּׁה כַּנְפֵי רֵאָה" (תְּקוּנֵי-זֶהַר ע).

וַיִּוְסַף הוּא בְּחִינַת 'לֵב', כִּי 'יִוְסַף' נִקְרָא
"צָפְנַת פְּעֻנַח" (בְּרֵאשִׁית מא, מה),
וְכַתִּיב (תְּהִלִּים קיט, יא): "כַּלְבִּי צָפְנַתִּי" וְכוּ'.
וְכַשְּׁבוֹעַר הָאֵשׁ שֶׁבִלְב, הוּא אוֹקִיד כָּל גּוֹפָא.

ועל-ידי שֶׁהַחֲמֻשָּׁה כַּנְפֵי רֵאָה נְעִים
וְנָדִים – מְנַשְּׁבִי עַל לְבָא,
וּמְשַׁכְּבִים הַחֲמִימוֹת שֶׁבִלְב וְכוּ'.

נמצא: שֶׁעַל-יְדֵי מַה שֶּׁאָדָם, שֶׁהוּא
בְּחִינַת 'תּוֹרָה', כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (בַּמִּדְבָּר
יט, יד): "זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם" – "נַע וְנָד" אֶפְלוּ

בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ – יְכוּל לְשַׁכֵּף אֶת הָאֵשׁ שֶׁהוּא
בְּחִינּוֹת 'דִּינִים', וְיְכוּל לְהַחֲיִית מֵתִים שִׁיְהִיוּ
חַיִּים.

רמד.

(ח"א קסג)

"יש שלש קלפות" (תְּקוּנֵי-זֶהַר לו, על-פי
יחזקאל א, ד), וְהַקְּלָפוֹת רוֹצִים תְּמִיד
לְתַפֵּס ה'דְּבוּר' לְעֵצָמָם, בְּפָרֵט 'דְּבוּר הַקְּדוּשׁ'
מֵאָדָם גָּדוֹל, כִּי אֶצְלָם כָּל הַדְּבוּרִים יָפִים
וְנָאִים וְחֲשׁוּבִים, וְרוֹצִים לְתַפֵּס, מִכָּל-שִׁפְן
כְּשֶׁהַדְּבוּר נָאָה בְּאֵמֶת וְכוּ'.

והנה: כְּשֶׁהַדְּבוּר' הוּא 'דְּבוּר הַקְּדוּשׁ' וְכוּ'
– עַם-כָּלִיזָה וְכוּ', "הוּא טוֹבָה גְּדוֹלָה
שֶׁנִּתְּפָסָה לְשֵׁם, שֶׁנַּעֲשָׂה מְזָה נַחַת גְּדוֹל
לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרָךְ, שֶׁהוּא בְּחִינַת (קַהֲלַת ח, ט): 'עַת
אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ', שֶׁלְקַטָּה
מִשֵּׁם נִיצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים" (לְקוּטֵי-תּוֹרָה, פְּרַשְׁת לֶךְ
לֶךְ).

אבל אִם הוּא דְבוּר פְּשוּט, חֲסִדוֹשְׁלוֹם
אֶפְשָׁר שִׁיתְּפָסוּ אוֹתוֹ לְשֵׁם, וְכַמְעַט
חֲסִדוֹשְׁלוֹם יִשְׁתַּקַּע שֵׁם – אִם לֹא שִׁיבּוּא
צְדִיק אֱמֶת, שִׁישׁ לוֹ כַּח לְהוֹצִיאוֹ מִשֵּׁם.

ויש אָדָם – שֶׁנַּעֲשָׂה מִכָּלוֹ וּמִמְנוֹ דְבוּר,
שֶׁנַּעֲשָׂה שִׁיחָה בְּפִי הַבְּרִיּוֹת, וְהַכֵּל
דוֹבְרִין מִמְנוֹ, וְהוּא הוֹלֵךְ "נַע וְנָד" (בְּרֵאשִׁית ד,
יב), וּמִתְפָּזֵר בְּפִי כָּלָם; וְאֶצְל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
שָׁבָא לְשֵׁם, יֵשׁ לוֹ עֲנוּיִים וְצָרוֹת מְשֻׁנוֹת וְכוּ'.

עם-כליזה יֵשׁ לוֹ נִיחָא – שֶׁאֶפְשָׁר לוֹ
לְמַצָּא שֵׁם נִיצוּצוֹת
הַקְּדוּשִׁים, וְיִהְיֶה טוֹבָה מְזָה.

אך כְּשֶׁבָא לְפִי אֲנָשִׁים שְׁפָלִים, וְשֵׁם
כְּשֶׁתּוֹפְסִים ה'דְּבוּר' לְה'עֲרַף, וְהוּא
נוֹפֵל שֵׁם, וְשֵׁם "מְדַבֵּר שְׁמָמָה צִיָּה וְעֲרָבָה

לא עבר בזה איש" (על-פי ירמיה נא, מג) - אין לו עם מי לפגוע [לפגש], צר ומר מאד, הנפש הולכת "נעה ונדדה", ומתפזרת בפזור הנפש בפי כמה אנשים, והוא עיף ורעב וצמא במדבר, ואין לה אכל להשיב נפשה הרעבה והצמאה וכו'.

וכל-כף נתעלפה - עד שאפלו אם נותנין לה דבר מאכל, אינה יכולה לקבל לאכל וכו'.

ומה נעשה, ואנחנו גרמנו לעצמנו, שלא שמענו לעצות טובות שנתן לנו השם-יתברך וכו'. השם-יתברך ישלח רפואת הנפש, כי בטחנו שיהיה הכל נכון, וייטיב אחריתנו, אמן.

כל דברים אלה מקשרים למאמר רז"ל (ברכות נד:): "ארבעה צריכין להודות" שמבארים במזמור ק"ז - שכל ארבעה הנ"ל, שהם "הולכי מדברות, וחבושים בבית-האסורים, וחולה, ויורדי-הים" - הכל מרמז על 'צרות הנפש': שהולכת "נעה ונדדה", עיף ורעב וצמא, במדבר, וכו'. וזה בחינת (תהלים קז, ד): "תעו במדבר" וכו'. [עין עוד בפנים].

ומבאר פונתו-הקדושה, שמרמז כל ה"ארבעה צריכין להודות", על ענין צרות הנפש בעבודת-השם - שיש עליה מחלוקת רבים, ורבים קמים עליה, וסובלת ענויים ויסורים וטלטולים גדולים וצרות משנות וכו' כנ"ל, והשם-יתברך מציל אותה בכל פעם מכל הצרות, ועל-זה אנו חייבים להודות תמיד.

רמה.

(ח"ב עו)

ישראל הם נעשים אדונים לבעליהם, כמו שאמרו רז"ל (סנהדרין קד): "כל

מקום שהם הולכים, נעשים שרים לאדוניהם".

כי בכל מקום שהם באין בגלות, בתחלה הם כבוסים בגולה. אבל אחר-כך הם נעשים אדונים לבעליהם, כי אחר-כך הם כובשים את המקום שהוא שהם באים בגולה שם - כי ישראל הם מרימין ומעלין כל המקומות השפלים והנפולים.

כמו שאמרו רז"ל (מגלה ו): "עתידין בתי תרטיאות וקרקסאות, שילמדו בהן תורה ברבים, שנאמר (זכריה ט, ז): 'ונשאר גם הוא לאלקינו'" - כי ישראל מעלין ומנשאים כל המקומות הנפולים.

ועל-כן נקראין ישראל בגלות: "בני הגולה" - כי אף-על-פי שאחר-כך הם נעשים אדונים, ומקימין ומנשאים ומעלין הכל, אף-על-פי-כן בתחלה הם בגלות, כי אף-על-פי-כן הם "נע ונד" (על-פי בראשית ד, יב) בגלות, אבל אחר-כך הם מעלין ומנשאים הכל כנ"ל, וכו'.

רמו.

(טיחות-הר"ן רפ)

לענין מה שהצדיקים הם נעים ונדים בדרך, אמר: שיש נשמות נדחות, שאינם יכולים להתעלות, ביי-אם על ידי מה שהצדיק "נע ונד" (על-פי בראשית ד, יב).

ויש צדיק שאינו רוצה להיות "נע ונד" - אבל אף-על-פי-כן הוא "נע ונד" בביתו. הינו: מה שהוא "הולך הנה והנה בביתו" (על-פי מלכים-ב ד, לה), זהו גם-כן בחינת "נע ונד" (כמו שמבאר בלקוטי-מוהר"ן ח"א צב - מובא לעיל).

הוֹרָה אוֹתָנוּ בְּסִפְרֵי־הַקְּדוּשִׁים, וְנִשְׁוֵב אֶל הַשֵּׁם בְּאַמְתָּ, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

רמט.

(חיי-מוהר"ן רד)

ליל שַׁבַּת פְּרַשַׁת חֻקַּת וּבְלֹק י"ב תַּמוּזַת תַּק"ע, סִפֵּר עַל הַשְּׁלַחַן מַעֲנִינֵינוּ, וְתַמָּה עַל־עֲצָמוֹ: עַל שְׁעוֹשָׁה תַּמִּיד דְּבָרִים מְשֻׁנָּים וְנִפְלְאִים מִדַּעַת בְּנֵי־אָדָם, עַל אֲשֶׁר הוּא תַּמִּיד "נָע וְנָד" (על־פי בְּרֵאשִׁית ד, יב) מִמְּקוֹם לְמְקוֹם!

ומה הָיָה חֶסֶר לוֹ בְּמַעֲדוֹ וְעוֹדוֹ וְיֻקַּע? הָיָה רָאוּי לוֹ לֵישֵׁב שָׁם תַּמִּיד, כִּי שָׁם הָיָה יוֹשֵׁב בְּשִׁלּוֹה וְהַשְּׁקֵט! - וְהוּא לֹא רָצָה לֵישֵׁב בְּשִׁלּוֹה, וְנָסַע מִשָּׁם וְקָבַע דִּירְתוֹ בְּזִלְאֵטִיפְאֵלִיעַ, וְהָיָה לוֹ שָׁם מַחְלֻקַּת גְּדוֹל וְיִסּוּרִים גְּדוֹלִים מְאֹד! - וְנָסַע מִשָּׁם וְקָבַע דִּירְתוֹ בְּבִרְסָלָב!

אחר-כך בָּזָה הַקַּיִץ נָסַע מִבְּרִסְלָב, וְקָבַע דִּירְתוֹ בְּאוּמָאן! - וְעַל־כָּל־פְּנֵים מֵאַחַר שָׁבָא לְאוּמָאן, הָיָה רָאוּי לוֹ לְבַחֵר דִּירְתוֹ אֶצֶל אִישׁ הַגִּנוֹן? וְהוּא בָּחַר לוֹ אַכְסֵנְיָא שָׁם וְכוּ'.

רנ.

(חיי-מוהר"ן תפח)

"כ"ף קל"ע" בְּגִימְטְרִיא 'שי"ן' [300] שָׁנָה שֶׁהָיָה הַחֲתָן "נָע וְנָד" (על־פי בְּרֵאשִׁית ד, יב). וַיֵּשׁ בָּזָה מַעֲשֵׂה מַעֲנֵן הַחֲתָן: שֶׁכְּשִׁיפָא מִבֵּית הַחֲפָה, נִתְעָה מִבֵּית לְבַיִת, וּמַעִיר לְעִיר וְכוּ'.

רנא.

(ימי-מוהר"ן ת"ח"א יד)

וכל אֵלּוּ הַשְּׁתֵּי שָׁנִים [תקס"ז-תקס"ח], לֹא הָיִיתִי רָגִיל לְהִיּוֹת לְפָנֵי רַבֵּנוּ ז"ל

[לְקוּטֵי־עֲצוֹת, טְלִטוּל וְנִסְיָעוֹת לְדַרְכֵּים ו (על־פי ח"ב עו ה"ל): אֶפְלוּ מִי שֶׁהוּא "נָע וְנָד", וּבָא לְפַעְמִים לְמִקּוֹמוֹת שְׁרַחֲוּקִים מְאֹד מִעֲבוּדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כְּגוֹן בְּבֵתִי רְשָׁעִים, וְאֶפְלוּ בְּבֵתִי עוֹבְדֵי־כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת, וְכִיּוֹצֵא. אִף־עַל־פִּי־כּוֹ, יֵשׁ כַּח לְיִשְׂרָאֵל, לְהַעֲלוֹת וּלְהַרִּים כָּל אֵלּוּ הַמִּקּוֹמוֹת לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ. עַל־כֵּן עָלְיוּ לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלוֹ, לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, בְּכָל מַה שְׂיוּכַל, בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא].

רמז.

(חיי-מוהר"ן צא)

בסלו תַּק"ע, פַּה בְּרִסְלָב, חֲלוּם: וְהָיָה לִי יִסּוּרִים גְּדוֹלִים עַל שְׁאֵנִי "נָע וְנָד" (על־פי בְּרֵאשִׁית ד, יב), וְגַם אֵין לִי שׁוּם סִפֵּר, כִּי יְכוּלִין לְשַׁפַּח אֶת הַלְמוּד לְגַמְרֵי וְכוּ'. [עַיֵן־שָׁם הַחֲלוּם בְּאַרְיֵכוֹת].

רמח.

(חיי-מוהר"ן קנא)

ורבנו ז"ל בְּעֲצָמוֹ הָיָה "נָע וְנָד" (על־פי בְּרֵאשִׁית ד, יב) בְּאוֹתוֹ הַשָּׁנָה, בְּהַנְסִיעָה הַגְּדוֹלָה שֶׁנָּסַע לְנְאוּוֹרִיטְשׁ וּלְבִרְאָד וְכוּ', וְנִשְׁתַּהַּה בְּאוֹתוֹ הַנְסִיעָה כְּמוֹ חֲצֵי שָׁנָה וְכוּ'.

ובכל עֲנִין זֶה יֵשׁ הַרְבֵּה לְסַפֵּר - כִּי יֵשׁ בְּכָל־זֶה דְּבָרִים גְּנוּזִים מְאֹד, גְּנֻזִיא דְּמִלְכָא, אֲשֶׁר זָכָה לְהַשְׁיֵג בְּכָל הָעֲנִינִים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה הִכְרַח לְטַלְטֵל כָּל־כָּף וְלְסַבֵּל יִסּוּרִים כָּל־כָּף. וְהַכֵּל בְּשִׁבִיל תַּקּוּן הָעוֹלָמוֹת, תַּקּוּן הַנְּשָׁמוֹת וְהַנְּפָשׁוֹת שֶׁל הַחַיִּים, וּבְפִרְט נְשָׁמוֹת הַמֵּתִים, שֶׁבָּזָה עָסַק בְּיֹתֵר בְּסוּף יָמָיו וְכוּ'.

והמשפילים הַמְעִינִים בְּדְבָרֵינוּ בְּעֵין הָאֲמָת, יְבִינוּ מַעַט גְּדֻלוֹת הַבוּרָא יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי כָּל־זֶה, וּגְדֻלַּת הַצְּדִיקִים, וְכַמָּה יִסּוּרִים וְצָרוֹת הֵם סוּבְלִים בְּשִׁבִיל תַּקּוּן נַפְשׁוֹתֵינוּ - אוֹלֵי נִתְעוֹרֵר עַל־יְדֵי כָּל־זֶה, לִילֵךְ בְּדַרְכֵי־הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר

כַּאֲשֶׁר בְּשָׁנִים הַקּוֹדְמִים, מַחְמַת שְׁהִייתִי בְּרַחוּק מְקוֹם מְאֹתוֹ, וְלֹא בָּאתִי אֵלָיו כִּי אִם בְּזַמְנֵים הַיְדוּעִים לָנוּ שֶׁהִזְהִיר אוֹתָנוּ לָבוֹא אֵלָיו, שֶׁהֵם רֵאשֵׁי־הַשָּׁנָה, וְשָׁבוּעוֹת, וְשַׁבַּת־חֲנֻפָּה. אָבֵל מִקֶּדֶם כְּשֶׁהִייתִי בְּנַעֲמָרִיב, הִייתִי רְגִיל לְהִיזוֹת אֶצְלוֹ הַרְבֵּה.

גַּם בְּכָל הַשָּׁנִים הַנִּזְכָּרִים - הָיָה גַם רַבְּנוּ ז"ל הָיָה גַם רַבְּנוּ ז"ל "נָע וְנָד" (על־פי בְּרֵאשִׁית ד, יב), בְּהַדְרֵךְ וְהַנְּסִיעָה שֶׁל נְאוּוֹרִיטֶשׁ וְכוּ', וּבִקְהֵלֶת־קֹדֶשׁ לְעַמְּבֶּרֶג.

רנב.

(יְמֵי־מוֹהֲרַנ"ת ח"ב נט)

גַּם בָּא אֵלַי אִישׁ כָּשֶׁר אֶחָד, וְרוֹצֵה לִפְעַל לְאַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל, שָׁמוּ רַבִּי אֶהְרֵן יְהוּדָה, וְהוּא יוֹשֵׁב שָׁם בְּאַדְעֵס מִקֶּדֶם רֵאשֵׁי־הַשָּׁנָה הָעֶבֶר, וְהוּא אִישׁ עָנִי וְאַבְיוֹן, וּמִתְפַּלֵּל בְּקוֹלוֹת וְהַתְּלַהּבוֹת, וְעַל־כֵּן רַחֲקוּהוּ אֲנִשִּׁי בֵּית־הַמִּדְרָשׁ דְּאַדְעֵס, וְהוּא "נָע וְנָד" (על־פי בְּרֵאשִׁית ד, יב), כִּי "סָר מִרְעַ מִשְׁתוֹלָל" (ישעיה נט, טו) בְּעֵתִים הַלָּלוּ.

וְגַם לִפְנֵי אֶמְרוּ עָלָיו שֶׁהוּא 'אִישׁ מְשֻׁגָּע'. וּבְאַמַּת יֵשׁ לוֹ תְּנוּעוֹת מְשֻׁנוֹת קֶצֶת, אָבֵל אֲנִי הָיָה לִי אֲמוּנָה בּוֹ, וְהַחֲזַקְתִּי אוֹתוֹ מִיַּד לְאִישׁ כָּשֶׁר.

וְאִם לֹא שֶׁכָּבֵר כְּתַבְתִּי לְרַבִּי יְהוּדָה אֱלִיעֶזֶר שֶׁיָּבֵא לְאַדְעֵס כְּדֵי שֶׁיִּסַּע עִמִּי לְאַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל, יָכוֹל לְהִיזוֹת שְׁהִייתִי לוֹקַח אוֹתוֹ עִמִּי לְנִסְיָה לְאַרְצֵי־יִשְׂרָאֵל.

רַק שָׁבָא לָשֵׁם זֶה אֵיזָה שְׁבוּעוֹת. וְזֶה הָאִישׁ הָיָה יוֹדֵעַ מַעֲט בְּלִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ.

בְּדֶרֶךְ שָׁאֵל אוֹתִי רַבִּי אֶהְרֵן הַנִּזְכָּר: "אִם אֵין אֹתִי אֵיזָה סֵפֶר חֲדָשׁ?! - וּבִזְהַר הַחֵיָה אוֹתִי! - וְתַכְּף הַשְּׁבִתִּי לוֹ: "שֵׁישׁ אֹתִי סֵפֶר חֲדָשׁ שֶׁלֹּא רָאִיתֶם אוֹתוֹ עַדִּין בְּמִדְיָנָה זו, וְשָׁמוּ סֵפֶר 'לְקוֹטִי־מוֹהֲרַנ"ך'!"

וְזֶה הָעֲנָן הַחֵיָה אוֹתִי מְאֹד, וְאַמְרַתִּי בְּלִבִּי: שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה לָבֵד, כְּדֹאֵי כָּל הַיְסוּרִים וְטַלְטוּלִים שֵׁישׁ לִי, שָׁאֲנִי עֹכְשׁוֹ כְּמוֹ בְּגָלוֹת־מִצְרַיִם, שָׁאֲנִי "נָע וְנָד" (על־פי בְּרֵאשִׁית ד, יב), וּמִטַּלְטֵל וּמִבְּלָבֵל, בְּאַלְכֶסְנֶדְרִיא שֶׁל מִצְרַיִם' - אֲשֶׁר מַעֲזוֹלִם לֹא עָלָה עַל דַּעְתִּי לְהִיזוֹת כָּאֵן.

אָבֵל כְּשָׁאֲנִי זֹכֵה לְהַזְכִּיר בְּאַלְכֶסְנֶדְרִיא' בְּשׁוֹק, שֵׁם הַסֵּפֶר שֶׁל רַבְּנוּ הַנּוֹרָא ז"ל - בְּשִׁבִיל זֶה הַכֹּל כְּדֹאֵי, כְּפִי מַה שָׁאֲנִי מְאַמֵּין וְיוֹדֵעַ קֶצֶת גְּדֻלַּת קֹדֶשׁ נוֹרָאוֹת זֶה הַסֵּפֶר, וְגִדְלַת הַפְּעֻלוֹת טוֹבוֹת וְנוֹרָאוֹת שֶׁעוֹשָׂה בְּעוֹלָם וְכוּ' וְכוּ'.

וְאִם לֹא הִייתִי בְּכָאֵן, מִי יוֹדֵעַ מִתִּי הָיָה נִזְכָּר זֶה הַסֵּפֶר בְּכָאֵן? - וְאִם לֹא בָּאתִי כִּי־אִם בְּשִׁבִיל זֶה, דִּי! - בְּפֶרֶט שֶׁהַבְּנֵתִי תַכְּפָּה: שֶׁעַל־יָדֶי שָׁאֵלָה הַזֹּאת, בְּוֹדָאֵי אֶזְכֶּה לְמַכֵּר כָּאֵן אֵיזָה סֵפֶר! וְכֵן הָיָה! - וְזֶה בְּוֹדָאֵי יָקָר בְּעֵינַי מַעַל כָּל הוֹן!

"וַיִּשָּׂם ה' לְקִיָּן אוֹת" (בְּרֵאשִׁית ד, טו)

רנד.

(ח"א לח, ו)

נִמְצָא לְעִיל בְּפֶסוּק (בְּרֵאשִׁית ג, כא): "כְּתַנּוֹת עוֹר".

רנג.

(יְמֵי־מוֹהֲרַנ"ת ח"ב קטו)

וְנִזְדַּמְּן מֵאֵת הַשֵּׁם: שֶׁיֹּשֵׁב שָׁם אִישׁ אֶחָד, שָׁמוּ רַבִּי אֶהְרֵן, וְהוּא מְסַלְוֵנִיק,

אָבֵל לְפִי דְבָרֵינוּ מִכּוֹן הַיֵּטֵב: כִּי כָשְׁעוֹשָׁה
 'תְּשׁוּבָה-שְׁלֵמָה', וְנִדְחָה הָרַע לְגַמְרֵי,
 וַיֵּשׁ לוֹ 'נִיחָא' - זֶהוּ בְּחִינַת 'שֶׁבֶת', וּבְחִינַת
 'שְׂדֵי', וּבְחִינַת 'מִט' ט'.

כִּי "מָה הוּא 'שְׂדֵי'?" - "שָׂאֵמֵר לְעוֹלָמוֹ דִּי"
 (תְּגִיגָה יב.). וּבְחִינַת 'שֶׁבֶת' גַּם-כֵּן כָּךְ,
 כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, ב): "וַיֵּשְׁבֶת בַּיּוֹם
 הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלֶאכְתּוֹ", וְאָמֵר 'דִּי'.
 "וּבְחִינַת 'מִט' ט' הוּא גַם-כֵּן בְּחִינַת 'שְׂדֵי'"
 (זֶהוּ פִּנְחָס רְכוּז: תְּצַא רַעז.).

"וַתֵּלֵד עֵדָה אֶת יִבְל, הוּא הָיָה אָבִי יֵשׁב אֵהָל
 וּמִקְנָה. וְשֵׁם אָחִיו יוֹבֵל, הוּא הָיָה אָבִי כָל
 תַּפְּשׁ כְּנֹזַר וְעוֹגֵב" (בְּרֵאשִׁית ד, כ"א)

רנז.
 (ח"ב סג)

דַּע: כִּי כָל רוּעָה וְרוּעָה, יֵשׁ לוֹ נִגּוּן מִיחָד
 לְפִי הָעֵשְׂבִים וּלְפִי הַמְּקוֹם שֶׁהוּא
 רוּעָה שָׁם.

כִּי כָל בְּהֵמָה וּבְהֵמָה, יֵשׁ לָהּ עֵשֶׂב מִיחָד
 שֶׁהִיא צְרִיכָה לְאָכְלוֹ. וּלְפִי הָעֵשְׂבִים
 וְהַמְּקוֹם שֶׁרוּעָה שָׁם, כֵּן יֵשׁ לוֹ נִגּוּן. כִּי כָל
 עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב, יֵשׁ לוֹ שִׁירָה שְׂאוֹמֵר, שֶׁזֶה
 בְּחִינַת "פֶּרֶק שִׁירָה" - וּמִ'שִׁירַת הָעֵשְׂבִים',
 נִעֲשֶׂה נִגּוּן שֶׁל הַרוּעָה.

וְזֶה סוּד מַה שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ד, כ"א): "וַתֵּלֵד
 עֵדָה אֶת יִבְל, הוּא הָיָה אָבִי יֵשׁב אֵהָל
 וּמִקְנָה, וְשֵׁם אָחִיו יוֹבֵל, הוּא הָיָה אָבִי כָל
 תַּפְּשׁ כְּנֹזַר וְעוֹגֵב" - כִּי תִכְּף כְּשֶׁהָיָה בְּעוֹלָם
 'רוּעָה מִקְנָה', הָיָה תִכְּף 'כְּלִיזְמוֹר' כַּנֶּ"ל.

וְעַל-כֵּן דוּד הַמֶּלֶךְ עַל-יַד-הַשְּׁלוֹם, שֶׁהָיָה
 "יָדַע נִגּוּן" (שְׁמוּאֵל-א טז, יח), עַל-כֵּן

"וַיֵּצֵא חַיִּן מִלְּפָנָי ה', וַיֵּשֶׁב בְּאַרְצָךְ
 נוֹד קְדָמַת עֵדָן" (בְּרֵאשִׁית ד, טז)

יֵצֵא שְׂמֵחַ וְכוּ'. פָּגַע בּוֹ אָדָם-הָרָאוּן, אָמֵר לוֹ:
 "מָה נִעֲשֶׂה בְּדִינְךָ"?! - אָמֵר לוֹ: "עֲשִׂיתִי תְּשׁוּבָה
 וְנִתְפָּשְׂרְתִי"! - הִתְחִיל אָדָם-הָרָאוּן מִטְּפַח עַל
 פָּנָיו, אָמֵר: "כִּךְ הִיא בְּחָה טַל תְּשׁוּבָה, וְאֲנִי לֹא
 הִייתִי יוֹדֵעַ, מִיָּד עָמַד אָדָם-הָרָאוּן וְאָמֵר:
 "מִזְמוֹר שִׁיר לַיּוֹם הַשֶּׁבֶת" (תְּהִלִּים צב, א).
 (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה כב, יג)

רנה.

(ח"א לח, ו)

נִמְצָא לְעִיל בְּפֶסוּק (בְּרֵאשִׁית ג, כא): "כְּתַנּוֹת
 עוֹר".

רנו.

(ח"א עט)

יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁעוֹשִׂין מִשְׂאֵ-וּמַתָּן וְהוֹלְכִין
 בְּהַבְּלֵי עוֹלָם-הַזֶּה, וּבְאִמְצָעוֹת נוֹפֵל לוֹ
 'הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה', וְאַחֲרֵי-כֵן חוֹזֵר לְמִקְוָמוֹ
 הָרָאוּן. שְׂאִין לוֹ נִיחָא - "פַּעַם טָמֵא וּפַעַם
 טָהוֹר, כְּשֶׁר וּפְסוּל, אָסוּר וּמִתָּר" (תְּקוּנַת-זֶהר
 צח:). וְזֶהוּ בְּחִינַת 'שֶׁשֶׁת יָמֵי הוֹל'.

אָבֵל 'תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה' - הוּא בְּחִינַת
 'שֶׁבֶת', שֶׁיֵּשׁ לוֹ נִיחָא - כִּי "בֵּא שֶׁבֶת,
 בֵּא מְנוּחָה" (רַש"י בְּרֵאשִׁית ב, ב - עַל-פִּי בְּרֵאשִׁית-
 רַבָּה י, ט). שֶׁיֵּשׁ לוֹ 'מְנוּחָה' מִכָּל וְכָל, וְנִדְחָה
 הָרַע לְגַמְרֵי.

וַתִּדַּע נְאֻמָּנָה: שֶׁתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה הוּא
 בְּחִינַת 'שֶׁבֶת' - כִּי אֵינָא בְּמִדְרָשׁ-
 רַבָּה (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה כב, יג): "כְּשֶׁפָּגַע אָדָם
 הָרָאוּן לְקִיָּן, וְשָׂאֵל לוֹ: מָה נִעֲשֶׂה בְּדִינְךָ?
 וְהִשִּׁיב לוֹ: שֶׁעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה. אָמֵר: אִם כֵּךְ
 תִּקְיָה חֵילָא דְתְּשׁוּבָה, פֶּתַח וְאָמֵר: 'מִזְמוֹר
 שִׁיר לַיּוֹם הַשֶּׁבֶת'" (תְּהִלִּים צב, א).

וְלִכְאוּרָה, מָה עֵינִן 'שֶׁבֶת' אֵצֶל
 'תְּשׁוּבָה'!?

הָיָה 'רוּעָה' (שם שם, יא"ט) כַּנִּל. גַּם מְצִינוּ בְּאֲבוֹת הָעוֹלָם כָּלָם, שֶׁהֵיוּ רוּעֵי מְקַנְהוּ.

גַּם הַנְּגוּן הוּא טוֹבָה לְהַרוּעָה בְּעֲצָמוֹ, כִּי מִחֲמַת שֶׁהוּא תָּמִיד בֵּין בְּהֵמוֹת, הָיָה אֲפָשָׁר שֶׁיִּמְשִׁיכוּ וַיִּזְרִידוּ אוֹתוֹ מִבְּחִינַת רוּחַ הָאָדָם לְרוּחַ הַבְּהֵמִיּוֹת, עַד שֶׁיִּרְעָה הַרוּעָה אֶת־עֲצָמוֹ וְכוּ'. וְעַל־יְדֵי הַנְּגוּן נִצּוֹל מִזֶּה, כִּי הַנְּגוּן הוּא הַתְּפָרְרוֹת הַרוּחַ, שֶׁמְבָרְרִין רוּחַ הָאָדָם מִן רוּחַ הַבְּהֵמָה וְכוּ'. (עי' עוֹד בַּפָּנִים).

"וַיְחִי לְמֶדְ וְגו'. וַיּוֹלֵד בֶּן. וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ לְאֹמֶר: זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִעֲצָבוֹן יְדִינוּ" (בְּרֵאשִׁית ה, כח-כט)

רנח.

(ח"א נו, בַּסּוּף)

"כָּל מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ" (בַּמִּדְבָּר כח, כו) - לְבַטֵּל זְהֵמַת הַנְּחָשׁ, ל"ט מְלֹאכֹת, עֲצָבוֹן יְדִים, כְּמָה שֶׁפָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ה, כט): "זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִעֲצָבוֹן יְדִינוּ".

רנט.

(ח"א קעד)

"כִּשְׁה'דִּינִין חֲסִי־שְׁלוֹם גּוֹבְרִים עַל הָאָדָם, אֵין לְהַמְתַּפְּלֵל עֲבוּרוֹ לְהַזְכִּיר שְׁמוֹ, שֶׁלֹּא יִתְגַּבְּרוּ הַדִּינִין חֲסִי־שְׁלוֹם" (זֶהָר נח סט):.

וּכְמוֹ דְאִיתָא (שַׁעֲרֵי־הַפְּסוּקִים בְּרֵאשִׁית; לְקוּטִי-תוֹרָה לְהַאֲרִיז"ל בְּרֵאשִׁית): "שִׁנְח' לֹא קָרָא לוֹ אָבִיו שֵׁם בְּעֵת לִדְתּוֹ [רַק בְּשֶׁהַגְּדִיל], מִשּׁוּם שֶׁהָיָה אָז הָעוֹלָם בְּדִינִין". וְעַל־כֵּן לֹא רָצָה אָבִיו לִתֵּן לוֹ 'שֵׁם' - כִּי עַל־יְדֵי ה'שֵׁם' יִהְיֶה נֶפֶר וּמְסִים בֵּין הַמְּקַטְרְגִים, וַיּוֹכְלוּ הַדִּינִים לְהַתְּגַבֵּר עָלָיו".

רס.

(ח"ב ב, ה)

'יִמֵּי־הַחַל' הֵם בְּחִינַת 'עֲצָבוֹת'. וְאִפְלוּ הַמְּצוּוֹת שֶׁעוֹשִׂין בְּיָמֵי הַחַל, הֵם בְּחִינַת 'עֲצָבוֹת', כִּי "מִט"ט שְׁלֹטְנוּתָהּ בְּיָמֵי הַחַל" (תַּקּוּנֵי־זֶהָר לג), ו'מִט"ט' הוּא בְּחִינַת 'עֲבָד', בְּחִינַת 'עֲצָבוֹת'.

אָבֵל 'שֶׁבַת' - הוּא בְּחִינַת 'בֶּן', וְאִז נִיחָא לְעַלְאִין וְתַתְּאִין, וְנִתְעוֹרַר שְׁמַחָה, וְאִזִּי נִתְרוֹמַמִּין וְנִתְעַלִּין כָּל הַמְּצוּוֹת שֶׁל שֶׁשַׁת יָמֵי הַחַל מִן הָעֲצָבוֹת, וְנִמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם מְנוּחָה וְשְׁמַחָה.

בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית ה, כח-כט): "וַיּוֹלֵד בֶּן וַיִּקְרָא שְׁמוֹ נֹחַ לְאֹמֶר, זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִעֲצָבוֹן יְדִינוּ" - הֵינּוּ בְּחִינַת 'שֶׁבַת', בְּחִינַת 'בֶּן', בְּחִינַת 'נֹחַ', 'נִיחָא דְעַלְאִין וְתַתְּאִין' (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה ל, ה; זֶהָר בְּרֵאשִׁית מז: נח):, שֶׁהוּא מְנַחֵם וּמְשַׂמַּח הַכָּל מִן הָעֲצָבוֹת, בְּחִינַת: "זֶה יִנְחַמְנוּ" וְכוּ'.

"וְכָל יִצָּר מַחְשְׁבַת לְבוֹ, רַק רַע כָּל הַיּוֹם" (בְּרֵאשִׁית ו, ה)

רסא.

(ח"א מט, א)

עֵקֶר הַיְצָרִים, הֵם הַמַּחְשְׁבוֹת וְהַחֲכָמוֹת שֶׁבְּלֵב, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ו, ה): "יִצָּר מַחְשְׁבַת לְבוֹ". [עי' עוֹד לְעֵיל בַּפְּסוּק (בְּרֵאשִׁית ב, ז): "וַיִּיצֶר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עֵפֶר מִן הָאֲדָמָה"].

"וַיִּתְעַצֵּב אֶל לְבוֹ" (בְּרֵאשִׁית ו, ו)

רסב.

(ח"א ה, ב)

כְּשֵׁישׁ איז א צער ודין ב'עולם שְׁנָה נֶפֶשׁ' -
אזי בודאי נגרע משמחת הקדוש-
ברוך-הוא, כמו שפיתוב (בְּרֵאשִׁית ו, ו): "וַיִּתְעַצֵּב
אֶל לְבוֹ", וכמו שאמרו (סנהדרין מו.): "שְׂכִינָה
מָה אוֹמֶרֶת, קִלְנֵי מֵרֵאשִׁי" וכו'.

רסג.

(ח"א כד, ב)

ה'קלפות' הם בחינת מותרות, והם
בחינת 'עצבות', בבחינת (משלי
יד, כג): "בְּכָל עֵצָב יִהְיֶה מוֹתֵר". והם 'תקפא
דדינא', בבחינת (בְּרֵאשִׁית ו, ו): "וַיִּתְעַצֵּב אֶל
לְבוֹ".

וְעֵקֶר השמחה היא בלב, כמו שפיתוב
(תהלים ד, ח): "נִתְתָּה שְׂמֵחָה בְּלִבִּי".
וגלות השכינה, שהוא בחינת לב, שהוא
שמחתן של ישראל, עקר גלותה -
כש'עצבות', שהם ה'קלפות', גוברים עליה,
בבחינת: "וַיִּתְעַצֵּב אֶל לְבוֹ".

וְזֶה-הוּא כשיצאו ישראל מהגלות, כתיב
(ישעיה נה, יב): "כִּי בְשִׂמְחָה
תֵּצְאוּ". וכשעושה המצוה בשמחה, אזי
מעלה ה'שכינה' שהיא ה'מצוה', שהיא
שמחת הלב, מבין ה'קלפות'.

רסד.

(ח"א מט, ז)

"**בִּינָה**, דינין מתערין מנה" (זהר ויחי רכג,
ויקרא יג, אחרי סה), והיא שרשן,

שעל-ידה נמתקין. וזה (בְּרֵאשִׁית ו, ו): "וַיִּתְעַצֵּב
אֶל לְבוֹ" - בבחינת "דינין מתערין מנה".
"ויאמר אל לבו לא אוסיף עוד לקלל" (שם ח,
כא) - בבחינת 'המתקת הדינים בשרשן'.

רסה.

(ח"ב א, ד)

'ממון' שרשו ב'לב', בבחינת (משלי י, כב):
"בְּרֵפֶת ה' היא תעשיר, ולא יוסף
עצב עמה" - בחינת (בְּרֵאשִׁית ו, ו): "וַיִּתְעַצֵּב אֶל
לְבוֹ".

"ונח מצא חן בעיני ה'" (בְּרֵאשִׁית ו, ח)

רסו.

(ח"א כה, ד)

וְזֶה בחינת (בְּרֵאשִׁית ו, ח): "חן בעיני ה'" -
'עיני ה', זה 'גנין עלאין', בחינת 'כסף
וזהב', שם עקר ה'חן' וה'פאר'.

- 'ספר רזיאל המלאך' -

רסז.

(ת"י מוהר"ן תעח)

'ספר רזיאל' אינו מאדם-הראשון, ולא
זהו הספר שנתן המלאך
ל'אדם-הראשון', ואין בו כח להציל משרפה
- וכבר ארע: שהספר בעצמו נשרף.

